

Ήμοτέρ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ Ε.Κ.Κ.
Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου
διμηνιαία έκδοση για τον ελληνικό κινηματογράφο
διατίθεται δωρεάν

Μάιος
Ιούνιος
2009

16

DOGTOOTH Yorgos Lanthimos

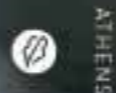

62^e FESTIVAL DE CANNES

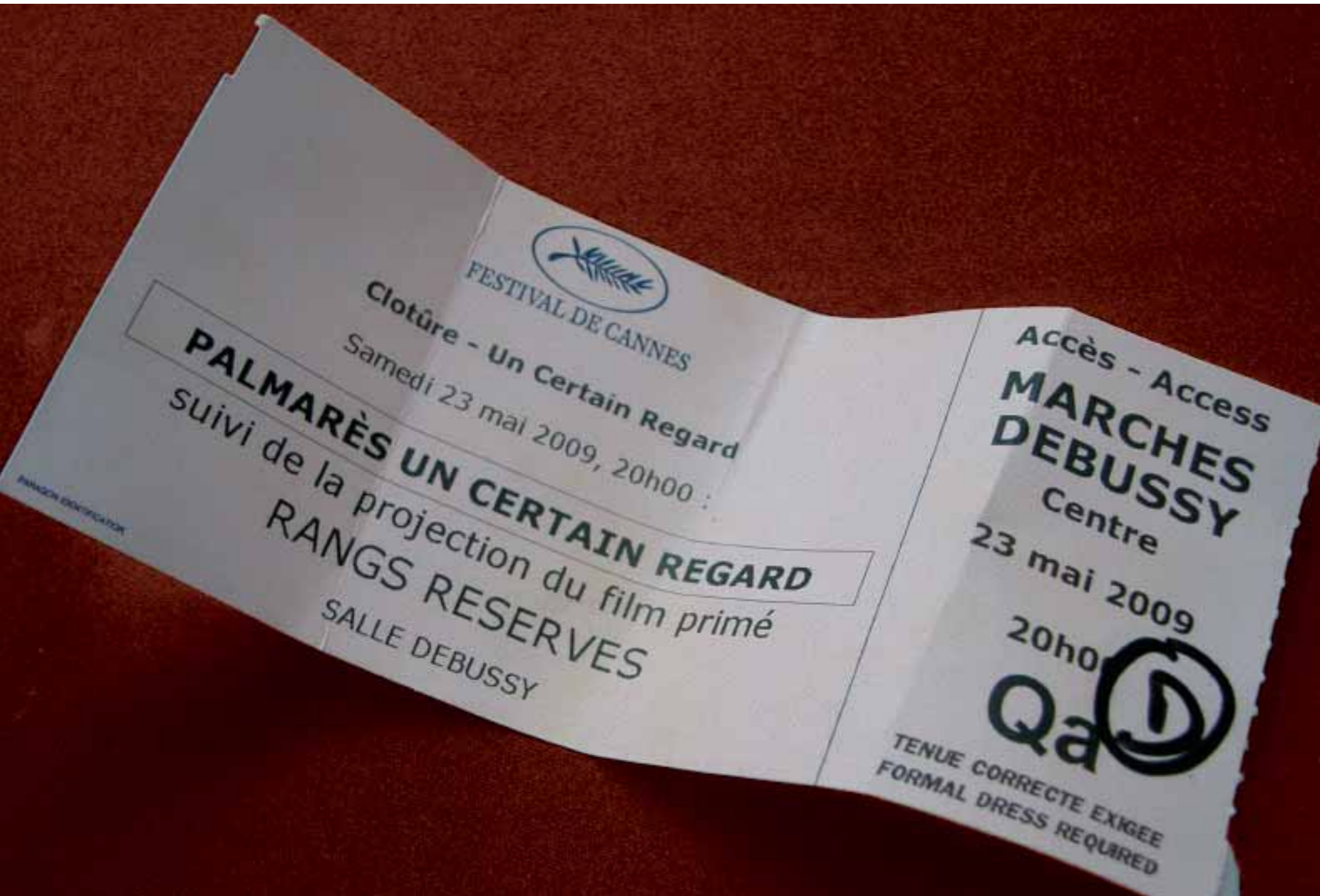
Grand Prix Un Certain Regard 2009
Prix De La Jeunesse

KORRES
EAU DE TOILETTE

απλά και ειλικρινά

Η επιτυχία του Γιώργου Λάνθιμου με τον Κυνόδοντα στο Φεστιβάλ των Καννών απέδειξε ότι ο ελληνικός κινηματογράφος μπορεί να διαπρέψει στο εξωτερικό. Απέδειξε, επίσης, ότι υπάρχει ταλέντο και όραμα· αρκεί να το πιστέψουμε και να το στηρίξουμε.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή κειμένων του περιοδικού, υπό τον όρο της αναφοράς της πηγής και της μη παραποίησης των κειμένων. Απαγορεύεται η χρήση των εικονογραφησεων.

Οι απόψεις που φιλοξενούνται σε ενυπόγραφα κείμενα του περιοδικού είναι προσωπικές, εκφράζουν αποκλειστικά και μόνο αυτούς που τις υπογράφουν. Το Ε.Κ.Κ. και το ΜΟΤΕΡ δεν φέρουν ευθύνη για τις απόψεις αυτές.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΕΚΚ

**ΜΟΤΕΡ Διονυσίου Αρεοπαγίτου 7,
117-41 Αθήνα**
Τηλ: 3678500 • Fax: 210 3614336
email: moter@gfc.gr

ISSN: 1790-899X

Μοτέρ Διμηνιαία έκδοση για τον ελληνικό κινηματογράφο που διατίθεται δωρεάν

Έκδοση: **Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου**

Πρόεδρος: **Γιώργος Παπαηδός**

Αντιπρόεδρος: **Δημήτρης Σοφριανόπουλος**

Μέλη Δ.Σ.: **Τάκης Γιαννόπουλος, Αχιλλέας Κυριακίδης, Βασίλης Λεοντιάδης, Παύλος Φιλιππου, Λευτέρης Χαρωνίτης**

Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών: **Αντώνης Καμκούτης**

Το ΕΚΚ υποστηρίζεται
από το Υπουργείο Πολιτισμού

Εκδότης: **Γιώργος Παπαηδός**

Διευθυντής: **Δημήτρης Σοφριανόπουλος**

Διευθύντρια Σύνταξης: **Νίκη Κατσαντώνη**

Διόρθωση κειμένων: **Αντώνης Ιωάννου**

Φωτό εξωφύλλου: **Γιώργος Κρασσακόπουλος**

Σε αυτό τεύχος συνεργάστηκαν: **Λευτέρης Αδαμίδης,**

Δημήτρης Αθανάτης, Ειρήνη Κατσουνάκη,

Λίτσα Λινάρδου, Θανάσης Πατσαβός,

Δημήτρης Χαρίτης

Υπεύθυνος Διανομής: **Χρήστος Κωστόπουλος**

Παραγωγή: **Ε.Κ.Κ.**

Σχεδιασμός/Καλλιτεχνική επιμέλεια: **TALC studio**

Εκτύπωση/Βιβλιοδεσία: **ΜΟΤΙΒΟ Ε.Π.Ε.**

- 6 Νέα
- 14 φεστιβάλ καννών
γιώργος λάνθιμος: ένα κάποιο βλέμμα ελληνικό
- 17 μάρκος γκαστίν
η θέμις πάει κάννες
- 18 ντενις ηλιάδης
τρόμος στο χόλιγουντ
- 20 μητιλ μοσούλης
feel bill
- 24 emotion pictures
κινητοποιώντας το νου και την ψυχή
- 32 ecofilms
τα εν οίκω του πλανήτη μας σε πρώτο πλάνο
- 38 11ο φεστιβάλ ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης
στα πολλά καλά, και κάποια φάλτσα
- 44 μουσείο κιν/φου Θεσσαλονίκης
περιμένει τους επισκέπτες του
- 46 στον ιστό
- 48 μικρομηκάς: χρήστος κανάκης
- 49 φάκελος: υπάρχει σύγχρονος πολιτικός κινηματογράφος;

Ίμωτέρ //σημεία διανομής

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ ΑΘΗΝΑ ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΠΛ. ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ, ΚΟΛΩΝΑΚΙ ΤΡΙΑΝΟΝ - Filmcenter ΚΟΔΡΙΓΚΤΩΝΟΣ 21, ΠΑΤΗΣΙΩΝ ΜΙΚΡΟΚΟΣΜΟΣ Prince Filmcenter Λ. ΣΥΓΓΡΟΥ 106, ΦΙΞ ΑΘΗΝΑΙΑ REFRESH CINEMAS ΧΑΡΗΤΟΣ 50, ΚΟΛΩΝΑΚΙ ΒΟΞ ΠΛ. ΕΞΑΡΧΕΙΩΝ RIBIERA ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ 46, ΕΞΑΡΧΕΙΑ ΣΙΝΕ ΨΥΡΡΗ ΣΑΡΡΗ 40-44 ΕΛΛΗΝΙΣ ΛΕΩΦ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 29, ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ ΦΙΛΟΘΕΗ ΠΛ. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΥ, ΦΙΛΟΘΕΗ ΣΙΝΕ ΦΛΟΙΣΒΟΣ ΕΨΑ ΠΑΡΚΟ ΦΛΟΙΣΒΟΥ, Π. ΦΑΛΗΡΟ ΣΠΟΡΤΙΓΚ Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 18, Ν. ΣΜΥΡΝΗ ΦΙΛΙΠ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 40, Ν. ΣΜΥΡΝΗ ΦΛΕΡΥ ΘΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΚΙΠΗ, ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΟΔΕΟΝ ΚΟΣΜΟΡΟΛΙΣ - ΜΑΡΟΥΣΙ Λ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 73, ΑΓ. ΘΩΜΑΣ ΟΔΕΟΝ STARCITY Λ. ΣΥΓΓΡΟΥ 111 & ΛΕΟΝΤΙΟΥ, ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ STER ILION ΛΕΩΦ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 67 Α, ΙΛΙΟΝ STER AG. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΛΕΩΦ. ΑΧΑΡΝΩΝ 375, ΑΓ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΝ CINEPOLIS ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ 7, ΓΛΥΦΑΔΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΝΑΤΑΛΙ ΜΕΓ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 3 STER MACEDONIA ΤΟΜΠΑΖΗ 15, ΠΥΛΑΙΑ STER CITY GATE ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ & ΚΩΛΕΤΤΗ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ 2 ΟΔΕΟΝ CINEPLEX ΤΣΙΜΙΣΚΗ 43 & ΒΑΣ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 38

ΕΠΑΡΧΙΑ - ΤΡΙΠΟΛΗ ΟΔΕΟΝ CINEPLEX CINEVILLE ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 36 & 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΓΙΑΝΝΕΝΑ ΟΔΕΟΝ CINEPLEX ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΟΤΑΝΙΚΟΥ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ ΟΔΕΟΝ CINEPLEX ΝΕΑ ΜΟΣΥΝΟΥΠΟΛΗ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ - ΛΑΡΙΣΑ STER THESSALIA 30 ΧΛΜ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΛΑΡΙΣΗΣ - ΚΟΖΑΝΗΣ ΠΑΤΡΑ STER VESO MARE ΑΚΤΗ ΔΥΜΑΙΩΝ 17 - ΑΝΔΡΟΣ ΑΛΕΞ ΧΩΡΑ - ΑΙΓΙΝΑ ΑΝΕΣΙΣ - ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΑΡΙΩΝ - ΝΑΞΟΣ ΑΣΤΡΑ - ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ ΑΥΡΑ - ΑΓΡΙΝΙΟ ΕΛΛΗΝΙΣ - ΒΟΛΟΣ ΕΞΩΡΑΙΣΤΙΚΗ - ΛΟΥΤΡΑΚΙ ΗΛΕΚΤΡΑ - ΣΕΡΡΕΣ ΘΕΡΙΝΟ - ΘΗΒΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΗΒΑΣ - ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ ΚΑΜΑΡΙ - ΛΑΡΙΣΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ - ΣΠΕΤΣΕΣ ΜΑΡΙΝΑ - ΜΥΚΟΝΟΣ ΜΑΝΤΩ - ΞΑΝΘΗ ΟΛΥΜΠΙΑ - ΠΑΡΟΣ ΣΙΝΕ ΠΑΡΟΣ - ΣΑΜΟΣ ΡΕΞ - ΣΠΑΡΤΗ ΡΟΔΟΝ - ΤΡΙΚΑΛΑ ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ - ΥΔΡΑ ΛΕΣΧΗ ΥΔΡΑΣ - ΧΙΟΣ ΣΙΝΕ ΚΗΠΟΣ - ΔΡΑΜΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ - ΚΑΒΑΛΑ ΖΕΦΥΡΟΣ - ΚΙΝ/ΚΗ ΛΕΣΧΗ

ΣΧΟΛΕΣ ΑΚΤΟ ΚΡΑΝΑΟΥ 3 ΑΣΚΤ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 256 ΑΣΟΕ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 76 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΡΙΩΝ ΝΑΥΑΡΧΩΝ Κ' ΜΑΙΖΩΝΟΣ ΠΑΤΡΑ ΣΧΟΛΗ ΚΙΝ/ΓΡΑΦΟΥ & Μ.Μ.Ε. ΣΤΑΥΡΑΚΟΥ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65 ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΥΓΓΡΟΥ 136 Μ.Μ.Ε. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΑΔΙΟΥ 5 ΙΕΚ ΑΚΜΗ ΚΟΔΡΙΓΚΤΩΝΟΣ 16 ΙΕΚ ΔΟΜΗ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 17 NEW YORK COLLEGE ΑΜΑΛΙΑΣ 38 ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 17 ΙΑΝΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 24 ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 37 & ΚΟΡΑΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΓΡΑΒΙΑΣ 35 ΛΙΒΑΝΗ ΔΡΑΧΩΒΗΣ & ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 1 ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ 5 ΦΝΑΚ THE MALL ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ - ΜΑΡΟΥΣΙ ΠΟΤΑΜΟΣ ΣΚΟΥΦΑ & ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ BEST BOOK HUNTERS ΣΟΛΩΝΟΣ 47

ΚΑΦΕ ROSEBUD ΣΚΟΥΦΑ 40 & ΟΜΗΡΟΥ 60 ΣΚΟΥΦΑΚΙ ΣΚΟΥΦΑ 47-49 JOCKERS ΒΟΥΛΗΣ 7 MAGAZE ΑΙΟΛΟΥ 33 WUNDERBAR ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 30 BACCARO ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 1 & ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ BARTESSERA ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 25 (ΣΤΟΑ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ) ΚΟΚΚΟΙ ΚΑΦΕ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 39 & ΔΙΔΟΤΟΥ ΤΟΥ CAFE ΚΑΡΙΤΣΗ 10 TRIBEBCCA ΣΚΟΥΦΑ 46 JIMMY'S ΒΑΛΛΑΩΡΙΤΟΥ 7 A LIER MAN ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ 2 ΓΚΑΖΙ ΝΙΧΟΝ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 61B COFFEE SHOP ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ 104 ΚΑΛΛΙΘΕΑ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ ΚΟΥΜΠΑΡΗ 1 SHELTER ΛΕΩΦ. ΠΑΠΑΓΟΥ 92 UN MUNDO ΨΗΛΑΝΤΟΥ 176 ΠΑΣΑΛΙΜΑΝΙ - ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΡΗΤΗΣ ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΠΕΡΙΠΟΥ 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 25 - ΛΑΜΙΑ ΚΑΦΩΔΕΙΟ ΟΡΦΕΑΣ ΟΘΩΝΟΣ 10 - ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ ΠΟΡΤΑ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΩΝ 9 - ΛΕΥΚΑΔΑ ΑΡΤΗΡΙΑ ΜΑΡΙΝΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ

viva italia

Τον σύγχρονο ιταλικό κινηματογράφο παρουσιάζει το 1ο Φεστιβάλ Ιταλικού Κινηματογράφου που θα πραγματοποιηθεί από τις 21-27 Μαΐου στο Ολύμπιον της Θεσσαλονίκης και από τις 28 Μαΐου έως τις 3 Ιουνίου στον Μικρόκοσμο Prince Filmcenter, και που οργανώνει η Πρεσβεία της Ιταλίας σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Το πρόγραμμα, αφιερωμένο στον σύγχρονο ιταλικό κινηματογράφο, αναδεικνύει τις δυνάμεις μιας κινηματογραφίας με πλούσιο παρελθόν, δυναμικό παρόν και ελπιδοφόρο μέλλον. Θα προβληθούν συνολικά επτά ταινίες παραγωγής 2001-2007: **Ψυχή και σώμα** του Ρομπέρτο Φασέντσα, **Πρώτος έρωτας** του Ματέο Γκαρόνε, **Μην το πεις** της Κριστίνας Κομεντίνι (υποψήφιο για Ξενογλωσσό Όσκαρ το 2005), **Το κορίτσι της λίμνης** του Αντρέα Μολαόλι, **Το τελευταίο φιλή** του Γκαμπριέλι Μουσίνο, και δύο σε πρεμιέρα για το ελληνικό κοινό: **Η σωστή απόσταση** του Κάρλο Μαζακιουράτι και **Μη χάνεις τον καιρό σου, Τζόνου**, πρώτη μεγάλου μήκους του ηθοποιού Φαμπρίσιο Μπεντιβόλιο. Το νέο αυτό φεστιβάλ εγκαινιάζεται φέτος και θεσμοθετείται με σκοπό να καθιερωθεί σε μόνιμη και σταθερή βάση.

το actors studio στην αθήνα

Σεμινάριο υποκριτικής στην Αθήνα θα διδάξει για 15η συνεχόμενη χρονιά ο Ανδρέας Μανωλικάκης, μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Actors Studio, αλλά και πρόεδρος του μεταπτυχιακού προγράμματος Actors Studio Drama School στο Πανεπιστήμιο Pace της Νέας Υόρκης, όπου διδάσκει υποκριτική και σκηνοθεσία. Από τις 6-25 Ιουλίου, στο Αμφιθέατρο της Σχολής Μωραΐτη, ηθοποιοί και σπουδαστές Δραματικών Σχολών θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ένα σεμινάριο υποκριτικής βασισμένο στο «σύστημα» Στανισλάφσκι και τη «μέθοδο» του Actors Studio. Το «σύστημα» Στανισλάφσκι και η μετεξέλιξή του από τους Βαχτάνγκοφ, Στράσμπουργκ, Καζάν και άλλους μαθαίνουν τον ηθοποιό πώς να κάνει χρήση του προσωπικού του υλικού στην ερμηνεία του ρόλου· όχι να παίξει τον εαυτό του πάνω στη σκηνή, αλλά μέσα από τον εαυτό του να ερμηνεύσει το χαρακτήρα που έγραψε ο συγγραφέας του έργου. Τα μαθήματα διαρκούν 110 ώρες και περιλαμβάνουν: ασκήσεις βασικής εκπαίδευσης, ανάλυση κειμένου και πρακτική εφαρμογή.

Σε πείσμα των καιρών, το «Ελληνίς» στους Αμπελοκήπους (Λ. Κηφισίας 29), όχι μόνο αντιστέκεται στον κανόνα που θέλει τα θερινά σινεμά να δίνουν σιγά σιγά τη θέση τους σε πολυώροφα εμπορικά, αλλά φέτος περιμένει τους θεατές του και μ' ένα πλούσιο κινηματογραφικό «μενού» και πλήρως ανακαινισμένο. Η είσοδος αναδιαμορφώθηκε ώστε να λειτουργεί και ως καφέ-μπαρ από νωρίς το απόγευμα, με τραπεζάκια, καναπέδες και πουφ, στο χώρο προβολής τοποθετήθηκαν πολυθρόνες σκηνοθέτη με τραπεζάκια, και εμπλουτίστηκε ο υπέροχος κήπος που αναδεικνύεται από την εγκατάσταση του αρχιτεκτονικού φωτισμού. Το κυλικείο, εκτός από τις κλασικές καλοκαιρινές γεύσεις, διαθέτει και συνταγές της ελληνικής κουζίνας. Τέλος, ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση του ηλεκτρονικού συστήματος πώλησης εισιτηρίων, και πλέον η κράτηση, εκτός από τον παραδοσιακό τρόπο, μπορεί να γίνει και online ή τηλεφωνικά.

θερινή απόλαυση

επανεκδοση

Μια σπουδαία πολιτική ταινία, που έχει γράψει τη δική της ιστορία στην εγχώρια κινηματογραφία, **Ο άνθρωπος με το γαρύφαλλο** του Νίκου Τζίμα, βγάζει σε επανεκδοση η New Star. Γυρισμένη το 1980, εποχή που ο ελληνικός κινηματογράφος βρισκόταν σε καμπή, η ταινία του Νίκου Τζίμα σημείωσε ρεκόρ εισπράξεων, καθώς άγγιξε τα 620.000 εισιτήρια. Για το σενάριο της ταινίας ο σκηνοθέτης συνεργάστηκε με τους Πόπη Παρασκευόπουλο και Τάσο Λαέρτα, τη μουσική έχει γράψει ο Μίκης Θεοδωράκης και εμφανίζονται οι: Φοίβος Γκιόπουλος, Αλέκος Αλεξανδράκης, Άγγελος Αντωνόπουλος, Κώστας Καζάκος, Μάνος Κατράκης, Βαγγέλης Καζάν, Πέτρος Φυσσοούν, Κώστας Αρζόγλου, Ανέστης Βλάχος, Ντόρα Βοϊλάνκη, Σπύρος Καλογήρου κ.ά. Η ταινία θ' αρχίσει να προβάλεται στις αίθουσες από τις 18 Ιουνίου.

σινεμά στο δρόμο

Ένα κινηματογραφικό τριήμερο ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό διοργανώνει από τις 29 έως τις 31 Μαΐου, στον κινηματογράφο Φίλιπ, το περιοδικό «Γαϊέρα», στο πλαίσιο της εκστρατείας «Γκοή στη φτώχεια». Στο τριήμερο που έχει τίτλο «Σινεμά στο δρόμο» θα προβληθούν 10 ταινίες μεγάλου μήκους και 5 μικρού, με κοινό σημείο αναφοράς ήρωες που ζουν στο περιθώριο της κοινωνίας, που αγωνίζονται και αναζητούν ταυτότητα κόντρα στην αδιαφορία και το ρατσισμό. Από το πρόγραμμα ξεχωρίζουν το αμερικανικής παραγωγής ντοκιμαντέρ **Kicking It** των Σούζαν Κοτς και Τζεφ Βέρνερ, που καταγράφει βήμα προς βήμα την πορεία έξι αστέγων από διαφορετικά μέρη του κόσμου προς το όνειρο της συμμετοχής τους στο ποδοσφαιρικό Παγκόσμιο Κύπελλο Αστέγων στο Κέιπ Τάουν, και το ελληνικό τηλεοπτικό ντοκιμαντέρ **Γκοή στη φτώχεια**, για την προετοιμασία της ελληνικής ομάδας αστέγων λίγο πριν από τους αγώνες της Κοπεγχάγης (2007), το οποίο γυρίστηκε στο πλαίσιο της εκπομπής «Μηχανή του χρόνου». Οι υπόλοιπες ταινίες της διοργάνωσης είναι οι εξής: **Από την άκρη της πόλης** του Κωνσταντίνου Γιάνναρη, **διόρθωση** του Θάνου Αναστόπουλου, **Κλειστοί δρόμοι** του Σταύρου Ιωάννου, **Μιρουπάφισμ** των Γιώργου Κόρρα και Χρήστου Βούπουρα, **Απ' το χιόνι** του Σωτήρη Γκορίτσα, **Ένας ελεύθερος κόσμος** του Κεν Λόουτς, **Είσαι ελεύθερος** του Μοχάμεντ Αλί Ταλέμι, **Το κορίτσι ταξιδιώτης** του Πέρι Όγκντεν και οι μικρού μήκους **Ένας λαμπερός ήλιος** του Βασίλη Λουιλέ, **Ισμαήλ** του Γιώργου Ζαφείρη, **Partners** της Ιωσφίνας Μαρκαριάν, **Anticlockwise** του Δημήτρη Μπαβέλλα και **Παιχνίδια από τις πατρίδες μας μαζί με τους γονείς μας** που δημιούργησαν οι μαθητές του 132ου Δημοτικού σχολείου Γκράβας.

Το φεστιβάλ θα προλογίσουν ο Γιάννης Καλαϊτζής (περιοδικό Γαϊέρα) και ο Χρήστος Μήτσας, κριτικός κινηματογράφου στο «Αθηνόραμα». Η τιμή εισιτηρίου είναι 4 ευρώ καθημερινά για όλες τις προβολές.

περηφάνια χωρίς προκατάληψη

Με το **City of Borders** του Γιουν Σου, που κέρδισε το μεγάλο βραβείο του Siegfried Award στο τελευταίο Φεστιβάλ Βερολίνου, ανεβάζει την αυλαία του το **3ο Gay and Lesbian Festival** που, φέτος, ξεκινά στις 25 και ολοκληρώνεται στις 31 Μαΐου. Επτά ημέρες, από νωρίς το απόγευμα μέχρι αργά το βράδυ, ταινίες και κουβέντα στο φουαγιέ του Τριανόν Filmcenter. Το πρόγραμμα των ταινιών, επιλογή της Μαρίας Cyber, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το ανατρεπτικό ντοκιμαντέρ **Fig Trees** που κέρδισε το φετινό Teddy Awards στην κατηγορία του, το **Sex Positive**, ένα ντοκιμαντέρ-όπερα για το AIDS, το **Dish** για δύο gay emo boys, το **Whispering Moon**, αλλά και το **Otto the Zombie** του Μπρους Λαμπρούς με μουσικές από cocorosie και Antony & the Johnsons, ενώ ξεχωριστή θέση στο πρόγραμμα κατέχουν, όπως χαρακτηριστικά λέει η Μαρία Cyber, δύο ταινίες του Πάμπλο Κριντάντο από τη Μανίλα: **Quick trip** και **M2MEyeball**.

Το 3ο Gay and Lesbian Festival πραγματοποιείται με την υποστήριξη του ΕΚΚ και του Ινστιτούτου Γκαίτε. Τιμές εισιτηρίων: 7 ευρώ – προβολή, 14 ευρώ – ημερήσιο, 49 ευρώ – εβδομαδιαίο.

Βραβεία

Με βραβεία έφυγαν από το 42ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Χιούστον, που ολοκληρώθηκε στο τέλος Απριλίου, και οι τρεις ελληνικές ταινίες που συμμετείχαν. Ο **Αρσιβαρίστας και ο Άγγελος** της Ελένης Αλεξάνδρα απέσπασε το Χρυσό Remi Award, το **Μικρό έγκλημα** του Χρίστου Γεωργίου το Πλατινένιο Remi, και το **Παιχνίδι για δύο** του Στέλιου Κουκουβιτάκη το Πλατινένιο Remi για τις μικρού μήκους ταινίες. Το βραβείο κοινού απέσπασε και το ντοκιμαντέρ του Σταύρου Ψυλλάκη **Άλλος δρόμος δεν υπήρχε** στο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λευκωσίας που πραγματοποιήθηκε από τις 24 ως τις 29 Μαρτίου.

Φεστιβάλ

Η ταινία **Ecce Momo!** του Ανέστη Χαραλαμπίδη συνεχίζει τη φεστιβαλική της πορεία στο Era New Horizons, στην Πολωνία (3-11 Ιουλίου), ενώ το πολυταξιδεμένο **Μικρό έγκλημα** του Χρίστου Γεωργίου θα προβληθεί και στο Κάρλοβι Βάρι, στο τμήμα Variety Critic's Choice. Στο Φεστιβάλ της Μόσχας θα συμμετάσχουν **Η σκόνη του χρόνου** του Θόδωρου Αγγελόπουλου και το **Αθήνα-Κωνσταντινούπολη** του Νίκου Παναγιωτόπουλου, η οποία θα προβληθεί και στο Φεστιβάλ της Λα Ροσέλ.

υγεία & κινηματογράφος

Σε τόπο συνάντησης της παγκόσμιας ιατρικής κοινότητας, καλλιτεχνών, αλλά και κινηματογραφόφιλων, θα μετατραπεί η γενέτειρα του πατέρα της ιατρικής επιστήμης, στις αρχές του ερχόμενου φθινοπώρου. Ραντεβού, λοιπόν, το Σεπτέμβρη (1 έως 6) στην Κω, με αφορμή το Φεστιβάλ «Ιπποκράτης», το 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου για Θέματα Υγείας.

Με τη φράση «Υγεία είναι ο βαθμός ελευθερίας με τον οποίο βιώνουμε τη ζωή μας» να ορίζει τη θεματική, την αισθητική, αλλά και την ηθική πρόταση της διοργάνωσης, οι 70 ταινίες πρόσφατης παραγωγής, από 30 συνολικά χώρες, που απαρτίζουν το πρόγραμμα του 1ου Φεστιβάλ «Ιπποκράτης», επιλέχθηκαν με κύριο γνώμονα την ευαισθησία τους απέναντι στα ζητήματα υγείας (σωματικής, πνευματικής ή και ψυχικής) που προσεγγίζουν.

Σημαντική θα είναι και η ελληνική συμμετοχή στο Φεστιβάλ, με υπογραφές όπως αυτές της Εύας Στεφανή, του Ανδρέα Θωμόπουλου, του Σταύρου Ψυλλάκη, της Καλλιόπης Λεγάκη, της Μαρίας Οικονόμου, του Νίκου Ζωιόπουλου και του Νίκου Αλευρά, ενώ η φετινή, παρθενική διοργάνωση θα φιλοξενήσει και ένα μικρό αφιέρωμα στις καμπάνιες κοινωνικής ευαισθητοποίησης που αφορούν τον τομέα της υγείας. Στο πλαίσιο, τέλος, των παράλληλων εκδηλώσεων του Φεστιβάλ, θα πραγματοποιούνται καθημερινά ανοιχτές συζητήσεις γύρω από θέματα υγείας και πρόληψης.

Τα ζητήματα του σεναρίου στον ελληνικό οπτικοακουστικό χώρο απασχόλησαν την ημερίδα που διοργάνωσε η Ένωση Σεναριογράφων Ελλάδος, με αφορμή τα εικοσάχρονα από την ίδρυσή της. Οι κριτικοί κινηματογράφου Χρήστος Μήτσος («Αθηνόραμα»), Κωνσταντίνος Καϊμάκης («Εξοδος») και Έμυ Ντούρου («Εξοδος») είχαν το συντονισμό της ημερίδας, που πραγματοποιήθηκε στις αρχές Μαΐου στο Κέντρο Τύπου της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης, και η μεγάλη προσέλευση του κοινού, ιδιαίτερα του νεανικού, ήταν ένα απ' τα χαρακτηριστικά της. Παρουσιάστηκαν 22 εισηγήσεις, μέσα απ' τις θεματικές «το σενάριο στον κινηματογράφο», «το σενάριο στην τηλεόραση», «ειδικά θέματα» που σχολίασαν τα προβλήματα του σεναρίου από κάθε δυνατή σκοπιά και οπτική, και τα σημαντικά στοιχεία που αναδείχθηκαν, ήταν ο (παρεξηγημένος) ρόλος του σεναριογράφου στον κινηματογράφο, η σχέση του σεναριογράφου με τον σκηνοθέτη και τον παραγωγό, τα πνευματικά δικαιώματα και η καταστράτηγσή τους, η στρεβλότητα της ελληνικής νομοθεσίας για τον κινηματογράφο, η πολιτική χρηματοδότησης ταινιών από το ΕΚΚ, αλλά και η πολιτική της ιδιωτικής τηλεόρασης για τις σειρές, η έλλειψη κινηματογραφικής παιδείας κ.ά. Οι 22 εισηγητές –ανάμεσά τους, ο Νίκος Παναγιωτόπουλος, ο Γιάννης Ξανθόπουλος, η Χριστίνα Κάλλιας-Καλογεροπούλου, ο Ντίνος Γιώτης, ο Πέτρος Τασόπουλος, η Ρένα Ρίγγα –προσδιόρισαν και ανέπτυξαν σε βάθος τα θέματα του σεναρίου που απασχολούν την ελληνική και την ευρωπαϊκή πραγματικότητα. Όπως χαρακτηριστικά κατέληξε ο Νίκος Παναγιωτόπουλος, «αν συμφωνούμε ότι ο μεγάλος ασθενής του ελληνικού κινηματογράφου είναι το σενάριο, αν επενδύσουμε με τόλη και γενναιότητα σ' αυτό, αφού όμως πρώτα συνειδητοποιήσουμε ότι το πρόβλημα δεν είναι πώς γράφεται ένα σενάριο, αλλά ποιο σενάριο γράφεται».

Στην ημερίδα παραβρέθηκαν και μίλησαν η βουλευτής Μαρία Δαμανάκη, ο Πρόεδρος του ΙΟΜ Ροδόλφος Μορώνης, η Διευθύντρια του Media Desk Hellas Τίνα Παναγοπούλου, ο Πρόεδρος του ΕΚΚ Γιώργος Παπαθιός και ο Αντιπρόεδρος Δημήτρης Σοφιανόπουλος, ο εκπρόσωπος στο Eurimages Αλέξανδρος Κακαβιάς, ο σύμβουλος προγράμματος της ΕΡΤ Μιχάλης Λυκούδης κ.ά.

Τέλος, για τη διακίνηση τους προσφορά στη σεναριογραφία τιμήθηκαν η Κική Σεγδίτσα και ο Τάκης Χατζαναγνώστου, ενώ ειδική μνεία έγινε για την (εκλιπούσα) Σούλα Πιερράκου.

Συμμετέχων, μέχρι το αιφνίδιο τέλος του, στις αρχές Απριλίου, ο Νίκος Αντωνάκος, ο σκηνοθέτης της ταινίας **Δεξιότερα της Δεξιάς** (1989), υπηρέτησε τις ιδέες του σε μια δημιουργική πορεία είτε ως συνδικαλιστής είτε ως συγγραφέας ή κριτικός κινηματογράφου στις σελίδες του «Ριζοσπάστη». Η πρώτη του εμφάνιση ήταν στο χώρο των γραμμάτων με την ποιητική συλλογή **Τ' αστέρια δεν φάνηκαν**, ενώ στον κινηματογράφο έκανε το ντεμπούτο το 1968 με την ταινία **Το ράφι του θανάτου**. Έγραψε πολλά σενάρια για τον κινηματογράφο: **Μείνε κοντά μου, αγαπημένε** (1968), **Η Θυρωρίνα** (1968), **Αγωνία** (1969), **Το τελευταίο αντίο** (1969), **Ο Σταύρος είναι πονηρός** (1970), **Μάρα η Τσιγγάνα** (1971) κ.ά. Το 1989, μετέφερε στη μεγάλη οθόνη το μυθιστόρημά του **Δεξιότερα της Δεξιάς**, το οποίο απέσπασε στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης τα βραβεία ερμηνείας για τον Γεράσιμο Σκιαδαρέση και τον Γιώργο Νινιό. Έγραψε και σκηνοθέτησε εκπομπές για την τηλεόραση, υπήρξε ανταποκριτής του «Ριζοσπάστη» στη Μ. Βρετανία και συνέχισε στην ίδια εφημερίδα ως αρθρογράφος και κριτικός κινηματογράφου. Διατέλεσε γενικός γραμματέας της Εταιρείας Ελλήνων Σκηνοθετών και μέλος του Δ.Σ. για περισσότερα από 10 χρόνια, Μέλος της Διοίκησης και του Εκτελεστικού Γραφείου της Διοίκησης της Διεθνούς Ομοσπονδίας των Εργαζομένων στα Οπτικοακουστικά Μέσα FISTAV, Μέλος του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Κινηματογραφίας, και του Δ.Σ. του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου, μέλος της Διοίκησης και της Εκτελεστικής Γραμματείας της Ομοσπονδίας Ευρωπαίων Σκηνοθετών, FERA. Το 2005, εξέδωσε το μυθιστόρημα **Η ακτή του Ραζήφ** και ετοίμαζε την έκδοση του τρίτου βιβλίου του, **Ιστορίες της Κυριακής**. Τιμώντας τη μνήμη του Νίκου Αντωνάκου, η Εταιρεία Ελλήνων Σκηνοθετών, μετά από ομόφωνη απόφαση του Δ.Σ., μετονομάζει την αίθουσα εκδηλώσεων της σε αίθουσα «Νίκος Αντωνάκος».

σενάριο: ο έλληνας ασθενής;

Το ευρύ κοινό, αν και γνωρίζει τις περισσότερες ταινίες του Φεντερίκο Φελίνι, μάλλον αγνοεί ότι ο σπουδαίος σκηνοθέτης, προτού ασχοληθεί με τον κινηματογράφο, συνεργάστηκε ως σκιτσογράφος με διάφορα περιοδικά. Στη διάρκεια της ζωής του, ουδέποτε εγκατέλειψε τη συνήθειά του να σχεδιάζει, είτε σκισάροντας φιγούρες για τις ταινίες του, είτε απεικονίζοντας τα πολλαπλά και παράξενα όνειρά του. Για πρώτη φορά στην Ελλάδα θα εκτεθούν σχέδια του διάσημου ιταλιού σκηνοθέτη στο Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών και Μουσικής Β. & Μ. Θεοχαράκη, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Φεντερίκο Φελίνι. Η έκθεση παρουσιάζει 80 πρωτότυπα σχέδιά του από τη δεκαετία του 1930 ως τα τελευταία του, λίγο πριν από το θάνατό του (1993), αλλά και 10 αναπαραγωγές σελίδων από το Βιβλίο των ονείρων (Libro dei sogni) που κυκλοφόρησε πρόσφατα στην Ιταλία και σε άλλες χώρες, και περιέχει καταγραφές των ονείρων του Φελίνι από τον ίδιο, τόσο με λέξεις όσο και με σχέδιά του. Η έκθεση θα συμπληρωθεί με την προβολή πέντε ταινιών του Φελίνι, τις οποίες θα προλογίσει και θα σχολιάσει ο Πλάτων Ριβέλης. Η έκθεση θα διαρκέσει από τις 5 Ιουνίου έως τις 20 Σεπτεμβρίου.

όνειρα και εμμονές: τα σχέδια του Φελίνι

οι σκηνοθέτες διεκδικούν

Από τη διαδικασία αξιολόγησης των Κρατικών Βραβείων Ποιότητας που απονέμονται κάθε Νοέμβριο μετά το τέλος του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, αποφάσισαν ν' απέχουν 42 σκηνοθέτες και παραγωγοί που εκπροσωπούν 16 φετινές έτοιμες ταινίες και 19 μελλοντικές. Όπως αναφέρουν σε επιστολή τους προς τον υπουργό Πολιτισμού, οι σκηνοθέτες και παραγωγοί διεκδικούν «την άμεση ψήφιση του νέου σχεδίου Νόμου για τον ελληνικό κινηματογράφο, ο οποίος θα θεσμοθετεί όλα τα στάδια της παραγωγής και τον τρόπο απονομής των Κρατικών Βραβείων», ενώ, καταλήγοντας, διευκρινίζουν ότι «η πρωτοβουλία ν' αποσύρουν τις ταινίες τους από τα Βραβεία δε στρέφεται ενάντια στο θεσμό του Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης».

Την ανακοίνωση υπογράφουν οι σκηνοθέτες και παραγωγοί: Θόδωρος Αγγελόπουλος, Αλέξης Αλεξίου, Θάνος Αναστόπουλος, Τάκης Βερέμης, Αλέξανδρος Βούλγαρης, Παντελής Βούλγαρης, Χρίστος Γεωργίου, Λάγια Γιούργου, Σωτήρης Γκορίτσας, Νίκος Γραμματικός, Χρήστος Δήμας, Κατερίνα Ευαγγελιάκου, Στέλλα Θεοδωράκη, Χριστίνα Ιωακειμίδη, Γιάννης Ιακωβίδης, Αλέξης Καρδαράς, Αντώνης Καφετζόπουλος, Πάνος Χ. Κούτρας, Κώστας Λαμπρόπουλος, Γιώργος Λυκιαρδόπουλος, Μαργαρίτα Μαντά, Ηρακλής Μαυροειδής, Βαρδής Μαρινάκης, Κωνσταντίνος Μωριάτης, Γιώργος Νούσιος, Γιάννης Ξανθόπουλος, Γιάννης Οικονομίδης, Νίκος Παναγιωτόπουλος, Αργύρης Παπαδημητρώπουλος, Πάνος Παπαχατζής, Νίκος Περάκης, Διονύσης Σαμιώτης, Στράτος Τζιτζής, Σύλλης Τζουμέρκας, Γιώργος Τσεμπερόπουλος, Γιώργος Τσούργιαννης, Φίλιππος Τσίτος, Γιάννης Φάγκρας, Παναγιώτης Φαφούτης, Άγγελος Φραντζής, Λευτέρης Χαρίτος.

Έναν σπουδαίο μοντέρ, τον Γιώργο Τριανταφύλλη, ο οποίος πέθανε σε ηλικία 65 χρόνων μετά από μακροχρόνια ασθένεια, αποχαιρέτησε η ελληνική κινηματογραφική κοινότητα. Ο Γιώργος Τριανταφύλλης είχε συνδέσει το όνομά του με ταινίες σημαντικών σκηνοθετών, όπως ο Θόδωρος Αγγελόπουλος, ο Νίκος Παναγιωτόπουλος, ο Νίκος Νικολαΐδης, ο Νίκος Περάκης, ο Αλέξης Δαμιανός κ.ά. Ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του με τις ταινίες **Τραγωδία του Αιγαίου** του Βασίλη Μάρου και **Μέχρι το πλοίο** του Αλέξη Δαμιανού. Μέχρι την πιο πρόσφατη δουλειά του, το **Without** του Αλέξανδρου Αβρανά –που του χάρισε το περσινό Κρατικό Βραβείο Μοντάζ– μεσολάβησαν αμέτρητες ταινίες και πολλές διακρίσεις για τον έμπειρο μοντέρ: **Μεγαλέξανδρος**, **Ταξίδι στα Κύθηρα**, **Τριλογία: Το λιβάδι που δακρύζει** του Θόδωρου Αγγελόπουλου, **Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας**, **Ονειρεύομαι τους φίλους μου**, **Πεθαίνοντας στην Αθήνα**, **Delivery** του Νίκου Παναγιωτόπουλου, **Ευρυδίκη Β.Α. 2037**, **The Zero Years**, **Θα σε δω στην κόλαση, αγάπη μου** του Νίκου Νικολαΐδη, **Η χρυσομαλλούσα** και **Σκλάβοι στα δεσμά τους** του Τώνη Λυκουρέση, **Λούφα και Παραλληλαί** και **Άρπα Colla** του Νίκου Περάκη, **Η ηλικία της θάλασσας** του Τάκη Παπαγιαννίδη, **Εφήμερη πόλη** του Γιώργου Ζαφείρη, **Τα χρυσά μήλα των εσπερίδων** της Σοφίας Παπαχρήστου κ.ά.

Σε ηλικία 82 ετών πέθανε στις 24 Μαΐου ο Κώστας Σφήκας, που το πέρασμά του από τον ελληνικό κινηματογράφο ήταν συνώνυμο της πρωτοπορίας. Ακραίος, ριζοσπαστικός, τολμηρός. Αυτοδίδακτος κινηματογραφιστής, έδωσε νέες κατευθύνσεις στην πειραματική ταινία και παρέμεινε πιστός, παρά τις αντίξοες συνθήκες, στο είδος του κινηματογράφου που υπηρετήσε. Γεννημένος το 1927, εργάστηκε ως ταχυδρομικός υπάλληλος και το 1961 κάνει την πρώτη του κινηματογραφική εμφάνιση με τη μικρού μήκους **Εγκαίνια** και ακολουθούν το ντοκιμαντέρ **Αναμονή** (1962) και **Θρησκόλητες Όρθρες** (1968) –η τελευταία του συνεργασία με τον Σταύρο Τορνέ– μια ταινία που λίγα χρόνια αργότερα αγοράζει το MOMA της Νέας Υόρκης για τη μόνιμη συλλογή του. Το 1974, «ταράζει» κοινό και κριτικούς με το εναλλακτικό – εικαστικό **Μοντέλο**, το οποίο θα πάρει το βραβείο καλύτερης καλλιτεχνικής ταινίας στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Μία κópια της ταινίας βρίσκεται στο Μπομπούρ. Συνεχίζει στο ίδιο ύφος υπογράφοντας τις ταινίες: **Μητροπόλεις** (1975), **Αλληγορία** (1986), **Το προφητικό πουλί των θλιψέων του Πάουλι Κλέε** (1995), **Προμηθεύς Εναντιοδρομών** (1998), **Η Γυναίκα της... και ο Σηληέκτης** (2002), **Μεταμόρφωση** (2007).

Συνεργάστηκε με το τηλεοπτικό «Παρασκήνιο» σκηνοθετώντας τα ντοκιμαντέρ: «Κατά Μάρκον Ευαγγέλιο» (1979), «για τον Γιάννη Χρήστου» (1980), «Ο εξπρεσιονισμός στον κινηματογράφο» (1980), «Η ποίηση του Ανδρέα Εμπειρικού» (1982), «Το Μοντάζ του Αϊζενστάιν» (1983), «Η Αποκάλυψη του ηγεμόνα» (1992), «Ο Αιγυπτιακός κύριος Ιούλιος Βερν –Νέμο– Αλληγορία II» (1993) κ.ά. Επίσης, εμφανίστηκε ως ηθοποιός στις ταινίες: **Οι τεμπέληδες της εύφορης κοιλάδας** του Νίκου Παναγιωτόπουλου, **Η εαρινή σύναξις των αγροφυλάκων** του Δήμου Αβδελιώδη κ.ά.

Το 2004 το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης τον τίμησε με τον Χρυσό Αλέξανδρο για το σύνολο της προσφοράς του, ενώ η τελευταία του ταινία **Μεταμόρφωση**, είχε αποσπάσει το Βραβείο της ΠΕΚΚ στο 47ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, τον Νοέμβριο του 2007.

Λάβετε θέσεις

Η μυστική ζωή των εικοσάρηδων είναι το SOS θέμα της φετινής διοργάνωσης του **48Hour Film Project** Athens 2009 που θα πραγματοποιηθεί στις 22 και 23 Ιουνίου. Η ιδιαιτερότητα του 48HFP είναι ότι κάθε ομάδα που συμμετέχει στο διαγωνισμό, πρέπει να παραδώσει μια ταινία διάρκειας 4 έως 7 λεπτών, όπου το σενάριο, η σκηνοθεσία, τα γυρίσματα, το μοντάζ, η μουσική επένδυση θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί μέσα στο διήμερο 12-14 Ιουνίου. Πρόεδρος της φετινής κριτικής επιτροπής είναι ο Κωνσταντίνος Γιάνναρης- μέλη, η διευθύντρια φωτογραφίας Ολυμπία Μυτιληναίου, η ενδυματολόγος Ιωάννα Τιμοθεάδου, ο παραγωγός Παναγιώτης Παπαχατζής και ο ηθοποιός Γιώργος Χρανιώτης. Το διήμερο των προβολών θα πραγματοποιηθεί στα Ster Cinemas, ενώ η ταινία που θα κερδίσει το πρώτο βραβείο του διαγωνισμού θα λάβει 5.000 ευρώ από την Audiovisual και θα εκπροσωπήσει τη χώρα μας στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Filmaralooza των ΗΠΑ, διεκδικώντας την παρουσία της στο επόμενο Φεστιβάλ των Κανών. Οι τρεις πρώτες ταινίες θα διανεμηθούν από την Audiovisual, ενώ το Mega, ως χορηγός επικοινωνίας, στο πλαίσιο του εορτασμού των 20 χρόνων του, θα δώσει την ευκαιρία στις 4 πρώτες ταινίες του Φεστιβάλ να προβληθούν στο πρόγραμμά του. Την οργάνωση και τη διεξαγωγή του φεστιβάλ στην Ελλάδα έχουν ο ελληνικής καταγωγής ηθοποιός, σκηνοθέτης και παραγωγός Φρανσέσκο Βιτάλι και η Just Productions, η οποία εκπροσωπεί το Αμερικάνικο 48HFP στην Ελλάδα. Την καλλιτεχνική διεύθυνση του 48HFP Athens έχει αναλάβει ο Ορέστης Ανδρεαδάκης.

Πληροφορίες: www.48hourfilm.gr

πρώτη παγκόσμια στην αθήνα

Στην Αθήνα θα φιλοξενηθεί (6-8 Νοεμβρίου) το 1ο Παγκόσμιο Συνέδριο Σεναριογράφων που διοργανώνει η Ευρωπαϊκή Ένωση Σεναριογράφων (στην οποία εκπροσωπείται η Ένωση Ελλήνων Σεναριογράφων), σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Οπτικοακουστικών Μέσων, το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, το Υπουργείο Πολιτισμού και το Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης. Το Συνέδριο θα επιχειρήσει να επικεντρωθεί στα θέματα που αφορούν τους «αφηγητές του 21ου αιώνα», ο οποίος από πολλούς έχει χαρακτηριστεί ως ο αιώνας του περιεχομένου (και όχι της μορφής). Παγκοσμιοποίηση ή πολυπολιτισμικότητα; Τι σημαίνουν τα νέα μέσα, ειδικά το Διαδίκτυο, για τους σεναριογράφους; Με ποιον τρόπο αλληλάζει η τέχνη και το έργο τους; Ποια είναι η πιθανή εξέλιξη για τη διανομή του έργου των σεναριογράφων και πώς θα αντιμετωπιστούν θέματα όπως η πειρατεία; Οι Σύεδροι που θα συμμετάσχουν, είναι διακεκριμένοι σεναριογράφοι από διάφορες χώρες του κόσμου. Ανάμεσά τους, η Ένωση υπολογίζει να υποδεχθεί σημαντικούς σεναριογράφους όπως ο Γκιγιέρμο Αριάγα (**21 γραμμάρια, Βαβέλ**), ο Ντέιβιντ Μάμετ (**House of Games, The Verdict, Wag the Dog**), ο Μίλκο Μαντσέφσκι (**Πριν τη βροχή, Dust**), Άλαν Μπολ (**American Beauty**), ο Κρίστοφερ Χάμπτον (**Εξήλωση, Επικίνδυνες σχέσεις**) κ.ά., κορυφαίους ευρωπαϊούς σεναριογράφους όπως ο Πολ Λάβερτι (**Ο άνεμος χορεύει το κριθάρι, Γλυκά δεκάξι, Ψωμί και τριαντάφυλλα**) και Ρουθ Τομά (**Emma's Bliss, Gloomy Sunday**), καθώς και δημιουργούς επιτυχημένων τηλεοπτικών σειρών όπως ο Τζέι Τζέι Εϊμπαρς (**Lost**).

δεν πάμε παραλία

Ένα εναλλακτικό πρόγραμμα για τους καλοκαιρινούς μήνες έχει ετοιμάσει ο Μικρόκοσμος Prince Filmcenter που, φέτος, δε θα πάει διακοπές. Από τον Ιούνιο έως και τις αρχές Σεπτεμβρίου, ο Ανδρέας Σωτηρακόπουλος έχει επιλέξει και προτείνει ένα πρόγραμμα προβολών με μικρού μήκους, ντοκιμαντέρ, πρώτες προβολές ελληνικών και ξένων ταινιών που δε βρήκαν διανομή τη χειμερινή περίοδο, και πολλές άλλες εκπληξεις. Ξεχωρίζουν: το αφιέρωμα στις ταινίες του Μάνου Ζαχαρία (**Σφουγγαράδες, Ο Εκτελεστής Ένας από το εκτελεστικό απόσπασμα, Γωνία Αρμπάτ και Μπουμπουλίνας, Ψευδώνυμο Λούκατς κ.ά.**), οι πρώτες μικρού μήκους μεγάλων ελληνικών σκηνοθετών, αθλή και το αφιέρωμα-έκπληξη στη δημόσια ελληνική τηλεόραση των δεκαετιών 1970 και 1980, με την προβολή τηλεοπτικών σειρών που έχουν αφήσει εποχή.

Vive la justice Grecque! Η «θέμις» στην Κρουαζέτ

από την Ειρήνη Κατσουάκη

Μετά την πρεμιέρα του στο 49ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, το ντοκιμαντέρ **Θέμις**, η τελευταία δουλειά του Μάρκου Γκαστίμ με θέμα τον αποκαλυπτικό μικρόκοσμο των ελληνικών δικαστηρίων, ταξίδεψε στο πρόσφατο Φεστιβάλ των Κανών ως μία από τις εννέα ταινίες τεκμηρίωσης και μυθοπλασίας που επιλέχθηκαν για να προβληθούν στο φετινό πρόγραμμα ACID. Η ACID (Association for the Viewing of Independent Cinema) είναι μια διεθνής ένωση σκηνοθετών του κινηματογράφου, με σκοπό την προώθηση και τη διανομή ανεξάρτητων χωρίς τη χρηματοδότηση μεγάλων στούντιο παραγωγών από όλη τον κόσμο. Το πρόγραμμα ACID, που διοργανώνεται τα τελευταία 15 χρόνια στο πλαίσιο του Φεστιβάλ των Κανών, συγκεντρώνει το έντονο ενδιαφέρον των επαγγελματιών του χώρου (αιθουσάρχες, διανομείς, υπεύθυνοι κινηματογραφικών φεστιβάλ), με τις προβολές να είναι, ωστόσο, ανοικτές και στο κοινό. Η επιλογή του φετινού προγράμματος ACID στις Κάννες έγινε από μια ομάδα δεκαοκτώ σκηνοθετών, εθελοντικών μελών της Ένωσης, ανάμεσα από 193 συνολικά συμμετοχές. Αυτό που έκανε το **Θέμις** να ξεχωρίσει, ήταν η αφηγηματική του οικονομία, καθώς και η αμεσότητα με την οποία προσεγγίζει το θέμα του.

Η ιδέα για το συγκεκριμένο ντοκιμαντέρ υπήρχε στο μυαλό του Μάρκου Γκαστίμ εδώ και 25 περίπου χρόνια, από τότε δηλαδή που, ως νέος ακόμα μέτοικος των Αθηνών, βρέθηκε «δί' ασήμαντον αφορμήν», για μια διαφορά μ' έναν γείτονά του, στις αίθουσες των ελληνικών δικαστηρίων. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά και ο ίδιος σε μια συνέντευξη του στο Πρώτο Πλάνο του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης, «μέρα παρά μέρα βλέπαμε στην τηλεόραση αποσπάσματα από μεγάλες δίκες, γνωστών εγκληματιών ή απατεώνων· ποτέ, όμως, εικόνες από πιο "ταπεινές" υποθέσεις. Δεν είχες παρά να μπεις σε μια αίθουσα και να πατήσεις το κουμπί, σκεφτόμουν τότε, για να κάνεις μια απίθανη συλλογή ανθρώπων ιστοριών, ένα ποικίλο ηθογράφημα, μια ζωντανή τοιογραφία της κοινωνίας». Αλλωστε, σύμφωνα πάντα με τον ελληνογάλλο σκηνοθέτη και παραγωγό, έχουμε πολλή να μάθουμε από την καθημερινότητα μιας αίθουσας δικαστηρίου, «όχι μόνο για την κοινωνία που καθρεπτίζει, αλλά και για την ανθρώπινη φύση που απογυμνώνει».

Το πρόγραμμα της Ένωσης ACID στις φετινές Κάννες θα προβληθεί το προσεχές φθινόπωρο στο φημισμένο *Cinémas des Cinéastes* του Παρισιού, καθώς και σε δεκαπέντε ακόμη κινηματογραφικές αίθουσες στην παρισινή περιφέρεια.

GRrrrrrrrr

ενθουσίασε στις Κάννες ο Κυνόδοντας του Γιώργου Λάνθιμου

Με το Βραβείο Καλύτερης Ταινίας στο Τμήμα «Ένα Κάποιο Βλέμμα» (Grand Prix Un Certain Regard), έφυγε από το 62ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Καννών, ο **Κυνόδοντας** του Γιώργου Λάνθιμου, ο οποίος υπήρξε ένα από τα πιο πολυσυζητημένα ονόματα στα πηγαδάκια των κριτικών κινηματογράφου -και όχι μόνο των Ελλήνων- την τελευταία εβδομάδα του Φεστιβάλ. Ο 35χρονος έλληνας σκηνοθέτης, απέσπασε, επίσης, και το Prix De La Jeunesse της Επιτροπής Νέων. Ένα βραβείο που απονέμει 7μελής επιτροπή νέων 18-25 ετών σε σκηνοθέτες με πρώτες ή δεύτερες ταινίες, από το Επίσημο Διαγωνιστικό και από το «Ένα Κάποιο Βλέμμα».

«Έχουν περάσει πάρα πολλά χρόνια που είχαμε ελληνική ταινία στις Κάννες. Ελπίζω στο εξής να έχουμε περισσότερες, καθώς και τον Γιώργο Λάνθιμο με την επόμενη ταινία του», είπε ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Φεστιβάλ, Τιερί Φρεμό, παρουσιάζοντας τον σκηνοθέτη και τους ηθοποιούς πριν από την προβολή. Αυτό που ακολούθησε κανείς δεν το περίμενε: δεν ήταν ο ενθουσιασμός των ελλήνων, αλλά το σύνολο των θεατών, που υποδέχτηκαν την ταινία με ένα ζεστό και δυνατό χειροκρότημα. Η επιβεβαίωση ήρθε την επόμενη μέρα με την κριτική της ταινίας στο «Variety»: «Παρ' όλο που στην αρχή δεν συμβαίνουν και πάρα πολλά και εξηγούνται ακόμα λιγότερα, η ταινία του Έλληνα δημιουργού είναι παράξενα σαγηνευτική από την αρχή μέχρι το τέλος.»

Δύο μέρες μετά την πρεμιέρα η «Liberation» κάτω από τον τίτλο «Grece Animale» αναφέρει: «ο **Κυνόδοντας**, δεύτερη μεγάλη μήκους ταινία του Λάνθιμου, δίνει καινούριο αίμα στον ελληνικό κινηματογράφο... Σαρκαστικό... αποστασιοποιημένο... είναι το χρονικό του καθημερινού φασισμού. Με πολύ σύγχρονη φωτογραφία και επιθετικό ύφος ο Λάνθιμος είναι ένας κινηματογραφιστής που καταφέρνει και σε καθηλώνει, στα ίχνη του Ούιλικ Σάιντλ και του Ρόι Άντερσον.»

Την ίδια ανταπόκριση είχε και στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, όπως χαρακτηριστικά έγραψε το επίσημο blog του Entertainment Weekly: «Η ταινία είναι ένα παγερό, ανατριχιαστικό, σκόλιο πάνω στη δυναμική της οικογένειας και την παράξενη δύναμη της εφηβικής σεξουαλικής περιέργειας και θα ήταν πρώτης τάξεως υλικό για ένα Αμερικανικό remake.»

«Με την απεικόνιση υποχρεωτικής αιμομιξίας, δύο πραγματικών σκηνών σεξ, την απελευθέρωση μέσα από αιματηρή αυτοτιμωρία και το ξεκρίλιασμα μιας αθώας σπιτόγαστας, ο **Κυνόδοντας**, η ελληνική συμμετοχή στο «Ένα Κάποιο Βλέμμα», θα μπορούσε δικαίως να εξηγήσει στον **Αντίχριστο** του Λαρς Φον Τρίερ τη εστί καλλιτεχνική σοβαρότητα. Και θα το έκανε αν του έδινε κανείς την πρόπουσα σημασία. Δεν είναι να απορεί κανείς που ο **Κυνόδοντας**, η μοναδική μεγάλη μήκους ταινία που μοιάζει πραγματικά να προέρχεται από ένα αναδυόμενο ταλέντο, έχει διατηρήσει ως τώρα χαμηλό προφίλ», αναφέρει το έγκριτο κινηματογραφικό blog Sprout.

Απρόσμενη έκπληξη για τον Γιώργο Λάνθιμο και τον παραγωγό του, Γιώργο Τσούργιαννη, το Α' Βραβείο στο «Ένα Κάποιο Βλέμμα». «Είμαστε χαρούμενοι και συγκινημένοι. Η πορεία της ταινίας ξεκίνησε αθόρυβα και κορυφώθηκε με το βραβείο. Ήταν ανέλπιστα για εμάς, παρ' όλο που μετά την προβολή της ταινίας η αποδοχή και οι κριτικές υπήρξαν ιδιαίτερα ενθαρρυντικές.», ήταν τα πρώτα λόγια του Γιώργου Λάνθιμου μετά την απονομή.

«Θερμά συγχαρητήρια στον Γιώργο Λάνθιμο και σε όλους τους συντελεστές της ταινίας. Τα βλήματα και το ενδιαφέρον που συγκέντρωσε η ταινία, και, κατ' επέκταση ο ελληνικός κινηματογράφος το δεκαήμερο του Φεστιβάλ, ελπίζουμε ότι δεν είναι πρόσκαιρα. Ευχόμαστε και οι νέες ταινίες της χρονιάς να έχουν μια πορεία ανάλογη αυτής του **Κυνόδοντα**.», δήλωσε ο Πρόεδρος του ΕΚΚ Γιώργος Παπαλιός, ενώ τα συγχαρητήριά του προς τους συντελεστές της ταινίας εξέφρασε και ο Υπουργός Πολιτισμού.

Τόσο πριν, όσο και μετά, τη βράβευσή του ο **Κυνόδοντας** συγκέντρωσε το ενδιαφέρον των ξένων φεστιβάλ, αλλά και διανομέων, γεγονός που δείχνει ότι η πορεία της ταινίας θα είναι εξίσου σημαντική.

1

2

1 οι συντελεστές του Κυνόδοντα λίγο πριν την πρεμιέρα
2 η βραδιά της απονομής

Οικογενειακή υπόθεση

Ο **Κυνόδοντας** αφηγείται την ιστορία ενός ζευγαριού και των τριών παιδιών τους που ζουν σε μια απομονωμένη βίλα, χωρίς πρόσβαση στον «πραγματικό» κόσμο. Ο μόνος που μπορεί να διασχίζει την εξώπορτα, είναι ο πατέρας, που δουλεύει σ' ένα εργοστάσιο, ενώ τα παιδιά έχουν αναπτύξει μια παράδοση θεώρησης των πραγμάτων κι έχουν αδρανήσει σ' έναν εναλλακτικό κόσμο ο οποίος αποτελείται από την οικογένειά τους και μόνο, και τον οποίο κατασκεύασαν οι γονείς τους για λογαριασμό τους. Αυτή η κατάσταση δεν είναι δυνατόν να διαρκέσει εσαεί, κι έρχεται η στιγμή που ένα συμβάν θα οδηγήσει στην ανατροπή σχέσεων και αντιλήψεων.

Σενάριο: Γιώργος Λάνθιμος, Ευθύμης Φηΐτηπου
Φωτογραφία: Θύμης Μπακατάκης **Σκηνικά/κοστούμια:** Ελίθα Παπαγεωργακοπούλου **Ήχος:** Λέανδρος Ντούνης **Μοντάζ:** Γιώργος Μαυρομαρίδης **Παίζουν:** Χρήστος Στέργιογλου, Μισέλ Βάλλει, Αγγελική Παπούλη, Χρήστος Πασσαλής, Μαίρη Τσώνη, Άννα Καλιτζίδου **Παραγωγός:** Γιώργος Τσούργιαννης **Παραγωγή:** Boo Productions **Συμπααραγωγή:** ΕΚΚ, Γιώργος Λάνθιμος, Horsefly Productions

Η ταινία, που έχει χρηματοδοτηθεί από το ΕΚΚ στο πρόγραμμα Ορίζοντες, εκπροσωπεί στη διεθνή αγορά η γαλλική MK2, μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες διεθνούς διανομής.

Ο **Κυνόδοντας**, είναι η πρώτη παραγωγή της Boo Productions, των Άγγελου Βενέτη, Ηρακλή Μαυροειδή, Τάκη Νικοηακόπουλου και Άρη Ντάγιου. Στα προσεχή σχέδια της εταιρίας είναι η νέα ταινία του Ρένου Χαράζο-μπίδη **Τέσσερα μαύρα κοστούμια** που ξεκίνησε γυρίσματα αρχές Μαΐου και οι ταινίες: **Εσπερινή συμφωνία** του Χρήστου Βούπουρα, **L** του Μπάμπη Μακρίδη, **Η μάχη με τον Άγιο** του Νικόλα Δημητράκου και **Γιασεμί** του Βαγγέλη Λυμπερόπουλου. Επίσης, η Boo Productions είναι συμπααραγωγός στην ταινία **Το κακό στην εποχή των ηρώων** του Γιώργου Νούστα.

Τρόμος αλλά ελληνικά

«Για να αποφύγετε τη λιποθυμία, επαναλάβετε: Είναι απλώς μια ταινία... Είναι απλώς μια ταινία... Είναι απλώς μια ταινία...», συμβούλευαν το 1972 η αφίσα και το τρέιλερ του κλασικού πλέον φιλμ τρόμου **Το τελευταίο σπίτι αριστερά**. Στη νέα του ενσάρκωση είναι και μια ταινία με το όνομα ενός έλληνα σκηνοθέτη στα credits.

από τον Θανάση Πατσαβό

Δε βλέπουμε συχνά Έλληνες να αναλαμβάνουν τα νιά της σκηνοθεσίας σε χολιγουντιανές παραγωγές. Ήταν, λοιπόν, παραπάνω από ευχάριστη η έκπληξη όταν ανακοινώθηκε ότι ο Ντέννς Ηλιάδης είχε επιλεγεί ανάμεσα σε 100 περίπου σκηνοθέτες για να γυρίσει το ριμέικ της εμβληματικής αμερικανικής ταινίας τρόμου του άρχοντα του είδους, Ουές Κρέιβεν. Ο Κρέιβεν, που αργότερα θα στιγματίσει εκ νέου το είδος με τον **Εφιάλητη στο δρόμο με τις λευκές** και την τριλογία των **Scream**, πραγματοποίησε με το **Τελευταίο σπίτι αριστερά** το σκηνοθετικό του ντεμπούτο. Αν και εμπνευσμένη από την **Πηγή των παρθένων** του Ίγκμαρ Μπέργκμαν, που με τη σειρά της βασιζόταν σε μια μεσαιωνική σουηδική μπαλάντα, η ταινία ήταν μια ρεαλιστική και υπερβίαιη ιστορία εκδίκησης γύρω από τις αντιδράσεις ενός ζευγαριού που διαπιστώνει τυχαία ότι φιλοξενεί στο σπίτι του τους δολοφόνους της κόρης του. Η low budget ταινία του Κρέιβεν αντικατόπτριζε ανατριχιαστικά την ατμόσφαιρα που κυριαρχούσε στην Αμερική μετά τον πόλεμο στο Βιετνάμ, και σόκαρε όσο λίγες ταινίες το κοινό όταν πρωτοπροβλήθηκε, προκαλώντας λιποθυμίες θεατών, ενώ σε πολλές χώρες αντιμετώπισε προβλήματα με τη λογοκρισία εξαιτίας, μεταξύ άλλων, μιας σοκαριστικής σκηνής βιασμού.

37 χρόνια μετά, όπως επιτάσσει η μόδα της αμερικανικής βιομηχανίας του θεάματος, ένα εκσυγχρονισμένο ριμέικ ήταν σχεδόν αναμενόμενο, ειδικά μετά το πρόσφατο ρετουσάρισμα μιας άλλης ταινίας του Κρέιβεν (**Αίμα στους λόφους**) από τον Γάλλο Αλεξάντρ Αζά. Πιστοί στην παράδοση των τελευταίων ετών που θέλει τις ταινίες αυτές να γυρίζονται από φερέλλιπιδες, ταλαντούχους δημιουργούς απ' όλο τον κόσμο (Ευρώπης και Ασίας συμπεριλαμβανομένων), οι αμερικανοί παραγωγοί άρχισαν τη μανιώδη αναζήτηση του κατάλληλου ανθρώπου. Στο πλαίσιο αυτής της αναζήτησης, ο συμπαραγωγός Κόντι Τοβιγκ ανακάλυψε το σκοτεινό ντεμπούτο ενός άγνωστου έλληνα σκηνοθέτη, με τον τίτλο **Hardcore**. Με τη λογική ότι «το ριμέικ θα έβγαине καλό μόνο αν βρίσκαμε κάποιον που θα μπορούσε να δημιουργήσει δυνατούς χαρακτήρες και, παράλληλα, να διαχειριστεί με επιτυχία ακόμα και τις πιο ακραίες στιγμές», ο Zwiig παρότρυνε τον Κρέιβεν και τους συνεργάτες του να δουν την ταινία. Όλοι τους ενθουσιάστηκαν και όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Τοβιγκ: «**Το Hardcore δεν ήταν ταινία τρόμου, αλλά σκιαγραφούσε αληθοφανείς χαρακτήρες που βίωναν φρικτά και ρεαλιστικά γεγονότα. Είναι πολλοί οι σκηνοθέτες που θα μπορούσαν να δια-**

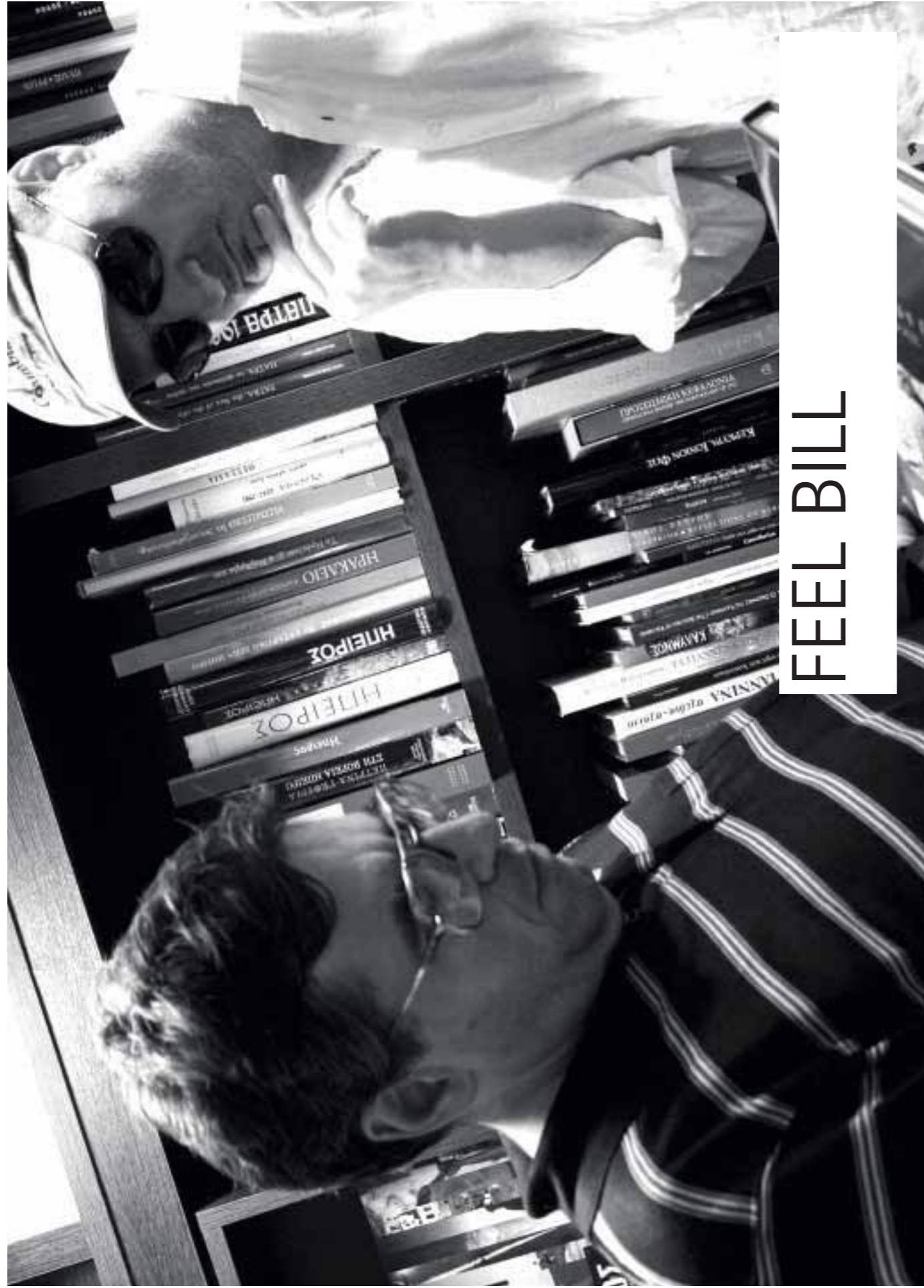
χειριστούν τα επιφανειακά στοιχεία της ταινίας, τις σκηνές αίματος και σοκ του **Τελευταίου σπιτιού**, αλλά ο Ντέννς απέδειξε ότι μπορούσε να τα καταφέρει χωρίς να αλλοιώσει ούτε τους ήρωες ούτε τα γεγονότα που αντιμετωπίζουν». Αν το **Hardcore** στάθηκε το διαβατήριο του Ηλιάδη για το Χόλιγουντ, η πολύτιμη εμπειρία του στο χώρο των διαφημιστικών σίγουρα τον βοήθησε να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις μιας αμερικανικής παραγωγής. «Με αντιμετώπισαν με πολύ σεβασμό. Όταν την πρώτη εβδομάδα είδαν πως ήμασταν εντός προϋπολογισμού και χρονοδιαγράμματος, ακόμα και οι πιο δύσκολοι χαλάρωσαν». Κι αυτό, ασφαλώς συνέβαλε στο να αποκτήσει ο σκηνοθέτης την πολυπόθητη ευθύνη του τελικού cut της ταινίας.

Αν και έχει μείνει στην ιστορία ως μια βίαιη exploitation ταινία, **Το τελευταίο σπίτι** δεν ήταν τόσο ταινία τρόμου όσο μια ακραία ιστορία εκδίκησης, και στην καρδιά της ο Ηλιάδης ανακάλυψε μια «συναρπαστική σπουδή πάνω στην ανθρώπινη φύση. Η ταινία βασίζεται σε μια αρχαιολογική και πρωτόγονη ιστορία, κι αυτό ως βάση είναι καταπληκτικό. Ήθελα να διατηρήσω την επαναστατικότητα και τη δύναμη της αρχικής ταινίας, και να αναπτύξω την ιστορία πάνω σ' αυτή τη βάση με δικό μου τρόπο». Η προσέγγισή του, μάλιστα τον δικαίωσε. Μαζί με μια σειρά θεμιτές σεναριακές ανατροπές και αλλαγές (που, επιπλέον, συντηρούν το στοιχείο της έκπληξης, ακόμα και για τους θεατές που έχουν δει το πρωτότυπο) αποτελεί τον πυρήνα της νέας ταινίας, η οποία άνοιξε τρίτη στο αμερικανικό box office, εισέπραξε απρόσμενα ενθαρρυντικές κριτικές για το είδος και χάρισε στον Ηλιάδη το βραβείο σκηνοθεσίας στο Διεθνές Φεστιβάλ Φανταστικού Κινηματογράφου των Βρυξελλών.

Τέλος καλό, όλα καλά; Καλά, ναι· τέλος, μάλιστα όχι για την πολλή υποσχόμενη χολιγουντιανή καριέρα του Ηλιάδη. Η επιτυχία του **Τελευταίου σπιτιού** τον οδήγησε ήδη σ' ένα καινούργιο συμβόλαιο για μία ακόμα αμερικανική παραγωγή (σύντομα ξεκινά γυρίσματα ενός θρίλερ με τον τίτλο **Cure**), ενώ δεν αποκλείεται ένα νέο project με τον Ουές Κρέιβεν που, ενθουσιασμένος, δήλωσε: «**Δε θα δίσταζα ούτε στιγμή να ξανασυνεργαστώ με τον Ντέννς**». Μπορεί το πιο τρελό όνειρο κάθε φιλόδοξου σκηνοθέτη να πραγματοποιήθηκε για τον Ντέννς Ηλιάδη, ελπίζουμε όμως κάπου ανάμεσα στις χολιγουντιανές περιπέτειές του να βρει χρόνο να πραγματοποιήσει και την **Τρελή καρδιά**, την επόμενη ελληνική ταινία του, παραγωγή της Highway Productions και του EKK.

Σκηνοθεσία: Ντέννς Ηλιάδης **Σενάριο:** Άνταμ Αλέκα, Καρλ Έλγουερθ **Διεύθυνση φωτογραφίας:** Σάρον Μέρνι **Μοντάζ:** Πίτερ Μακ Νάιτ **Μουσική:** Τζον Μέρφι **Σκηνικά:** Σάρα Χόκμαν, Σεσέλια Βαν Στράστεν **Κοστούμια:** Κάθριν Τζέιν Μπράντ **Παραγωγή:** Ουές Κρέιβεν, Σον Κάνινγκχαμ, Μαρίαν Μανταλένα **Πρωταγωνιστούν:** Σάρα Πάξτον, Τόνι Γκόλντμαν, Μόνικα Πότερ, Γκάρρετ Ντίλχαντ, Άαρρον Πορ, Ρίκι Λίντχομ, Σπένσερ Τριτ Κίλκ, Μάρθα Μακ Άιζακ.

Στις αίθουσες: 28 Μαΐου από την Village Films.

FEEL BILL

Ο Μπιλ Μοσούλις, ανεξάρτητος ελληνο-αυστραλός σκηνοθέτης, βρέθηκε στην Αθήνα για την προβολή της ταινίας του Nocturne (Νυχτωδιά), στις Νύχτες Πρεμιέρας, τον περασμένο Σεπτέμβριο. Ο Δημήτρης Αθανιάς είχε πολλούς λόγους για να μιλήσει μαζί του.

Εκτιμώ ιδιαίτερα το ότι κάνεις ταινίες αποδεσμευμένος από τα χρήματα. Και, όσο μπορεί να κρίνω από τη μία ταινία σου που είδα, κάποις έναν κινηματογράφο συνθετικό, με σκέψη, χωρίς να ακουθούνε κάποιο γνωστό μοντέλο.

Κάνω έναν κινηματογράφο προσωπικό, που έχει επιρροές, αλλά που τελικά είναι, νομίζω, δικός μου.

Αν και ταινία είδους, ταινία με βαμπίρ, η ταινία σου *Νυχτωδιά* επιχειρεί μια υπέρβαση του είδους. Με πλάνα από την καθημερινή Μετβούρνη, εισαγωγικά κείμενα, με ποικτικούς μονολόγους αηλιά και το κομμάτι του Σοπέν εκτελεσμένο ζωντανά σαν άνοιγμα και κλείσιμο, συνθέτει μια μεταφορική ματιά πάνω σε μια κοινωνία. Επίσης μου έκανε εντύπωση ο συνδυασμός μιας φιλολογικής αίσθησης που παραπέμπει σ' έναν ευρωπαϊκό, γαλλικό κινηματογράφο, αλλά μαζί με μια συμπατικότητα που συναντάμε κυρίως στον αμερικανικό κινηματογράφο.

Πράγματι, στη σκηνή στην αποθήκη όπου τα βαμπίρ, γυμνά, περιτριγυρίζουν το θύμα τους, μου είπε κάποιος ότι του θύμιζε το *Σαλι* του Παζολίνι, που βγάζει αυτή την αρχέγονη πλεωρία του ανθρώπου. Όντως, η ταινία μου συνδυάζει μια σωματικότητα με μια φιλοσοφική πλεωρία.

Είναι η 8η ταινία σου. Πότε ξεκίνησες ως σκηνοθέτης;

Ξεκίνησα το 1982, 19 χρονών, κάνοντας μόνος μου ταινίες σε super-8. Ταυτόχρονα, έβλεπα πολύ κινηματογράφο, και οι επιρροές μου ήρθαν μέσα από τον Αντονιόνι, τον Μπρεσόν, αλλά και Αμερικανούς, όπως ο Κάπρα, ακόμα και ο Σπίλμπεργκ. Το 1993, έκανα τη πρώτη μου μεγάλη μήκος. Ύψιστη πέριπου 40 μικρές ταινίες αυτά τα 11 χρόνια, οι περισσότερες σε super-8, όπως αλλιώςτε και οι δύο πρώτες μεγάλης μήκος.

Είσαι και ο παραγωγός στις ταινίες σου;

Ναι· πάντα εγώ κάνω την παραγωγή. Μια-δυο φορές είχα μια βοήθεια από κάποιους παραγωγούς. Αλλά μιλάμε πάντα για μικρά ποσά.

Αλλάθεια, ποιος είναι ο προϋπολογισμός της *Νυχτωδιάς*;

Είναι 3.000€. Μόνο για φαγητό και κάποια έξοδα κίνησης. Όλοι εργάστηκαν χωρίς αμοιβή.

Σχεδόν απίστευτο! Βέβαια, είναι μια ταινία σε βίντεο, αλλά έχει στοι-

χεία που δίνουν αίσθηση κάποιου budget. Και μιλάμε για μια ταινία που κάνει καριέρα σε φεστιβάλ...

Ναι· πριν από τις Νύχτες Πρεμιέρας ήταν στο Λονδίνο, αμέσως μετά θα πάει στο Κορκ, στο Παρίσι, στην Ολλανδία, ενώ στο Φεστιβάλ Φανταστικού, στις Βρυξέλλες, ένα πολύ μεγάλο φεστιβάλ, η ταινία παίχτηκε με 900 θεατές στην αίθουσα. Εξ άλλου, υπάρχει ενδιαφέρον και για διανομή από την αμερικανική εταιρεία Trauma.

Είναι πραγματικά εντυπωσιακό για μια κυριολεκτικά χειροποίητη ταινία. Όμως ας μην ξεχνάμε ότι έχεις και μια ιστορία πίσω σου. 25 χρόνια σκηνοθέτης, με 8 μεγάλης μήκους και περίπου 80 μικρού.

Μόνο με τον Φασμίντερ μπορώ να σε συγκρίνω. (γέλια)

Ναι· ο Φασμίντερ έκανε πιο πολλές ταινίες από τα χρόνια που έζησε.

Πες μου πώς ξεκίνησες. Οι γονείς σου γεννήθηκαν στην Ελλάδα.

Γεννήθηκα στη Μετβούρνη και μέχρι τα 18 δεν είχα κάποια ιδιαίτερη σχέση με τον κινηματογράφο ή την τέχνη γενικότερα. Όταν τελείωσα το σχολείο, για ένα χρόνο επίτηδες έμεινα σπίτι, δεν πήγα για σπουδές και πέρασα τους πρώτους έξι μήνες βλέποντας ταινίες. Ανακάλυψα τον Μπέργμαν, τον Ίκοντάρ, τον αμερικανικό κινηματογράφο, αλλά και τότε ακόμα δεν ήξερα αν ήθελα να γίνω σκηνοθέτης. Όλα ξεκίνησαν από μια εικόνα που μου ήρθε στο μυαλό ένα βράδυ· μια εικόνα που ήξερα ότι ήταν το τελευταίο πλάνο σε μια ταινία που θα ήθελα να κάνω. Και ταυτόχρονα ένιωθα ότι ήξερα την ιστορία μέχρι αυτό το τελευταίο πλάνο. Ήταν κάτι ξαφνικό – σαν αποκάλυψη· κάτι που δεν το περιμένεις και μαζί νιώθεις ότι όλη η ζωή σου πια θα περιστρέφεται γύρω από αυτές τις εικόνες, τον κινηματογράφο.

Την έκανες αυτή την ταινία;

Την έκανα. Λέγεται *Doubt* (Αμφιβολία). Ήμουν 19 χρονών, ο πατέρας μου δεν ήθελε ν' ακούσει για κινηματογράφο, αλλά με βοήθησε η μητέρα μου· μου 'δωσε 1000 δολάρια για να πάρω μια κάμερα super-8, κι έτσι ξεκίνησα.

Κάνεις και κάμερα στις ταινίες σου;

Σπάνια πια. Αυτό που μου αρέσει και κάνω πάντα, είναι το μοντάζ. Στο συνεργείο του *Nocturne* δουλέψαν περίπου 8 άτομα. Βέβαια, γυρίζω αρκετά χρόνια τις ταινίες μου, συνήθως σε 2-3 εβδομάδες. Για το *Nocturne* χρειάστηκα 4 εβδομάδες, γιατί ήταν όλο νυχτερινά, και άλλους τρεις μήνες για το μοντάζ.

Υπάρχουν κι άλλοι στην Αυστραλία που κάνουν τόσο χαμηλού προϋπολογισμού ταινίες;
Περίπου 30-40 ταινίες γυρίζονται μ' αυτόν τον τρόπο κάθε χρόνο. Με γερό προϋπολογισμό γυρίζονται περίπου 20 ταινίες, κι απ' αυτές οι 10-12 βρίσκουν διανομή, ενώ οι άλλες βγαίνουν κατευθείαν στο βίντεο. Αυτές οι «εμπορικές» ταινίες έχουν προϋπολογισμό γύρω στα 2-3 εκατομμύρια δολάρια οι περισσότερες, και μερικές από 1-1,5 εκατομμύριο. Είναι χαρακτηριστικό ότι υπάρχει ένα μεγάλο κενό, και μετά περνάμε από το ένα εκατομμύριο που είναι το μικρότερο επιτρεπόμενο, σε ταινίες που γίνονται με 10.000.

Αυτές οι low budget ταινίες βρίσκουν καμιά φορά διανομή;
Είναι δύσκολο. Υπάρχει ένα underground φεστιβάλ στη Μελβούρνη όπου συνήθως παίζονται και βρίσκουν διέξοδο. Τελευταία, μια ταινία που έγινε μόνο με 3.000 δολάρια, βρήκε διανομή, και βγήκε στους κινηματογράφους γιατί επενδύθηκαν άλλες 300.000.

Έχουν διανομή οι ταινίες σου;
Μερικές μόνο. Πιο εμπορική ταινία μου μέχρι στιγμής, μια μικρού μήκους, *Between Us*, που έγινε το 1989 – και μάλιστα, με αρκετά χρήματα: 70.000.

Ποια πιστεύεις ότι είναι η θέση σου στον αυστραλιανό κινηματογράφο;
Υπάρχει underground, art και εμπορικό – τρεις μεγάλες ομάδες. Εγώ είμαι ανάμεσα στο underground και το art. Οι περισσότεροι στο underground κάνουν κάποιο είδος· εγώ, όχι. Από την άλλη, στο χώρο του art, πολλοί θεωρούν πολύ ρεαλιστικό το σιλι μου, σχεδόν «άσχημο», επειδή συχνά σ' αυτόν το χώρο η εικόνα είναι «καθαρή».

Η αγγλική γλώσσα είναι μια βοήθεια για τον αυστραλιανό κινηματογράφο;
Θα νόμιζε κανείς ότι έτσι είναι, αλλά τελικά ισχύει το αντίθετο. Οι αυστραλιανές ταινίες θέλουν να είναι αμερικανικές, αλλά τελικά δεν είναι. Αυτό είναι ένα γενικότερο θέμα στην Αυστραλία: η αυστραλιανή ταυτότητα. Νιώθω τα τελευταία χρόνια κάποιο αδιέξοδο στην Αυστραλία και στον τοπικό κινηματογράφο. Σκέφτομαι σοβαρά να έρθω στην Ευρώπη, να συνεχίσω να κάνω εδώ τις ταινίες μου – στη Γαλλία, ίσως, ή κάπου αλλού.

Έχεις ενεργό συμμετοχή στο πολύ γνωστό και τελείως ιδιαίτερο site για τον κινηματογράφο του δημιουργού, το «Senses of Cinema»;
Είχα την ιδέα γι' αυτό το site και ήμουν εγώ που το ξεκίνησα με τη φίλη μου, Φιόνα Βιλιάλα, πριν από περίπου 9 χρόνια. Ήθελα από την αρχή να κάνω κάτι σοβαρό που, όμως, να μην είναι ακαδημαϊκό, αλλά ούτε και casual. Υπήρχαν αρκετοί κριτικοί που ενδιαφέρθηκαν να γράψουν, και έγραψαν, δημιουργικά. Για 2-3 χρόνια ασχολήθηκα αποκλειστικά με το «Senses of Cinema» και δεν έκανα καμιά ταινία. Τώρα πια δεν ασχολούμαι ενεργά.

Κάνεις περίπου μία ταινία το χρόνο;
Τα τελευταία 4 χρόνια έχω κάνει 3 ταινίες.

Οι προϋπολογισμοί των ταινιών αυτών είναι στα ίδια μεγέθη με αυτόν του *Nocturne*, δηλαδή στα 3.000€;
Η προηγούμενη ταινία μου, *Blue Notes*, έγινε με 20.000€, χάρη σε μια κρατική επιχορήγηση. Την αμέσως προηγούμενη ταινία μου, *Spring Rhapsody*, την έκανα – δεν θα το πιστέψεις! – τελείως μόνος, χωρίς καθόλου συνεργείο, μόνο με ηθοποιούς σε φυσικούς χώρους. Έκανα κάμερα, ενώ τοποθετούσα το μικρόφωνο κάπου κοντά στους ηθοποιούς για να γράφει. Ήταν η πρώτη ταινία μου σε digital video. Χρησιμοποίησα μια μικρή κάμερα και χάλασα περίπου 300 ευρώ, μόνο για φαγητό των ηθοποιών. Ακολούθησα την τεχνική που είχα στο super-8 και ήθελα να δω πόσο γρήγορα μπορώ να ολοκληρώσω μια μεγάλου μήκους ταινία – και δεν εννοώ μόνο το γύρισμα. Όλη η ταινία, μαζί με το σενάριο, χρειάστηκε 2 μήνες και μία εβδομάδα για να γίνει – από μια ιδέα δηλαδή, μέχρι την έτοιμη ταινία.

Δεν είχες καν έτοιμο σενάριο όταν ξεκίνησες.
Όχι. Ξεκίνησα την πρώτη μέρα της άνοιξης, τηλεφώνησα στους ηθοποιούς, μιλήσαμε για τους χαρακτήρες και την πλοκή, κι αρχίσαμε γυρίσματα που κράτησαν 3-4 εβδομάδες. Έκανα μοντάζ για άλλες 3-4 εβδομάδες, και η ταινία ήταν έτοιμη. Ήθελα, όπως σου είπα, να δω πόσο γρήγορα μπορώ να κάνω μια ταινία, έχοντας στο μυαλό μου το παράδειγμα του Γκοντάρ. Είχα 5 διαφορετικές ιστορίες, και πολλές μέρες συναντιόμαστε χωρίς να ξέρουμε τι ακριβώς θα γυρίσουμε.

Οι προηγούμενες ταινίες σου γυρίστηκαν σε φιλμ;
Ναι· οι τρεις προηγούμενες μεγάλου μήκους έγιναν σε φιλμ 16mm, είχαν μεγαλύτερο κόστος και δεν έκανα εγώ κάμερα. Οι δύο πρώτες μεγάλες ταινίες μου γυρίστηκαν σε super-8.

Οι ηθοποιοί σου είναι επαγγελματίες;
Κάποιοι ναι, αλλά οι περισσότεροι είναι ερασιτέχνες. Τον πρωταγωνιστή στο *Nocturne* τον βρήκα μέσα από αγγελία που έβαλα σε εφημερίδα. Ο Άλεξ Σπίαρς δεν είχε κάνει τίποτα μέχρι εκείνη τη στιγμή.

Στην ταινία, όμως, έχει μια έντονη και κινηματογραφική, θα έλεγα, παρουσία, όπως και η πρωταγωνιστριά σου.
Ήθελα ένα πρόσωπο διαφορετικό, αληθινό. Ο Άλεξ ήθελε να το κάνει σαν εμπειρία· δεν ενδιαφέρεται να κάνει καριέρα ηθοποιού. Η Βανέσσα ντε Λάργκις έχει κάνει κάποιες μικρού μήκους και έχει μια μικρή εμπειρία.

Η φωτογράφιση έγινε στον Ιανό από τον Δημήτρη Τσατσούλη

Ήταν πολύ ενδιαφέρον αυτό το πρόσωπο, της πιανίστριας, και τελείως ανεξάρτητο από όλα τα άλλα.

Η ταινία ανοίγει και κλείνει με την πιανίστρια, και στην αρχή δεν ξέρουμε πού ακριβώς παίζει, ίσως σε κάποια μεγάλη αίθουσα. Στο τέλος βλέπουμε ότι είναι μόνη, σ' έναν μικρό χώρο. Σηκώνεται, βγαίνει έξω στο φως, με το πρόσωπο της χλομό σαν φάντασμα, και είναι σαν όλη η ιστορία με τα βηματίζει να ήταν στο μυαλό της· ή σαν όλη η ταινία να ήταν μια μουσική, όπως η μουσική που παίζει η ίδια.

Ο Μπιλ Μοσούις έχει κάνει πολλές ταινίες, έχει δημιουργήσει ένα αναγνωρισμένο διεθνώς site, αλλά εξακολουθεί να κάνει κινηματογράφο με ελάχιστα χρήματα. Αυτό είναι μια ηθική στάση, αλλά και μια πρόκληση απέναντι στη λογική ενός ολοκληρωμένου συστήματος. Αυτή η ανεξαρτησία του δίνει την ουσιαστική καλλιτεχνική ελευθερία να μένει έξω απ' τα κλισέ – κυρίως, τα κλισέ των αισθητικών και των θεματικών επιλογών –, έχοντας ως κύριο στόχο αυτό το ιδιαίτερο που θέλει να εκφράσει: ένα feeling, μια αίσθηση, όπως λέει κι ο ίδιος. Αυτό δεν είναι που τελικά μετρά πάντα στον κινηματογράφο; Αυτό δεν είναι που μένει από μια ταινία;

Οι άλλοι ηθοποιοί της ταινίας...;
Ο ηθοποιός που παίζει τον Κανίβαλο, είναι ποιητής, έχει μια εμπειρία από ποιητικές παρουσιάσεις σε κοινό. Μ' αρέσει πάντα να παίρνω ηθοποιούς που δεν έχουν εμπειρία, γιατί βγάζουν κάτι πιο αληθινό και πιο πρωτότυπο.

Η Μελβούρνη είναι μια μεγάλη «ελληνική» πόλη, μια κι έχει μια παροικία 300.000 Ελλήνων περίπου. Παίζονται ελληνικές ταινίες στις αίθουσες;
Γίνεται ένα φεστιβάλ ελληνικών ταινιών, το παρακολουθούν, αλλά ούτε η πιο εμπορική ελληνική ταινία μπορεί να σταθεί στην αίθουσα. Νομίζω, ούτε καν στο βίντεο.

Ποια είναι η κινηματογραφική γεωγραφία της Μελβούρνης;
Υπάρχουν 30 περίπου multiplex με 6 αίθουσες συνήθως το καθένα, υπάρχουν και μεμονωμένες αίθουσες, αλλά και κάποιες αίθουσες που παίζουν ταινίες τέχνης. Η Μελβούρνη ως μέγεθος πλησιάζει την Αθήνα, με 3-3,5 εκατομμύρια κατοίκους, και είναι η πόλη όπου δραστηριοποιούνται οι πιο πολλοί σκηνοθέτες στο χώρο του κινηματογράφου τέχνης. Το Σίδνεϊ είναι μεγαλύτερο, αλλά με πιο εμπορικό προσανατολισμό. Οι υπόλοιπες πόλεις είναι αρκετά μικρές για να παίξουν κάποιο ουσιαστικό ρόλο.

Τι ποσοστό καλύπτει ο αυστραλιανός κινηματογράφος μέσα στην τοπική αγορά;
Συνήθως είναι πολύ κάτω, περίπου στο 3% των εισιτηρίων. Κάποιες χρονιές ανεβαίνει στο 6-7%, αλλά αυτή είναι η εξαίρεση.

Τηλεόραση και κινηματογράφος είναι συγκοινωνούντα δοχεία στην Αυστραλία;
Όχι απόλυτα. Υπάρχουν τηλεοπτικοί ηθοποιοί που δεν μπορούν να περάσουν στον κινηματογράφο, όπως και σκηνοθέτες που κάνουν μόνο κινηματογράφο.

Σκηνοθετείς, κάνεις την παραγωγή, το μοντάζ, γράφεις και τα σενάρια των ταινιών σου;

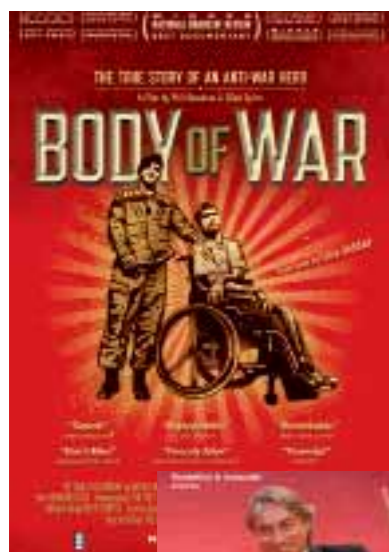
Τα περισσότερα είναι δικά μου, αλλά στο *Nocturne* συνεργάστηκα μ' έναν φίλο μου ποιητή από την Περσία. Όσο για τη μουσική, το βασικό θέμα γράφτηκε από ένα heavy metal group, τους Spider Coat Canyon, ενώ πήρα και κομμάτια από δικές τους συλλογές. Ζωντανά επίσης εκτελέστηκε πάνω στο γύρισμα και το πρώτο κομμάτι, μια νυχτωδία του Σοπέν.

ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΟ ΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΨΥΧΗ

Σε μια εποχή αναλίσσιμων ευαισθησιών, επιμελώς καλλωπισμένων κοινωνικών διακρίσεων και επίπλαστης «πολιτικής ορθότητας», το Διεθνές Φεστιβάλ EMOTION PICTURES – Ντοκιμαντέρ και Αναπηρία συνεχίζει για τρίτη συνεχή χρονιά την προσπάθειά του να παρουσιάσει το ζήτημα της αναπηρίας στις πραγματικές, κοινωνικοπολιτικές του διαστάσεις και να αποδείξει πως η διαφορετικότητα είναι, τελικά, η μόνη αλήθεια που μας ενώνει όλους... Στο Μουσείο Μπενάκη της οδού Πειραιώς, από τις 19 έως τις 22 Ιουνίου.

από την Ειρήνη Κατσούνακη

Αφού ταξίδεψε σε όλη την ελληνική περιφέρεια οργανώνοντας προβολές και εκδηλώσεις, και συνεργάστηκε με διεθνείς φορείς, διευρύνοντας τη δράση του και εκτός των ελληνικών συνόρων –αναφέρουμε ενδεικτικά την αποστολή εκπαιδευτικών πακέτων με τις βραβευμένες ταινίες των δύο προηγούμενων διοργανώσεων σε 1.200 σχολεία της Ελλάδας και του εξωτερικού, με τη συνεργασία του Ιδρύματος Σ. Νιάρχος και της UNESCO–, το Φεστιβάλ EMOTION PICTURES επέστρεψε στην αθηναϊκή του βάση και ετοιμάζεται ν' ανοίξει και πάλι τις πόρτες του στο κοινό. Ο θεματικός άξονας της φετινής διοργάνωσης είναι κατ' εξοχήν πολιτικός και εστιάζει στη σχέση της αναπηρίας με ευρύτερες κοινωνικοπολιτικές παραμέτρους, όπως είναι ο πόλεμος, οι περιβαλλοντικές καταστροφές και οι οικονομικές συνθήκες, αλλά και το επάγγελμα, η μητρότητα ή ο σεξουαλικός προσανατολισμός. Το στίγμα θα δοθεί ήδη από την τελετή έναρξης του Φεστιβάλ, όπου και θα προβληθεί το πολυβραβευμένο αντιπολεμικό ντοκιμαντέρ **Body of war** των Φιλ Ντόναχιου (παίλιμαχος αμερικανός δημοσιογράφος και παρουσιαστής της δημοφιούς τηλεοπτικής εκπομπής *The Phil Donahue Show*) και Έλεν Σπάιρο, «μια ταινία με αληθινά κότσια», όπως την έχει χαρακτηρίσει ο Σον Πεν, που σκιαγραφεί με ειλικρίνεια και αμεσότητα την επώδυνη ανθρώπινη πλευρά του «ιερού πολέμου» των ΗΠΑ κατά της τρομοκρατίας.

Μία επιπλέον έκπληξη περιμένει όσους βρεθούν στην τελετή έναρξης του 3ου EMOTION PICTURES: τη συμπαράστασή τους στις προσπάθειες του Φεστιβάλ και στους αγώνες του παγκόσμιου αναπηρικού κινήματος θα δηλώσουν, με μαγνητοσκοπημένα μηνύματά τους, γνωστές προσωπικότητες του πνευματικού και καλλιτεχνικού κόσμου, από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Ανάμεσά τους, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κάρολος Παπούλιας, ο σκηνοθέτης Τζέιμς Άιβορι, οι ηθοποιοί Ντάνιελ Ντέι Λούις και Εύα Μέντες, αλλά και η βραβευμένη με Νόμπελ Ειρήνης για τον αγώνα της υπέρ της εύρεσης μιας ειρηνικής λύσης στο ζήτημα της κατεχόμενης Βόρειας Ιρλανδίας, Μπέτι Ουίλιαμς.

Το EMOTION PICTURES μας προκαλεί για μία ακόμη χρονιά, όπως σημειώνει χαρακτηριστικά η Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Φεστιβάλ, Μαίρη Χατζημιχάλη-Παπαηλιού, «να προσεγγίσουμε την αναπηρία όχι ως ιδιωτική υπόθεση, αλλά ως αποκαλυπτικό καθρέπτη της κοινωνίας μας», και την ίδια στιγμή μάς προσκαλεί σε μια πραγματική γιορτή της ζωής και της τέχνης. Τριάντα πέντε ταινίες από όλην τον κόσμο, σημαντικοί προσκεκλημένοι, αλλά και πολλά χάλκινα συνθέτουν το πορτρέτο του 3ου Διεθνούς Φεστιβάλ «Ντοκιμαντέρ και Αναπηρία». As ρίξουμε μια πιο κοντινή ματιά στις πιο ενδιαφέρουσες πτυχές του...

Τζέσικα Κοξ

Η 25χρονη Τζέσικα Κοξ γεννήθηκε χωρίς χέρια. Όχι πως αυτό στάθηκε ποτέ εμπόδιο στη ζωή της. Έμαθε να τρώει και να γράφει με τα πόδια της, κι ασχολήθηκε από πολύ μικρή με το χορό και τον αθλητισμό, κερδίζοντας την πρώτη της μαύρη ζώνη στο Τάε-κβοντο στα δεκατέσσερά της. Ως φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο της Αριζόνας παρακολουθούσε τακτικά τις παραδόσεις, κρατώντας σημειώσεις με τα πόδια της, ενώ δακτυλογραφούσε η ίδια τις εργασίες της σ' ένα συνηθισμένο ηλεκτρολόγιο υπολογιστή, τοποθετημένο στο πάτωμα. Στην ουσία, η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετώπισε ποτέ η Τζέσικα, και η μεγαλύτερη μέχρι στιγμής «νίκη» της, είναι το ότι δεν επέτρεψε στη σωματική της ιδιαιτερότητα να την καταβάλλει, υποχρεώνοντας με αυτή της τη στάση και την κοινωνία να την αποδεχθεί έτσι όπως ακριβώς είναι.

Σήμερα, η Τζέσικα Κοξ είναι πτυχιούχος ψυχολογίας, έχει κανονικό δίπλωμα οδήγησης, είναι η πρώτη γυναίκα πιλότος στην Ιστορία που πετάει χρησιμοποιώντας μόνο τα πόδια της, κι ασχολείται ενεργά με τον ακτιβισμό, μεταδίδοντας με τις διαλέξεις της σε σχολεία και οργανισμούς ανά την Αμερική τον ενθουσιασμό της για τη ζωή. Η Τζέσικα θα έρθει στην Αθήνα ως επίσημη προσκεκλημένη του Φεστιβάλ, θα συνομιλήσει με τους θεατές και θα διασχίσει τον αττικό ουρανό με ένα αεροπλάνο, υπενθυμίζοντάς μας πως «δε χρειάζονται φτερά για να πετάξεις»...

τα πρόσωπα

Γιου Γε-Ουν

Τα διεθνή ΜΜΕ την αποκαλούν «μικρό Μότσαρτ» και έχουν σοβαρό λόγο να το κάνουν. Η πεντάχρονη εκ γενετής τυφλή Γιου Γε-Ουν από την Κορέα μπορεί να χρειάζεται ακόμα βοήθεια για φτάσει το σκαμνί του πιάνου, αλλά έχει την ικανότητα να εκτελεί με αρτιότητα συνθέσεις του Μότσαρτ, του Σοπέν ή του Μπετόβεν, καθώς και αμέτρητα κομμάτια από το σύγχρονο ποπ ρεπερτόριο, χωρίς να έχει διδαχθεί ποτέ μουσική. Οι θεοί γονείς της ανακάλυψαν το ταλέντο της πριν από δύο περίπου χρόνια, εντελώς τυχαία, όταν η μητέρα της σιγοτραγουδούσε στο σπίτι μια μελωδία, και η Γε-Ουν άρχισε να την παίζει στο πιάνο, χωρίς να έχει καμία προηγούμενη εμπειρία.

Το καλά κρυμμένο μουσικό της χαρισματικής Γε-Ουν βρήκε το φως της δημοσιότητας μετά τη συμμετοχή της στο κορεάτικο σόου ταλέντων *Star King*, η οποία, μάλιστα, της χάρισε και το πρώτο βραβείο. Αρχικά, η μητέρα της είχε αποφασίσει να μη δώσει συνέχεια, αλλά η εμφάνιση της Γε-Ουν έκανε τόση αίσθηση, ώστε η ανέλιξή της σε μια μικρή σταρ ήταν πλέον μονόδρομος. Εκτοτε, η λιλιπούτεια μουσικός έχει παίξει πιάνο στο Λος Άντζελες, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Ημέρας της Κορέας, ενώ έχει ερμηνεύσει Σοπέν μπροστά στον Πρωθυπουργό της Σιγκαπούρης, Λι Χαιεν Λουνγκ. Όταν οι δημοσιογράφοι τη ρωτούν τι θέλει να γίνει όταν μεγαλώσει, εκείνη απαντάει: «Πιανίστρια. Μια σπουδαία πιανίστρια!». Το κοινό του 3ου EMOTION PICTURES θα έχει την ευκαιρία ν' απολαύσει το σπάνιο ταλέντο της Γε-Ουν σε μια ξεχωριστή της εμφάνιση, στην τελετή λήξης της διοργάνωσης.

Τόμας Γιανγκ

«Στο πρόσωπο του Τόμας Γιανγκ ανακάλυψα έναν σπουδαίο Αμερικανό, μια φωνή γεμάτη κουράγιο που υψώνεται πάνω από τα τύμπανα του πολέμου. Πρωτοκλασάτοι δημοσιογράφοι που στηρίζατε την εισβολή στο Ιράκ, "ειδήμονες" που συνεχίζατε τη σκληρή σας γλώσσα ενώ τα παιδιά των άλλων ανθρώπων πεθαίνουν, χαρωποί πολεμιστές που "προσλάβατε" τον Ιησού για να σας βοηθήσει σ' αυτή την τεράστια σφαγή της εξωτερικής πολιτικής, έχω για σας έναν στρατιώτη.» Τα παραπάνω λόγια ανήκουν στον διακεκριμένο αμερικανό δημοσιογράφο Φιλ Ντόναχιου και αναφέρονται στο κεντρικό πρόσωπο του ντοκιμαντέρ του, *Body of War*. Ο Τόμας Γιανγκ είναι ένας νεαρός βετεράνος του πολέμου στο Ιράκ, που έμεινε παράλυτος από το θώρακα και κάτω ύστερα από έναν μοιραίο πυροβολισμό στο πεδίο της μάχης. Αυτό το «βάπτισμα του πυρός» άλλαξε για πάντα τον Τόμας, ο οποίος, επιστρέφοντας στην πατρίδα του, ανέλαβε μια εντελώς διαφορετική αποστολή: να μιλήσει για όλα όσα πέρασε, και να αποτελέσει τη ζωντανή απόδειξη της ματαιότητας του πολέμου. Ενώνοντας τη φωνή του με το φιλειρηνικό κίνημα παγκοσμίως, το 3ο EMOTION PICTURES – Ντοκιμαντέρ και Αναπηρία φέρνει στη Αθήνα τον πρωταγωνιστή του *Body of war* και ζωντανό σύμβολο της αντιπολεμικής εκστρατείας στην Αμερική, για να συζητήσει την ταινία με τους θεατές και να μοιραστεί μαζί τους τις συγκλονιστικές εμπειρίες του. Στο πλευρό του θα βρίσκεται και η μητέρα του, Κάθι Σμιθ, πιστός σύμμαχος και συμπαράστατος του στους αγώνες και στην καθημερινή του ζωή.

Παιχνίδια Πολέμου

Νάρκες/Mine του Χουσάν Μιρζέ

Ένα αγόρι που έχει χτυπηθεί από νάρκη στα επτά του χρόνια, χάνοντας τα πάνω άκρα και την όρασή του, προσπαθεί να προσαρμοστεί στη νέα, δυσχερή καθημερινότητά του. Παρότι έχει απορριφθεί από τα περισσότερα σχολεία του τόπου του, καταφέρνει τελικά να διακριθεί ως ο καλύτερος μαθητής, μαθαίνοντας να διαβάσει το αλφάβητο του Μπράιγ με τα χείλη του. Ο Ιρανός Χουσάν Μιρζέ υπογράφει μια σκληρή ταινία για την επιθυμία για ζωή, ακόμα και κάτω από τις δυσκολότερες συνθήκες διαβίωσης, που έχει κερδίσει κοινό και κριτικούς σε πολλά διεθνή φεστιβάλ.

Ο έρωτας στα χρόνια της προκατάληψης

Απαγορευμένες σκέψεις/Forbidden Acts του Τοντ Χέρμαν

Ο Τοντ Χέρμαν μεταοισιώνει σε εικόνες ανεκβίαστου θλιρισμού τρία ποιήματα του αφοραμερικανού συγγραφέα με αναπηρία Λιρόι Μουρ. Η κινηματογραφική δεινότητα του σκηνοθέτη συνδυάζεται αρμονικά με την ποίηση του Μουρ, επιτυγχάνοντας ένα εύστοχο σχόλιο πάνω στην εικόνα του ανάπηρου σώματος και της σεξουαλικότητάς του, και ασκώντας κριτική στα κοινωνικά στερεότυπα που δεν επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να εκφράσουν ελεύθερα τις βαθύτερες ερωτικές τους επιθυμίες.

Erotika Italiana: Το Καμασούτρα των ατόμων με αναπηρία/Erotika Italiana: The Disabled Person's Kamasutra του Αλμπέρτο Ντ' Ονόφριο

Η αναπηρία του Γκαμπριέλε Βίτι, που μεγάλωσε σ' ένα μικρό χωριό της επαρχιακής Ιταλίας, δε στάθηκε εμπόδιο στις σχέσεις του με το φιλικό και το οικογενειακό του περιβάλλον. Μεγαλώνοντας, ωστόσο, αποφασίζει να υπερασπιστεί τα σεξουαλικά δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία, κι αρχίζει να παίρνει μέρος σε συνέδρια γύρω απ' αυτό το θέμα. Αυτή του η ανησυχία τον ωθεί να γράψει ένα βιβλίο με τίτλο Το Καμασούτρα των ατόμων με αναπηρία, όπου υποστηρίζει με θέρμη τις απόψεις του. Στο φακό του Αλμπέρτο Ντ' Ονόφριο εξομολογείται τις σεξουαλικές του εξερευνήσεις, από την πρώτη του σχέση με μια «φυσιολογική» κοπέλα μέχρι το ραντεβού του στη Ρώμη με μια γαλήιδα συνοδό.

Τυφλοί έρωτες/Blind Loves του Γιουράι Λεχότσκι

Τέσσερις ιστορίες για τον έρωτα μεταξύ τυφλών, μέσα από την ιδιοσυγκρασιακή ματιά του πρωτοεμφανιζόμενου σκηνοθέτη Γιουράι Λεχότσκι. Σκηνές μιας κυνικής, ενίοτε σκληρής, πραγματικότητας, με αναπάντεχες δόσεις σουρεαλισμού, σε μια ταινία-έκκληση από τη Σλοβακία, που συμμετείχε στο περσινό Φεστιβάλ των Καννών και κινείται στα όρια της μυθοπλασίας και του ντοκιμαντέρ.

Γοντευτικές ατέλειες/The Charm of Harm του Γκέρχαρντ Άμπα

Μια ταινία για την ομορφιά του σώματος με αναπηρία. «Οδηγοί» μας, έξι γυναίκες από διαφορετικά μέρη του κόσμου. Οι γυναίκες αυτές εξηγούν τη σχέση με το σώμα τους και την αγάπη τους για τις τέχνες και τον αθλητισμό. Ο σκηνοθέτης Γκέρχαρντ Άμπα έχει εργαστεί ως φωτογράφος στον Τύπο και ως πολεμικός ανταποκριτής. Από το 1980 έχει κάνει πολυάριθμες εκθέσεις φωτογραφίας, ενώ οι φωτογραφίες που τράβηξε κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων της ταινίας εκτέθηκαν στο Leopold Museum της Βιέννης, στο πλαίσιο της έκθεσης «Σώμα, Πρόσωπο, Ψυχή – Φωτογραφίες γυναικών από τον 16ο έως τον 21ο αιώνα».

Προσωπικές ιστορίες

Kill Gil 2 του Τζιζ Ροσελίνι

Μάιος 2007. Ο σκηνοθέτης και παραγωγός Τζιζ Ροσελίνι –θετός γιος του Ρομπέρτο Ροσελίνι– βρίσκεται στο Τορίνο για να παρουσιάσει το πρότζεκτ «Αργώ», με θέμα ένα σκάφος που το πλήρωμά του αποτελείται από άτομα με αναπηρία και πρόκειται να λάβει μέρος στους ιστιοπλοϊκούς αγώνες της Αμερικής. Αυτές θα είναι οι τελευταίες μέρες πριν έρθει κι ο ίδιος αντιμέτωπος με τα παιχνίδια της μοίρας και δώσει τη δική του μάχη για να κρατηθεί στη ζωή. Με όπλα το όνειρο, την κοινωνική ευαισθησία, το χιούμορ και τις αναμνήσεις του, ο Τζιζ θα καταγράψει με εξαιρετικό τρόπο, όπως σε ένα ημερολόγιο, το προσωπικό του κινηματογραφικό χρονικό, μέχρι το αναπάντεχο τέλος.

Άσωτοι υιοί/Prodigal Sons της Κίμπερλι Ριντ

Επιστροφή στις ρίζες. Τρία αδέρφια –μια τρανσέξουαλ (η σκηνοθέτης Κίμπερλι Ριντ), ένας ομοφυλόφιλος και ο υιοθετημένος αδελφός τους, που ανακαλύπτει ότι είναι εγγονός του Όρσον Ουέλς και της Ρίτας Χέιγουορθ– γυρίζουν στη Μοντάνα απ' όπου κατάγονται. Μια μοναδική οικογενειακή ιστορία ξεδιπλώνεται μπροστά μας, μια ιστορία περιπλάνησης, αυτογνωσίας και αποκαλύψεων. Η ταινία απέσπασε το βραβείο της Διεθνούς Ένωσης Κριτικών στο 11ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης.

Φιλό και Μαρίνα της Καλλιόπης Λεγάκη

Σ' ένα προάστιο του Παρισιού, ο έλληνας γλύπτης Φιλό, παντρεμένος με τη Μαρίνα, δουλεύει αφοσιωμένος στην τέχνη του εδώ και πενήντα χρόνια. Ένα απροσδόκητο γεγονός θ' αλλάξει τα πράγματα, αλλά η αγάπη θα δώσει λύση και καινούργιο νόημα στη ζωή τους... Το ντοκιμαντέρ της Καλλιόπης Λεγάκη δεν σκιαγραφεί το πορτρέτο ενός καλλιτέχνη, αλλά εκείνο μιας σχέσης ζωής.

Το χαμόγελο που δεν πρέπει να ξεχνώ/A Smile To Remember της Καζούγιο Φουκούντα

Η 37χρονη Κίμι Οκαμότο πάσχει από έναν τύπο παροδικής αμνησίας, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να θυμηθεί ούτε τι έχει συμβεί μόλις πριν από λίγα λεπτά. Παρ' όλο που, με το πέρασμα του χρόνου, το παρελθόν της γίνεται όλο και πιο θολό, εκείνη τοιλήμα και φέρνει στον κόσμο ένα παιδί. Η ταινία καταγράφει την προσπάθεια της μητέρας να κατανοήσει τον μικρόκοσμο του δίχρονου γιου της, καθώς αδυνατεί να παρακολουθήσει τις αντιδράσεις του, να θυμηθεί το λόγο για τον οποίο εκείνος κλαίει ή της γελά. Ωστόσο, με τη βοήθεια του συζύγου της και των στενών της συγγενών, η Κίμι δεν εγκαταλείπει τον αγώνα να μεγαλώσει το παιδί της. Μια ξεχωριστή ταινία από την Ιαπωνία, για τη δύναμη της μητρικής αγάπης.

Η φάκα της Μαρίνας Δανέζν

Ο 34χρονος Διονύσιος ζει με τη μητέρα του. Είναι τετραπληγικός κι έχει ελαφρά νοητική καθυστέρηση. Αγαπά τις κυριακάτικες βόλτες, το τραγούδι, να μιλά στο τηλέφωνο και να πίνει κρυφά Coca-Cola. Το μέλλον του είναι αβέβαιο. Όπως λέει και ο ίδιος: «Είναι πάρα πολύ δύσκολο στη σημερινή κοινωνία που ζούμε. Καλά, οι γονείς μας θα φύγουνε, αλλά εμείς, τα παιδιά, τι έχουμε να δούμε;». Ένα ντοκιμαντέρ για την αποκατάσταση των αναπήρων, με φόντο τη χριστουγεννιάτικη Αθήνα.

Η αυλή του Ράφατ/Everybody From My Courtyard του Μίραν Βόιντιτλο

Ο Ράφατ, ένα αγόρι με αναπηρία, διεκδικεί τη θέση του μέσα στον μικρόκοσμο της γειτονιάς του, στο Λοτζ της Πολωνίας. Ο σκηνοθέτης σκιαγραφεί με ευαισθησία την ανάγκη και την επιθυμία του να ενταχθεί στην παιδική αυτή παρέα.

Η αυτοκρατορία των αισθήσεων Λευκός ήχος/White sound της Σάρα Τράκτον

Τι σημαίνει ζωή χωρίς ήχος; Καθώς το ηχητικό χάος αυξάνεται γύρω μας, η σιωπή γίνεται ήχος από μόνη της. Μέσα απ' τις εμπειρίες της Ράνιας και του Φίλιπ, δύο Αυστραλών με κώφωση, η ταινία αναζητά τον ήχο της σιωπής, τον «λευκό ήχο», τον πιο δυνατό ήχο απ' όλους. Η Σάρα Τράκτον, που έχασε επίσης την ακοή της όταν ήταν είκοσι ετών, χρησιμοποιεί τους ήχους, τη σιωπή και τη δύναμη της φαντασίας για να μας μεταφέρει τον τρόπο με τον οποίο οι κωφοί αντιλαμβάνονται τον ηχητικό κόσμο.

Antoine της Λάουρας Μπάρι

Η αθηναϊκή και φανταστική ζωή του Αντουάν, ενός πεντάχρονου τυφλού αγοριού που είναι εξαιρετικά δραστήριος, κάνει τον ντετέκτιβ, μπορεί και παίρνει μόνος του αποφάσεις, έχει τη δική του ραδιο-

φωνική εκπομπή και λατρεύει τις τηλεφωνικές συνομιλίες. Μαθαίνει να χρησιμοποιεί ένα μίνι μικρόφωνο κινηματογραφικού συνεργείου, ώστε να μπορεί να καταγράφει τους ήχους του περιβάλλοντός του. Μ' αυτόν τον τρόπο, γίνεται ο ηχοηλίπτος και συνδημιουργός στο σάουντρακ αυτής της ταινίας.

Άνθρωπος και περιβάλλον

Ανακαλύπτοντας τις λέξεις /Finding the Words της Ελίζαμπεθ Χορν

Η ιστορία οκτώ παιδιών που διαγνώστηκαν με αυτισμό, και ο αγώνας των οικογενειών τους κατά της προκατάληψης και της παραπληροφόρησης που υπάρχει γύρω από το θέμα. Το ντοκιμαντέρ, που γυρίστηκε σε δεκατρείς περιοχές των ΗΠΑ, φέρνει στο φως πρόσφατες έρευνες που συνδέουν την αύξηση του αυτισμού με το περιβάλλον, και αποτυπώνει τη διαμάχη που έχει ξεσπάσει στον επιστημονικό κόσμο γύρω από τις νέες μεθόδους ίασης. Η ταινία της Ελίζαμπεθ Χορν, η δεκάχρονη κόρη της οποίας διαγνώστηκε με αυτισμό πριν από οκτώ χρόνια, μιλά για τη συναισθηματική μεταμόρφωση των γονέων, από τη δυσάρεστη στιγμή της διάγνωσης μέχρι τη θυρωτική στιγμή της συνειδητοποίησης πως μπορεί να υπάρξει γυρισμός. Η προβολή της ταινίας θα γίνει σε συνεργασία με την WWF και άλλες οικολογικές οργανώσεις.

Οικολογία του Χρίστου Ακριδα

Η διαβίωση μέσα στο αστικό περιβάλλον αναγκάζει τον άνθρωπο ν' ανακηρύξει τον εαυτό του προστατευόμενο είδος. Οικολογία δεν είναι μόνο τα ζώα και η φύση. Ο συγγραφέας Ανδρέας Κουζέλης δίνει το μήνυμα για συλλογική δραστηριοποίηση, ώστε τα υλικά κέρδη να σταματήσουν να υπονομεύουν το αύριο, και να μπορούμε να χαρίσουμε στο ανθρώπινο γένος έναν καλύτερο κόσμο.

Terra Incognita/Mapping Stem Cell Research της Μαρίας Φινίτσο

Μέσα από την προσωπική ιστορία του νευρολόγου και ερευνητή Τζακ Κέσλερ, εξετάζεται το επίκαιρο, φλέγον θέμα της χρήσης της μεθόδου των βλαστοκυττάρων στην ιατρική επιστήμη, η οποία είχε συναντήσει σθεναρές αντιδράσεις από την απειθούσα κυβέρνηση Μπους. Το ντοκιμαντέρ, που θέτει και καιρία ερωτήματα σε σχέση με την ηθική διάσταση του ζητήματος, προβλήθηκε σε πολλά φεστιβάλ σε ολόκληρο τον κόσμο και απέσπασε το βραβείο Gold Hugo στο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ του Σικάγου, το 2007.

Το 3ο EMOTION PICTURES-Ντοκιμαντέρ και Αναπηρία διοργανώνεται από τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας – Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης, σε συνεργασία με το ΕΚΚ.

48 HOUR FILM PROJECT ATHENS 2009

12-28 ΙΟΥΝΙΟΥ

**Ξυπνά τον σινεφίλ
που έχεις μέσα σου!**

Ψήφισε την καλύτερη μικρού μήκους ταινία του Φεστιβάλ
στις 22 και 23 Ιουνίου, στα **STER CINEMAS** Αχαρνών!
Ενημερώσου για τις Παράλληλες Εκδηλώσεις!
Έλα στην Τελετή Απονομής Βραβείων στο Παλλάς, στις 28 Ιουνίου!

www.48hourfilm.gr

Produced by: Just Productions / Local Producer: Francesco Vitali

Αθανασία

Μικρό Έγκλημα

Γκίνες

Valse Sentimentale

ο ελληνικός κινηματογράφος στο Χόλιγουντ

Λίγο πριν από το Κάρλοβι βάρι, όπου συμμετέχει στην Εβδομάδα Κριτικών του «Variety», το **Μικρό έγκλημα** του Χρίστου Γεωργίου θα ανεβάσει την αυλαία του 3ου Ελληνικού Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Λος Άντζελες, που θα πραγματοποιηθεί από τις 25 έως τις 28 Ιουνίου στο Egyptian Theatre του Χόλιγουντ. «Βασικός στόχος του Φεστιβάλ είναι η προώθηση των ελληνικών κινηματογραφιστών και η προβολή της δουλειάς τους σ' ένα παγκόσμιο κέντρο όπου η Ελλάδα ως τώρα είχε ελάχιστη παρουσία. Είμαστε περήφανοι για τις ταινίες της φετινής χρονιάς και πιστεύουμε ότι δεν αντιπροσωπεύουν μόνο την ανάπτυξη του φεστιβάλ, αλλά και τη συνεχή ανάπτυξη του ελληνικού κινηματογράφου στο σύνολό του» επισημαίνει η Έρση Δάνου, ιδρυτικό μέλος και διευθύντρια προγράμματος του Φεστιβάλ.

Οι ταινίες που θα προβληθούν και διεκδικούν τα βραβεία «Ορφέας», είναι οι εξής: **Αθανασία** - Καλή κρυμμένα μυστικά του Πάνου Καρκαρεβάτου, **Elli Makra -42277 Wuppertal** του Θανάση Καρανικόλη (Γερμανία), **Goodnight Irene** του Πάουλο Μαρίνου-Μηλιάνκο (Πορτογαλία), **Γκίνες** του Αλέξη Καρδαρά, **Run It** των Ευάγγελου και Γιώργου Γιοβάνη (ΗΠΑ), **Valse Sentimentale** της Κωνσταντίνης Βούλγαρη, τα ντοκιμαντέρ **Λουόμενοι** της Εύας Στεφανή, **Chameleon Beach** του Ανταμ Σμίντες (Δανία), **Χωρίς υπότιτλους: ο Λάζλο και ο Βίλμος** του Τζέιμς Κρεσάνθις (ΗΠΑ), **On the Edge** του Μπασίλ Ντογκάνις (Ιαπωνία), **T for Trouble and the Self-admiration Society** του Δημήτρη Αθυρίδη, **Θέμις** του Μάρκου Γκαστίν, **Τη νύχτα που ο Φερνάντο Πεσσόα συνάντησε τον Κωνσταντίνο Καβάφη** του Στέλιου Χαραλαμπίδη, και, τέλος, οι μικρού μήκους: **I Am Gay** του Νικόλα Κολοβού, **Οδηγίες χρήσεως** του Κώστα Παλληουρίδη, **Mariza** του Κωνσταντίνου Κρυστάλη (Ελλάδα, Αυστραλία), **Μια νύχτα μαζί** της Ελευθερίας Ασρινάκη, **Οδομαχία** του Χρήστου Κανάκη, **Σύνταγμα** της Χριστίνας Ιωακειμίδη, **The Grandfather** του Νικία Χρυσού (Κύπρος), **We Call Her Daisy** του Στέφαν Γεωργίου (Μ. Βρετανία).

Από τις παράλληλες εκδηλώσεις ξεχωρίζει το αφιέρωμα στην σκηνοθέτιδα Πενέλοπι Σφίρις, με την ειδική προβολή της ταινίας της **Suburbia** (1984) και τη μικρού μήκους **No Use Walkin' When You Can Stroll** (1998). Θα γίνει ακόμα συζήτηση με θέμα «Beyond borders: Greece on the international film stage», με ομιλητές τον Φαίωνα Παπαμαχαίρη και τη Νία Βαρντάλης, που είναι και από τους εμπνευστές του Φεστιβάλ. Πληροφορίες: www.lagreekfilmfestival.org

Τα εν οίκω του πλανήτη μας σε πρώτο πλάνο

Ξεκίνησε το ταξίδι του στον φεστιβαλικό κόσμο πριν από οκτώ χρόνια. Άνοιξε πολύ γρήγορα τα πανιά και τους ορίζοντές του, άλλαξε όνομα και... λιμάνι, παρέμεινε, ωστόσο, σταθερό στους στόχους και το χαρακτήρα του. Το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου και Εικαστικών Τεχνών ECOFILMS της Ρόδου μπορεί πλέον να περηφανεύεται πως είναι μία από τις αξιολογότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις της ελληνικής περιφέρειας. Όσοι βρεθούν στο Νησί των Ιπποτών από τις 23 έως τις 28 Ιουνίου, θα έχουν την ευκαιρία να το διαπιστώσουν και μόνοι τους.

από την Ειρήνη Κατσούνακη

Το Ecofilms 09 φιλοδοξεί μέσα από ένα πρόγραμμα που έχει ως άξονά του τη διαλεκτική περιβάλλοντος-ανθρώπου, βασική παράμετρο της κοινωνικής μας ζωής, να ανοίξει ένα αποκαλυπτικό παράθυρο στο σύγχρονο παγκόσμιο κοινωνικοπολιτικό γίγνεσθαι. Εκκινώντας από διαφορετικές θεματικές αφητηρίες και αισθητικές προσεγγίσεις, οι ταινίες που απαρτίζουν το πρόγραμμα του ECOFILMS '09, επιλεγμένες από την καλλιτεχνική του διευθύντρια, Λουκία Ρικάκη, στοχεύουν από κοινού στην ευαισθητοποίηση των θεατών και στην τροφοδότηση ενός γόνιμου διαλόγου για τα μεγάλα οικολογικά –με την ευρύτερη έννοια του όρου– ζητήματα που απασχολούν τον πλανήτη μας.

Και επειδή καλό είναι αυτός ο διάλογος ν' αρχίζει νωρίς, αξίζει να σημειώσουμε πως και φέτος, για τέταρτη συνεχή χρονιά, προηγήθηκε, από τις 30 Μαρτίου έως τις 4 Απριλίου, το πρόγραμμα προφεστιβαλικών εκδηλώσεων ECOKIDS, αναπόσπαστο κομμάτι του Φεστιβάλ Κινηματογράφου και Εικαστικών Τεχνών της Ρόδου, που απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νησιού. Στο πλαίσιο του ECOKIDS '09, οι συμμετέχοντες μαθητές κλήθηκαν να δημιουργήσουν μονόληπτα φιλμάρια με θέμα τι θα άλλαζαν στο νησί ώστε να βελτιωθεί το περιβάλλον του.

Eco...films

Το φετινό πρόγραμμα του Φεστιβάλ περιλαμβάνει 108 ταινίες από 42 χώρες. Από αυτές, 77 θα διεκδικήσουν τα έξι βραβεία, δύο σε κάθε κατηγορία (μικρού, μεσαίου και μεγάλου μήκους) που θα απονεμίσει η δεκαμελής Κριτική Επιτροπή του Φεστιβάλ. Με κλασική αφήγηση ή με πιο πειραματική, αφαιρετική διάθεση, αναμιγνύοντας τεχνικές ντοκιμαντέρ και μυθοπλασίας, οι δημιουργοί των ταινιών αυτών αποτυπώνουν την εικόνα του κόσμου μας και καταθέτουν την αγωνία τους για το μέλλον του πλανήτη, αλλά και των ανθρώπινων σχέσεων, όπως διαμορφώνονται στην εποχή μας. Η φωτορύπανση, η ρύπανση λιμνών και ποταμών, η εξαφάνιση σπάνιων ειδών ζώων, η δραματική μείωση πρώτων υλών, αλλά και η έλλειψη σεβασμού στην βιοποικιλότητα και ο περιφρονητικός τρόπος αντιμετώπισης πολιτισμών και κοινωνικών δομών που αποκλίνουν από το κυρίαρχο δυτικό μοντέλο, είναι μερικά μόνο από τα θέματα που πραγματεύονται μέσα από τις δουλειές τους.

Το *Recipies For Disaster* από τη Φινλανδία ακολουθεί μια οικογένεια που αποφασίζει συνειδητά να απέχει από προϊόντα και δραστηριότητες που θα επιβάρυναν τον πλανήτη με ποσότητες βλαβερών αερίων. Πόσο απλό, όμως, αποδεικνύεται κάτι τέτοιο; Πόσο εύκολο είναι, για παράδειγμα, να ξεπεράσουμε τον εθισμό μας στο πλαστικό, όπως πολύ εύγλωττα σχολιάζει το *Addicted To Plastic* του Καναδού Ίαν Κόναχερ; Μήπως έχουμε χάσει ανεπιστρεπτή την ικανότητα να συμβιώνουμε αρμονικά με το περιβάλλον μας; Το *Forgotten District* του Όλιβερ Ντίκινσον απαντά εμμέσως στην παραπάνω ερώτηση, παρουσιάζοντάς μας ένα χωριό στην Κεντρική Αμερική, στο οποίο γίνεται μια συγκινητική προσπάθεια να συνδυαστεί αγαστά ο παραδοσιακός ινδιάνικος τρόπος ζωής με τη δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης, χωρίς μεγάλες εκπτώσεις και χωρίς τη συνήθη αλλοτρίωση. Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με το *The Golden Beach* του Σουηδού Χάσε Βέστερ, μικρές, παραδοσιακές κοινότητες, όπως αυτή σε μια πανέμορφη παραλία της Ινδίας που καταγράφει στο ντοκιμαντέρ του, γίνονται πολύ συχνά βορά στα δόντια του αδηφάγου τουρισμού. Μένοντας στη συναρπαστική, γεμάτη αντιθέσεις και αντιφάσεις Ινδία, το ιταλικό *Hair India* μας αποκαλύπτει πώς η συνήθεια των Ινδών να αφιερώνουν τα μαλλιά τους στον αγαπημένο τους ναό, ως δείγμα θρησκευτικής πίστης και αφοσίωσης, στηρίζει και τροφοδοτεί μια τεράστια βιομηχανία ομορφιάς και θίγει εύστοχα μια όχι και τόσο προφανή πτυχή της παγκοσμιοποίησης. Αιχλάζοντας χώρα, αλλά όχι και θέμα, το *El Sistema* των γερμανών Πάουλ Σμάτζι και Μαρίας Στοντμάγιερ μας μεταφέρει στη Βενεζουέλα των barrios και της ανεξέλεγκτης δράσης των συμμοριών, μέλη των οποίων είναι ακόμα και παιδιά. Το 1975, ο Φρανκ ντι Πόλο συνέλαβε την ιδέα να χρησιμοποιήσει τη μουσική για να προσφέρει στα παιδιά αυτά ένα πολύτιμο όραμα ζωής. Με τη βοήθεια του «El Sistema», όπως ονόμασε το πρόγραμμά του, χιλιάδες νέοι από όλη τη Βενεζουέλα μαθαίνουν μουσική και εντάσσονται σε συμφωνικές ορχήστρες, ενώ πολλοί απ' αυτούς εξελίσσονται σε αξιόλογους επαγγελματίες. Η τέχνη ως μέσο κοινωνικοποίησης, σ' ένα ντοκιμαντέρ που μας υπενθυμίζει πως η καλλιτεχνική έκφραση είναι πριν και πάνω απ' όλα πράξη πολιτική.

Από τον Αϊ-Γιώργη στο Πράσινο Ακρωτήρι

Δυναμική είναι, όμως, και η παρουσία των ελλήνων δημιουργών στο φετινό ECOFILMS, με πάνω από 20 συμμετοχές στο σύνολο του προγράμματός του. Στο **Μιντέλο-Πίσω από τον ορίζοντα**, ο Αλέξης Τσάφας, που την τελευταία δεκαετία ζει και εργάζεται στο αφρικανικό Πράσινο Ακρωτήρι, αποτυπώνει με το φακό του την καθημερινότητα του Μιντέλο, ενός μικρού λιμανιού, στο νησί Σάο Βισέντε, στην καρδιά του Ατλαντικού. Αποφεύγοντας τα κλισέ ενός «τουριστικού» ντοκιμαντέρ, η ταινία αναζητά τα στοιχεία εκείνα που διαμορφώνουν την πολιτισμική ταυτότητα της κοινότητας και καθορίζουν την ιδιαίτερη ψυχοσύνθεση των κατοίκων της. Ανθρωποκεντρική είναι και η προσέγγιση των Γιώργου Αβραάμ και Κωνσταντίνου Πατσαλίδη στο ντοκιμαντέρ **Ελπίδα ενάντια στην απειλησία**. Μέσα από την ιστορία του Οσμάν, ενός πολιτικού πρόσφυγα που κρατήθηκε για μεγάλο διάστημα στις κυπριακές φυλακές, οι σκηνοθέτες επιχειρούν να ρίξουν φως στα κυκλώματα διακίνησης οικονομικών μεταναστών και προσφύγων από τη Συρία στην Τουρκία και από εκεί στην Κύπρο, εξετάζουν τους λόγους που προκαλούν το μεταναστευτικό κύμα, και διερευνούν τις επιπτώσεις που έχει στην κοινωνία η οποία καλείται να το διαχειριστεί. Σ' ένα εντελώς διαφορετικό «ταξίδι» αναφέρεται το **Κουδούνια, κλωστές και θαύματα** της Μαριάννας Οικονόμου. Κάθε χρόνο, στις 23 Απριλίου, 100.000 μουσουλμάνοι επισκέπτονται τη Μονή του Αγίου Γεωργίου Κουδουνά στη νήσο Πρίγκηπο, απέναντι από την Κωνσταντινούπολη, και ζητάνε από τον Άγιο την υγεία τους, ένα μωρό, ένα σπίτι, ένα αμάξι, ένα κομιούτερ... Η ταινία εξερευνά την πανανθρώπινη ανάγκη για πίστη στα θαύματα και τους τρόπους με τους οποίους αυτή εκφράζεται, παρακολουθώντας ένα ζευγάρι μουσουλμάνων, τον Σουχά και την Ντενίζ, και έναν χριστιανό, τον Διαμαντή. Ο Παναγιώτης Καταχιάς και ο Κωνσταντίνος Κατράκης χρησιμοποιούν ευρηματικά την τεχνική του τρισδιάστατου κινουμένου σχεδίου για να καταγράψουν τα **Βήματα** που ορίζουν τη μέχρι τώρα πορεία του ανθρώπου στη Γη, ενώ ο πάντα ανήσυχος Άγγελος Σπάρταλης, στο εξάλεπτο **Το σπίτι** συνδυάζει το βίντεο και το animation για να σχολιάσει με τον δικό του τρόπο τις σύγχρονες διαπροσωπικές σχέσεις.

Αφιερώματα

Μετά τα επιτυχημένα αφιερώματά του στα Αρχεία του Istituto Luce της Ιταλίας και στα Αρχεία της Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης, φέτος το ECOFILMS εγκαινιάζει μια μοναδική συνεργασία με το Πολεμικό Μουσείο: ανέλαβε τη σταδιακή παρουσίαση των άγνωστων, αδημοσίευστων έως σήμερα θησαυρών του εξαιρετικά πλούσιου ιστορικού αρχείου του Μουσείου.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, όμως, παρουσιάζει και το αφιέρωμα στον εικαστικό Στέφανο Τσιβόπουλο. Εγκατεστημένος στο Άμστερνταμ, ο τριανταεξάχρονος οπτικοακουστικός καλλιτέχνης έχει διαγράψει ήδη μια πολύ αξιόλογη πορεία στο χώρο, με συμμετοχές σε πολλές διεθνείς εκθέσεις και σημαντικές διακρίσεις (βραβείο ΔΕΣΤΕ, Χρυσός Κύβος για την καλύτερη βίντεο εγκατάσταση στο 25ο Κινηματογραφικό Φεστιβάλ του Κάσελ). Θεματικός πυρήνας των πέντε συνολικά έργων του που θα παρουσιαστούν στο Φεστιβάλ, είναι η ιστορική εξέλιξη της εικόνας ως μέσου αναπαράστασης της πραγματικότητας. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο ίδιος σε σημείωμά του, «η αληθινή ή μη προέλευση της Ιστορίας έρχεται δεύτερη μπροστά στη δυνατότητα της εικόνας να δημιουργήσει αυθεντικά συναισθήματα και να παραβλέψει τα γεγονότα. Έτσι, τα αρχεία δεν είναι κατ' ανάγκην "εκπρόσωποι" της ιστορικής αλήθειας, αλλά άλλος ένας τρόπος να αφηγηθείς μια ιστορία».

Στο πλαίσιο των αφιερωμάτων του ECOFILMS '09 θα προβληθεί και μία από τις πρώτες δουλειές του Ανδρέα Θωμόπουλου, η μικρού μήκους **On Your Own**. Γυρισμένη το 1967, στην Αγγλία, η ταινία, μια καυστική μελέτη της ερωτικής συμπεριφοράς, συνάδει απόλυτα με το καινοτόμο πνεύμα της εποχής, τόσο αισθητικά όσο και θεματικά.

Green Is Beautiful

Το φετινό Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου και Εικαστικών Τεχνών της Ρόδου θα φιλοξενήσει και μια ξεχωριστή εκδήλωση: την απονομή του Παγκόσμιου Οικολογικού Βραβείου GREEN AWARD. Πρόκειται για μια πρωτοβουλία του Παγκόσμιου Δικτύου Κινηματογραφικών Φεστιβάλ για το Περιβάλλον EFFN, ιδρυτικό μέλος του οποίου είναι και το Rodos ECOFILMS. Το βραβείο απονέμεται σε ταινία οικολογικού περιεχομένου για την ευαισθησία με την οποία διαχειρίζεται το θέμα της, λαμβάνοντας πάντα υπ' όψιν την καλλιτεχνική της αξία και την πρωτοτυπία των δημιουργιών της, ενώ στη διαδικασία βράβευσης συμμετέχουν τα 8 Διεθνή Κινηματογραφικά Φεστιβάλ μέλη του Δικτύου.

Αξίζει, τέλος, να αναφερθούμε και σε μια εξαιρετική πρωτοβουλία του Φεστιβάλ της Ρόδου. Το ECOFILMS '09 καλεί τους Έλληνες και τους ξένους σκηνοθέτες που συμμετέχουν στις εκδηλώσεις του, να φτιάξουν, με δικά τους μέσα, μια δίλεπτη ταινία με θέμα τη Ρόδο. Οι μικρές αυτές οπτικοακουστικές δημιουργίες θα προβάλονται στη διοργάνωση της επόμενης χρονιάς, με απώτερο στόχο τη δημιουργία ενός σύγχρονου αρχείου ταινιών για το νησί, με υπογραφές δημιουργών από ολόκληρο τον κόσμο.

Το ECOFILMS '09, είναι συνδιοργάνωση του Δήμου Ροδίων, του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Ροδίων (ΠΟΔΡ) και της μη κερδοσκοπικής εταιρείας «Εικόνα και Περιβάλλον» – με την οικονομική υποστήριξη της Νομαρχίας Δωδεκανήσου, του Οργανισμού Πολιτιστικής Ανάπτυξης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Δωδεκανήσου (ΟΠΑΔ) και του Υπουργείου Πολιτισμού.

καί
 ΤαβόΚαίρι...

PRINCE - FILM CENTER

MIKROKOSMOS

MIKROKOSMOS
 PRINCE - FILMCENTER
 Α. ΣΥΓΓΡΟΥ 106 - ΜΕΤΡΟ/ΤΡΑΜ ΣΤΑΘΜ ΣΥΓΓΡΟΥ ΦΙΕ
 ΤΗΛ: 210 9215.305

ΓΙΑ ΟΛΟ ΤΟ ΚΜΟΚΑΡΤΙ:

ΤΙΜΗ ΘΕΣΗ ΤΕΛΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΣ: 5 €

οι παράδοξες εικόνες του Χέρτσογκ

Με τον Βέρνερ Χέρτσογκ, από τους πιο σπουδαίους ευρωπαίους δημιουργούς, γιορτάζει φέτος τα 50 του χρόνια το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Ο ακριβοθώρητος κινηματογραφιστής θα παραβρεθεί στη διοργάνωση του Νοεμβρίου (13-22) για να παρουσιάσει τις ταινίες του και να παραδώσει ένα masterclass, δίνοντας παράλληλα την ευκαιρία στο κοινό να συναντηθεί με το έργο του: ένα έργο που δύσκολα κατηγοριοποιείται με βάση το ύφος ή τη θεματολογία του, ή εντάσσεται σ' ένα ευρύτερο κίνημα. Από τους σημαντικότερους εκφραστές του Νέου Γερμανικού Κινηματογράφου, ο πρωτοπόρος και εκκεντρικός Χέρτσογκ έχει διαγράψει μια πορεία μοναδική, αφήνοντας χνάρια σε όλα τα κινηματογραφικά είδη. Το 1961, μαθητής ακόμα, εργάστηκε σε χαλυβουργείο για να συγκεντρώσει το ποσό που θα χρηματοδοτούσε την πρώτη του ταινία, το μικρού μήκους ντοκιμαντέρ *Herakles*. Έκτοτε, η διαδρομή του σηματοδοτήθηκε από έναν οραματικό κινηματογράφο, ο οποίος, συνδυάζοντας εξηρησιονιστικά στοιχεία με το συναίσθημα και τη φαντασία του ρομαντισμού, εξερεύνησε τη σκοτεινή πλευρά της ανθρώπινης φύσης.

Από το ξεκίνημα (όταν ο Χέρτσογκ αποπειράθηκε να συνθέσει μια ιδιαίτερη προσωπική φιλημική γλώσσα) μέχρι σήμερα, η διαδρομή υπήρξε συγκλονιστική. Αριστουργήματα, ταινίες-σταθμοί της 7ης τέχνης, αποκρυστάλλωσαν το παράδοξο κινηματογραφικό όραμα του δημιουργού, δίνοντας στο έργο του μυθικές διαστάσεις. Η ρετροσπεκτίβα στο έργο του περιλαμβάνει την προβολή 14 ταινιών μυθοπλασίας, 30 ντοκιμαντέρ και 7 τηλεοπτικά projects. Το αφιέρωμα συμπληρώνει ειδική διγλωσση έκδοση για τη ζωή και το έργο του σκηνοθέτη.

οι ταινίες του αφιέρωματος:

TAINIES MYTHOPLASIAS

Signs of Life, 1968
 Even Dwarves Started Small, 1970
 Aguirre, the Wrath of God, 1972
 The Enigma of Kaspar Hauser – Every Man for Himself and God Against All, 1974
 Heart of Glass, 1976
 Stroszek, 1976
 Nosferatu, 1978
 Woyzeck, 1979
 Fitzcarraldo, 1982
 Where the Green Ants Dream, 1984
 Cobra Verde, 1987
 Scream of Stone, 1991
 Invincible, 2001
 Rescue Dawn, 2006

NTOKIMANTEP

Herakles, 1962
 The Unprecedented Defence
 Of The Fortress Deutschkreuz, 1966
 Last Words, 1967
 The Flying Doctors of East Africa, 1969
 Precautions Against Fanatics, 1969
 Fata Morgana, 1970
 Handicapped Future, 1971
 Land of Silence and Darkness, 1971
 The Great Ecstasy of Woodcarver Steiner, 1973
 How Much Wood Would
 a Woodchuck Chuck, 1976
 No One Will Play With Me, 1976
 La Soufriere, 1977
 God's Angry Man, 1980
 Huie's Sermon, 1980
 Ballad of the Little Soldier, σε συν-σκηνο-
 θεσία με τον Denis Reichle, 1984
 Gasherbrum – The Dark Glow of the
 Mountains, 1984
 Portrait Werner Herzog, 1986
 Wodaabe – Herdsmen of the Sun, 1989
 Echoes from A Sombre Empire, 1990
 Lessons of Darkness, 1992
 Bells from the Deep, 1993
 Little Dieter Needs to Fly, 1997
 My Best Fiend, 1999
 Wings of Hope, 1999
 Pilgrimage, 2001
 Wheel of Time, 2003
 The White Diamond, 2004
 Grizzly Man, 2005
 The Wild Blue Yonder, 2005
 Encounters at the End of the World, 2007

THΛEOPASH

The French as Seen by... – 1 Episode, 1988
 Giovanna d' Arco, σε συν – σκηνοθεσία με
 τον Keith Cheetham, 1989
 Film Lesson 1– 4, 1990
 Jag Mandir, 1991
 The Transformation
 of the World Into Music, 1994
 Gesualdo – Death for Five Voices, 1995
 2000 Years of Christianity – Episode: Christ
 and Demons in New Spain, 1999

Στα πολλά καλά, και κάποια φάλητσα

από τον Δημήτρη Χαρίτο

Με την 11η διοργάνωσή του (13-22 Μαρτίου 2009), το Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης μπήκε στη δεύτερη δεκαετία του (τόσο γρήγορα...). Με όλα τα συν και τα (αναπόφευκτα) πλιν, εμπεδώνει την παρουσία του όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη, όπου ήδη κατέχει μια πολύ υψηλή σειρά αναγνώρισης για την οργανωτική του στάθμη και την ποιοτική όσο και ενήμερη σύνθεση του προγράμματός του – κι αυτό, να σκεφτεί κανείς, με πενιχρά οικονομικά μέσα· ίσως γιατί σε μια φεστιβαλική διοργάνωση που αφορά το ντοκιμαντέρ απαιτούνται –και, στην προκειμένη περίπτωση, πλεονάζουν– άλλες, μη εγχρήματες, προϋποθέσεις, όπως, π.χ., έμπυχος μηχανισμός, αγάπη και γνώση. Αυτό γινόταν αντιληπτό όταν, αμέσως μετά το τέλος της τελικής λήξης της διοργάνωσης, ο Δημήτρης Ειπίδης κάλεσε –το είχε κάνει και την προηγούμενη χρονιά– όλους τους συνεργάτες του να ανέβουν μαζί του στη σκηνή του «Ολύμπιον». Αυτό το χαρούμενο και ικανοποιημένο από το έργο του τσούρμιο, ηλικιακά νέων στη μεγάλη του πλειονότητα ανθρώπων, που πλαισίωνε τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή, μου φάνηκε πειστική εξήγηση γιατί τα περιορισμένα οικονομικά δεν έχουν σταθεί εμπόδιο στην εντυπωσιακή καλλιτεχνική πορεία αυτού του θεσμού. Δεν ξέρω πόσο άστοχη μπορεί να εκληφθεί η υπόθεση ότι τα, έτσι κι αλλιώς επιτυχημένα, περιφερειακά φεστιβάλ ντοκιμαντέρ της Ρόδου, του Λαυρίου και της Χαλκίδας αποτέλεσαν γόνιμες «παραφυάδες» της Θεσσαλονίκης· ότι, δηλαδή, αυτή στάθηκε το εναρκτήριο ερέθισμα. Το κέρδος, βέβαια, το εισέπραξε εξ ολοκλήρου το μέχρι τότε υποτιθέμενο από το ευρύτερο κοινό κινηματογραφικό αυτό είδος, στις σπουδαίες δημιουργικές του διαστάσεις.

As προταχθούν λίγιοι αριθμοί της φετινής διοργάνωσης, κυρίως για χάρη αυτών που αρχειοθετούν το «μοτέρ» ως έντυπο αναφοράς. Το μενού, λοιπόν, περιλάμβανε 166 συνολικά ταινίες, 183 σκηνοθετών (υπήρχαν και συν-σκηνοθεσίες) από 44 χώρες, της Ελλάδας συμπεριλαμβανομένης. Από αυτό το σύνολο, οι 112 ήταν ξένες και οι 54 ελληνικές. Από αυτές, τις δεύτερες, οι 17 (γενναιόδωρος αριθμός) εντάχθηκαν στις θεματικές ενότητες του Διεθνούς προγράμματος, οι 19 στο Ελληνικό Πανόραμα, οι 8 στο Τμήμα Ελληνική Τηλεόραση και οι υπόλοιπες 10 αποτέλεσαν το καθιερωμένο «Αφιέρωμα», το οποίο, αυτή τη φορά, ήταν στον σημαντικό ελληνικό ντοκιμαντερίστα Φώτο Λαμπρινό. Μία ακόμα ταινία του ίδιου δημιουργού, τρέχουσας παραγωγής (**Καπετάν Κεμάλ, ο σύντροφος**), μετείχε στο Διεθνές Πρόγραμμα.

Στο ίδιο, τώρα, το Διεθνές πρόγραμμα, στις πάγιες θεματικές του ενότητες προστέθηκε ακόμα μία, με τον τίτλο «Δραματοποιημένα Ντοκιμαντέρ». Θυμίζει, θα 'λεγε κανείς, χειρονομία «ιστορικού συμβιβασμού», ύστερα από την περσινή περίπτωση Πεσσόα. Το κεντρικό αφιερωματικό θέμα φέτος ήταν η «Αφρική εκ των έσω», ενώ αφιερώματα πραγματοποιήθηκαν στα μεξικανικά και τα αυστριακά ντοκιμαντέρ, καθώς και σε δύο προσωπικότητες του σύγχρονου ντοκιμαντέρ, τον Καναδό Πίτερ Ουιντόνικ και τον Αυστριακό Στέφαν Σβίτερ. Με τον τίτλο «Φαντάσου το μέλλον», το British Council επιμελήθηκε το πρόγραμμα 19 (όλων ελληνικών) περίπου δίλεπτων ψηφιακών ταινιών. Τέλος, το Ινστιτούτο Γκαίτε της Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με το Φεστιβάλ, επιμελήθηκε επίσης ένα πρόγραμμα προβολής 27 ντοκιμαντέρ μικρού μήκους για παιδιά, με τίτλο «Χειρονομίες συμφιλίωσης».

Εδώ, οι αριθμοί και τα παρελκόμενά τους πήραν τέλος. Να πω την αμαρτία μου, χρόνια τώρα, χωρίς να υποτιμώ ούτε τις παράλληλες εκδηλώσεις ούτε τη συχνά πολύτιμη συνεισφορά τους στην ολοκλήρωση ενός σύγχρονου κινηματογραφικού φεστιβάλ, το αθεράπευτο χούι μου είναι η σκοτεινή αίθουσα. Εντούτοις, πρέπει να γίνει αναφορά στο μεγάλο δώρο που αποτέλεσε η έκθεση κοινωνικοπολιτικών σκίτσων ενός από τους –σε παγκόσμιο μέγεθος– μεγαλύτερους σκιτσογράφους, του Τούρκου Τουρχάν Σεϊτσούκ. Σχόλια, σπαρταριστά όσο και συνταρακτικά, πάνω στο βίο και τις περιπέτειες του καθημερινού ανθρώπου, όπου γης...

Crude - Αργό πετρέλαιο

Η περίπτωση να σου τύχει κακό ντοκιμαντέρ μέσα στα 112 ξένα, άγγιζε το χαμηλότερο ποσοστό πιθανότητας. Δε θέλω μ' αυτό να πω ότι σκόνταφτα μόνιμως πάνω σε αριστουργήματα. Οπωσδήποτε –με τα προσωπικά μου κριτήρια– μου έτυχαν και αδιάφορα ντοκιμαντέρ· απaráδεκτα, όμως, κανένα. Γενικά, δέσποζαν το καλό υλικό και το εύρος των θεματικών επιλογών. Ο χρόνος δεν έφτανε να προλάβει κανείς όσο γινόταν περισσότερες ταινίες. Ενδεικτικά, και με ασφικτικό περιορισμό, θα κάνω αναφορά σε κάποιους τίτλους και το θέμα τους: **Τα παιδιά της πυράς** του Ινδού Ρατζές Σ. Τζάλιας ήταν αναφορά στο μακάβριο έργο και θέαμα της λειτουργίας των υπαίθριων κρεματοριών και την απασχόληση σ' αυτά ομάδων ανηλικών και εξαθλιωμένων παιδιών που έχουν μετατρέψει την καύση των νεκρών (πάνω από 150 την ημέρα) σε παιδική χαρά και μοναδική πηγή εισοδήματος. Το συγκλονιστικό αυτό ντοκιμαντέρ δίνει το μέτρο της πραγματικότητας και ακυρώνει παραχρήμα π.χ. το υπερεκτιμημένο μελὶ των φετινών Όσκαρ, **Slumdog Millionaire**. Στο ντοκιμαντέρ του Ιάπωνα Τάρου Τακαχάσι, **Τα παιδιά των φρεατίων**, δίνονται αθροισμένες σκηνές απόγνωσης από τη μετάβαση της Μογγολίας από τον «υπαρκτό σοσιαλισμό» στο καθεστώς της ελεύθερης αγοράς που βύθισε (και) τον άλλο μισό πληθυσμό στη φτώχεια. Με μείον 40 βαθμούς, χιλιάδες ορφανά ή εγκαταλειμμένα παιδιά ζουν μέσα στα φρεατία της πόλης επειδή περνάει από αυτά ο θερμός αέρας του δημοτικού δικτύου θέρμανσης. Στον **Κόκκινο αγώνα** του Κινέζου Τσάο Γκαν, παιδιά 5-8 ετών, όλα φτωχών οικογενειών, «φοιτούν» στη γυμνασιακή σχολή Λου Ουάν της Σαγκάης, υπομένοντας αγόγγυστα μεν, αλλά με ψυχική εξουθένωση, την ολοήμερη, απάνθρωπη προπόνηση και τον άγριο καταναγκασμό, προκειμένου να κατακτήσουν το Ολυμπιακό όνειρο. Από την άλλη μεριά, καυτά κάρβουνα πιάνει στα χέρια του ο ισραηλινός σκηνοθέτης του ντοκιμαντέρ **Συκοφαντία** Γιαβ Σαμίρ, αποκαλύπτοντας αδιέξοδες αντιφάσεις και διπλές αλήθειες στον δικαστικό τρόπο με τον οποίο οι σημερινοί, απαιταχού Ισραηλινοί αντιμετωπίζουν τα ζητήματά τους: την περαιτέρω διαχείριση του Ολοκαυτώματος και του αντισημι-

Τα παιδιά των φρεατίων

Φλερτάροντας την Κόντι

Φιλό και Μαρίνα

Άλλος δρόμος δεν υπήρχε

τισμού. Τολμηρό, προκλητικό, αλλά έντιμο (διαφορετικά, το ντοκιμαντέρ δεν έχει λόγο ύπαρξης). Έπος στη μέγιστη δυνατή του διάσταση πολιτική, ανθρωπιστική και οικολογική αποτελεί το ντοκιμαντέρ **Crude – Αργό πετρέλαιο** του Τζο Μπέρλιντζερ, συμπαραγωγή ΗΠΑ- Εκουαδόρ-Μ. Βρετανίας. Ίσως η καλύτερη ταινία της φετινής διοργάνωσης. Εξαιρετο δείγμα του ρόλου που μπορεί να διαδραματίσει ο κινηματογραφικός ακτιβισμός και όχι αυτός της «σημαδεμένης τράπουλας» του Μάικλ Μουρ. Μια τεράστια σε όγκο και περιεχόμενο αποκαλυπτική και καταγγελητική παρακολούθηση της «νομικής διαμάχης του πλανήτη» όπως αποκλήθηκε, η οποία έχει κοστίσει μέχρι σήμερα... 27 δισ. δολάρια. Πολύχρονη και καταστροφική επέμβαση σε βάρος του περιβάλλοντος, της υγείας και του πολιτισμού αρχαίων, αυτόχθονων φυλών του Εκουαδόρ, από πανίσχυρες, πολυεθνικές πετρελαιοεικές εταιρίες. «Τσέρνο-

κητη θεματική ποικιλία και επαρκέστατο σκηνοθετικό χειρισμό. Οι περισσότεροι από 40.000 φετινοί θεατές το έζησαν αυτό. Όπως έζησαν και τη σύγκριση με την ελληνική παρουσία, για την οποία θα γίνει λόγος στη συνέχεια.

Είναι όντως δύσκολο –έως ένα βαθμό, αχάριστο μετά τους δίκαια αφειδώλευτους επαίνους για το περιεχόμενο της διεθνούς επιλογής, να πρέπει να στρέψεις το βλέμμα σου στην παραγωγή της πατρίδας σου. Και ποιος μπορεί να απεκδυθεί των πατριωτικών του αισθημάτων; Ποιος δεν βλέπει στοργικά το «ασχημόπαπο» του αλλιλά και χωρίς να πάψει να βλέπει ότι είναι «ασχημόπαπο»; Γι' αυτό είπα και πιο πριν ότι τα 17 ντοκιμαντέρ που ο Δημήτρης Ειπίδης συμπεριέλαβε στις διεθνείς θεματικές ενότητες, ήταν και μια χειρονομία συναισθηματικής ελαστικότητας υπέρ του κρινομένου.

γνηματικός μας κινηματογράφος παραμένει μισοάδεια μπουκάλια –με καθοδική τάση, ενώ το ντοκιμαντέρ, μισογεμάτη, με ανοδική ροπή. Έτσι, με την εξαίρεση των 10 ντοκιμαντέρ του αφιερώματος στον Φώτο Λαμπρινό, στα υπόλοιπα 44 υπήρχαν σε αξιόλογο αριθμό ντοκιμαντέρ με θεματικό ενδιαφέρον και αδρή σκηνοθεσία. Σε κάποια απ' αυτά, μάλιστα, όπως, π.χ., αυτά της Μαρίας Οικονόμου, της Εύας Στεφανή, της Καλλιόπης Λεγάκη, του Άγγελου Κοβότσου, του Άγγελου Πανάγου, της Αγγελικής Αριστομενοπούλου και του πρωτοεμφανιζόμενου στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, αλλά καθόλου καινούργιου, Σταύρου Ψηλλάκη, ήταν ευδιάκριτα τα χαρακτηριστικά προσωπικού ύφους του δημιουργού τους.

Το ντοκιμαντέρ του Σταύρου Ψηλλάκη **Άλλος δρόμος δεν υπήρχε** ήταν η καλύτερη φετινή ελληνική συμμετοχή, αλλά και σε ισοτι-

απόσταση, αυτήν που απαιτεί ο χρόνος, αλλά και πιστοί στο όραμα και την πεποίθηση που τους οδήγησαν να αγωνιστούν «για έναν καλύτερο κόσμο». Καθαρός κινηματογράφος, συχνά με επικά ανοίγματα και οδευσεις της κάμερας. Πλούσια και κινηματογραφική η τεκμηρίωση (όχι «κεφάλια που μιλάνε»). Έργο κατανόησης, έμπνευσης και κόπων. Γι' αυτό και όλο το ντοκιμαντέρ καταυγάζεται από πολύτιμα αισθήματα και ακαταλόγηστη συγκίνηση. Η τελική σκηνή με τον γερο-Κοκοβλή στο μοτάτο στα Λευκά Όρη, με τον σπαρακτικό απολογισμό του, ανήκει στην εθνική μας φιλομορφία.

Σε διαμετρικά αντίθετο θεματικό και αφηγηματικό κλίμα οι **Λουόμενοι**, ένα απ' τα καλύτερα (αν όχι το καλύτερο) ντοκιμαντέρ της Εύας Στεφανή. Μέσα από την υποβόσκουσα μελαγχολία αναδύεται το καλοκαίρι της τρίτης ηλικίας. Το θερμοκρασιακό ταμπεραμέ-

Λουόμενοι

Bombing

T4 trouble

Καπετάν Κεμάλι

μπιλ του Αμαζονίου» έχει ονομαστεί η υπόθεση αυτή. Έξοχο δείγμα των μη «ψυχοπλάκωτικών» ντοκιμαντέρ αποτέλεσε η ταινία **Άσωτοι γιοι** της Αμερικανίδας Κίμπερλι Ριντ. Θα μπορούσε να είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα, όσο και τολμηρή στην κοινωνική της διάσταση, ταινία μυθοπλασίας: ένας υιοθετημένος γιος αποκαλύπτεται ότι είναι εξ αίματος εγγονός του... Όρσον Ουέλς(!) και της Ρίτας Χέιγουερθ, ενώ τα δύο γνήσια αδέρφια του, που γεννήθηκαν κατόπιν, το ένα γίνεται τρανσέξουαλ (η σκηνοθέτις της ταινίας) και το άλλο γκέι. Οι ανατροπές που συμβαίνουν στην ταινία, κάθε άλλο παρά ψυχαγωγικές είναι. Αυτόν τον ψυχαγωγικό χαρακτήρα τον έχει το απολαυστικό ντοκιμαντέρ του Αμερικανού Σεμπάστιαν Ντόγκαρτ, **Φλερτάροντας την Κόντι**, δηλαδή την Κοντολίζα Ράις! Ο ποπ μουσικός και τραγουδιστής Ντέβιν Ράτρι διασχίζει την Αμερική, όπου, με πρόσχημα τον (υποτιθέμενο) έρωτά του γι' αυτήν, αναζητεί τον τρόπο με τον οποίο θα την κατακτήσει, συλλέγοντας στοιχεία από το παρελθόν της. Έτσι γίνονται γνωστά τα της ιδιωτικής της –απ' τα παιδικά της χρόνια ζωής– κάποια απ' αυτά, τολμηρά έως (κάτω απ' το χαλί) σκανδαλιστικά. Δίχως, βέβαια, ραζοπούλλειες χυδαιότητες με πρόσχημα τη σάτιρα. Θα μπορούσα να παραθέσω 20 τουλάχιστον ακόμα τίτλους, μετά λόγου γνώσεως, με απροσδό-

Το ελληνικό ντοκιμαντέρ, αυτό που τίθεται στην κρίση μας, έχουμε το χρέος να το υποδεχόμαστε ως πραγματικότητα της ελληνικής κινηματογραφίας. Κι αν πρέπει να το συγκρίνουμε, η σύγκριση αυτή πρέπει, πρωτίστως, να γίνεται με το λοιπό ελληνικό οπτικοακουστικό προϊόν, δηλαδή τις ταινίες μυθοπλασίας, τα σίριαλ της ελληνικής τηλεόρασης, τα βίντεο κλιπ και τα διαφημιστικά σποτ: όλα όσα αντιλούν, με το ίδιο μέσο, την έμπνευσή τους από την ίδια «τρισιδιάστατη» ελληνική κοινωνία και προς την οποία επιστρέφουν το αποτέλεσμα. Όλοι σε κάτι πρέπει να χρησιμεύουμε. Με βάση αυτή την (όχι αξιωματική) λογική, γεγονός είναι ότι, τα πρόσφατα χρόνια, το ελληνικό ντοκιμαντέρ προσφέρει, στον μέσο όρο του, δείγματα σαφώς καλύτερα από τις μυθοπλαστικές ταινίες. Ενδιαφέρεται για την όχι γραμμική και κατασκευασμένη πραγματικότητα. Συχνά διαθέτει κοινωνικό προσανατολισμό και, όχι σπάνια, καταγγελητική παρέμβαση. Ο ιστορισμός του είναι κατά κανόνα υπεύθυνος, και ο εγκυκλοπαιδισμός του όχι αδιάφορος. Σίγουρα αυτές οι επιθυμητές αρετές δεν είναι ο κανόνας και δεν συγκροτούν ένα συνολικό αποτέλεσμα, μια σχολή, ας πούμε, ελληνικού ντοκιμαντέρ. Πρόκειται, όμως, για ένα «προγεφύρωμα» με τάσεις σταθεροποίησης. Μπορώ σχηματικά να πω ότι, όπως δείχνουν σήμερα τα πράγματα, ο αφ-

μία με πολλές από τις πρώτες σε διαλογή ξένες. Από τις πιο άρτιες δουλειές που παρουσιάστηκαν στη Θεσσαλονίκη τα τελευταία χρόνια. Βασισμένο στο ομότιτλο βιβλίο των Νίκου και Αργυρώς Κοκοβλή, εξιστορεί πώς έξι άνδρες και δύο γυναίκες, κατάλοιπα του Δημοκρατικού Στρατού, στην Κρήτη και ενώ ο Εμφύλιος έχει τελειώσει στην υπόλοιπη Ελλάδα (γεγονός που δεν το γνώριζαν αυτοί), παραμένουν παράνομοι και επικηρυγμένοι, κρυμμένοι για κοντά 14 χρόνια στο Νομό Χανίων και προσπαθώντας να ανασυγκροτήσουν τις παράνομες οργανώσεις, ωστόσο, το 1962, έξι απ' αυτούς φυγαδεύονται μέσω Ιταλίας στην Τασκένδη. Τώρα, εν ζωή, ο Νίκος Κοκοβλής, 87 ετών, η γυναίκα του, Αργυρώ, 81 ετών, και ο Γιάννης Λιονάκης, 86 ετών, αποτελούν τα κεντρικά πρόσωπα της ταινίας, μαζί με τους οποίους και όσοι τους έκρυβαν με κίνδυνο και τις δικές τους ζωές. Σχεδόν «θαμμένοι» σε απόκρημνες, απρόσιτες θαλασσοπηλίες, σε τρυφή υπόγεια, σε στάβλους με τα ζωντανά, στις Μαδάρες στα Λευκά Όρη, συχνά κάτω από τη μύτη των καταδικωτικών αρχών. Ευθέως ιστορικά πολιτικό το θέμα, εντούτοις απαλλαγμένο από ιδεολογικο-κομματικούς (νεκρούς έτσι και αλλιώς) φανατισμούς και ψυχικές μιζέριες. Κανένας στην ταινία δεν μνησικαχεί, ούτε μισεί, ούτε επαίρεται. Αντίθετα, όλοι στέκονται σε αντικειμενική

ντο του Έλληνα κορυφώνεται ακριβώς το καλοκαίρι. Καθημερινοί, μικρομεσάιοι αστοί ή επαρχιώτες, συνταξιούχοι και οι συνομήλικες γυναίκες –οι πιο πολλές, χήρες καταφεύγουν στα ιαματικά λουτρά συνδυάζοντας θερινές διακοπές με θεραπείες σώματος και ψυχής. Στα λουτρά του Καϊάφα και της Αιδιψού καταγράφονται σπαρταριστές –αλλά πολύσημες σκηνές ανεξαγόραστου χρόνου, υποβόσκοντα ερωτισμού (κυρίως γυναικείου) και ευχές-ξόρκια: να 'μαστε καλά (οι ίδιοι) και του χρόνου. Αποτίμηση της κοινοβουλευτικής και της τηλεοπτικής ευτέλειας γίνεται αριστοφάνειο ανδρικό δρώμενο. Η ταινία κλείνει με την ευαίσθητη καταγραφή του επερχόμενου φθινοπώρου, ένα γλυκόπικρο θρόισμα συναισθημάτων, το οποίο πέτυχε και η Στεφανή με τη λήψη της ρυθιδωμένης επιφάνειας της λίμνης του Καϊάφα.

Η Καλλιόπη Λεγάκη έχει πιστωθεί με μια σειρά απόλυτα επιτυχημένων βιογραφικών ντοκιμαντέρ. Τώρα, στο **Φιλό και Μαρίνα** παρουσίασε τον διακεκριμένο γλύπτη Φιλόλο και τη γυναίκα του, Μαρίνα. Η προσωπικότητα και των δύο συμπρωταγωνιστές σ' αυτό το πληρέστατο σε αισθήματα, αντιστίξεις καλλιτεχνικού και ιδιωτικού χρόνου και χώρου πορτρέτο. Το πλούσιο οπτικοποιημένο

υλικό, ο παροιμιακός λόγος του Φιλόλαου και η διακριτική παρουσία του φακού –μετά την περιπέτεια υγείας του γλύπτη δίνουν ευγένεια και συγκίνηση στο αποτέλεσμα.

Πιστεύω ότι αυτή, η πρώτη δουλειά του –γι' αυτό και αγνώστου μου Δημήτρη Αθυρίδη, **T4 Trouble and the Self-Admiration Society**, άξιζαν μεγαλύτερης προσοχής. Η επαναφορά στο προσκήνιο του ροκ κιθαρίστα Τέρρυ Παπαντίνια και οι ανυπόκριτες, αλλά Μάρλιν Μπράντο εξομολογήσεις του, το ισχυρό ταμπεραμέντο, η beat πορεία του, αλλιά και, κυρίως, το άνετο στήσιμό του μπροστά στο φακό, είχαν κατά διαστήματα και δραματουργικό και σκηνοθετικό ενδιαφέρον. Με εντυπωσιακή αίσθηση του κινηματογραφικού χώρου και του ρυθμού, ο Αθυρίδης μάς χάρισε ένα από τα καλύτερα ντοκιμαντέρ της διοργάνωσης.

Δεν είναι η πρώτη φορά που το κινηματογραφικό ντοκιμαντέρ ασχολείται με το πανηγύρι του Αι-Γιώργη του Κουδουνά στην Πρίγκηπο της Κωνσταντινούπολης. Ακόμα και τουρκικό ντοκιμαντέρ έχω δει με το ίδιο θέμα και μάλιστα, όχι κακό. Τούτο, όμως, το **Κουδούνια, κλωστές και θαύματα** της Μαρίας Οικονόμου, ήταν, θα 'λεγα, το πληρέστερο και, κατά μία έννοια, το οριστικό. Είναι προσόν της έμπειρης και προικισμένης δημιουργού να εμπλουτίζει το καλά δομημένο σενάριο της με πλήθος βλήματα-λεπτομέρειες που ολοκληρώνουν το ντοκιμαντέρ της όχι μόνο με λαογραφικό υλικό, αλλά και με σύγχρονες κοινωνικές εκτιμήσεις, καθώς και περιστατικά ατομικών μαρτυριών για τους τρόπους με τους οποίους επιβιώνουν (και συμβιώνουν) σε αναπόφευκτες μεταμορφώσεις η χριστιανική και μουσουλμανική παράδοση με τον παγανισμό. Η διακριτική «επιχρωμάτωση» των δρωμένων με χιούμορ ήταν απολαυστική.

Η μακρόχρονη και συνεπής εμπειρία του Φώτου Λαμπρινού στο ντοκιμαντέρ έδωσε ένα ακόμα δείγμα και μάλιστα, με εύρημα άγνωστο, με το **Καπετάν Κεμάλ – Ο σύντροφος**. Η δεξιάτητα και ο κόπος που απαιτούνται για την ανεύρεση αρχαιακού υλικού και την ανάδειξή του, αποδείχθηκε για μία ακόμη φορά. Αυτός ο Τούρκος, αριστερός από τη μετανάστευσή του, που βρέθηκε συνειδητός ανάρτης στις τάξεις του Δημοκρατικού Στρατού, είχε ενδιαφέρον και ιστοριογραφική χρησιμότητα.

Μέσα σε μόλις 16 λεπτά, ο Άγγελος Πανάγου οπτικοποίησε με το ντοκιμαντέρ του, **Το βλέμμα του ζώου**, τη μοναδική, αμιγώς εικαστική προσφορά στη φεινή διοργάνωση, στοιχείο που λειτουργεί ως αυτόνομη εικαστική πράξη, άσχετα αν το θέμα του είναι το έργο και η τεχνική του Ηπειρώτη ζωγράφου Βασίλη Σταύρου. Μια αξιόλογη αλληλοαναδείξει βιογραφούμενου και σκηνοθέτη.

Κράτησα ακόμα, πάντα για διαφορετική αξιολογική αφορμή, στις αποσκευές της μνήμης μου την πρωτόλεια δουλειά του Γιώργου Ματαίκα, **Άρτα, Τα καλάρια του Σάκη, Η νταλικά του Ηλία, Ο δρόμος για τη Φλώρινα, Φασόλια γίγαντες** (το δημιουργικό τσαγανό φαίνεται και στα πρωτόλεια) τον **Πλανευτή του Γράμμου** του Βαγγέλη Ευθυμίου (σίγουρα είχε κάτι να πει και το είπε) το **Charisma X – Ianis Xenakis** της Έφης Ξηρού (σέβομαι αυτό που έφτιαξε, αλλά πιστεύω ότι ο Ξενάκης ως θέμα απαιτεί περισσότερα) και, βέβαια, το κάθε άλλο παρά πρωτόλεια **Express Scopelitis – Η μάνα των νησιών** του Μανώλη Καζαμία (δίνει υποσχέσεις). Αν ο έμπειρος πλέον Απόστολος Καρακάσης είχε την πρόνοια να ονομάσει το ντοκιμαντέρ του «(Στον) Εθνικό Κήπο», αντί για **Εθνικός Κήπος**, έστω και χωρίς το άρθρο «Ο», τότε θα χαιρέτιζα την έτσι κι αλλιώς αξιόλογη αυτή ταινία, η οποία, όμως, δεν έχει παρά ελάχιστη σχέση με τη σύνοψη που φιλοξενεί ο κατάλογος του Φεστιβάλ και που θα ήταν το ντοκιμαντέρ το οποίο θα προτιμούσα. Σε επιφυλλίδα της στην «Καθημερινή», η γνωστή κριτικός Μαρία Κατσουνάκη, άθελά της, περιέγραψε την ταινία που δεν έκανε ο Καρακάσης· τη σωστή. Αντίθετα, χάρηκα την πληρότητα του digibeta **Bombing** των Άγγελου Αθανασόπουλου και Δημήτρη Νικολόπουλου. Την ίδια αίσθηση πληρότητας είχα και για το **Οροπέδιο της Εγκλιουβής – Κωδικός: ILL 293**

της (άγνωστής μου) Ελεονώρας Φιώρου (ανεξάρτητη παραγωγή και πρώτη παρουσίαση μπράβο της!). Το **SOS ζώα σε κίνδυνο** του Άγγελου Κοβότσου είναι μια ταινία για περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των παιδιών. Ο σκοπός της επιτεύχθηκε. Και με το **Kreuzberg 36** η Αγγελική Αριστομενοπούλου επιβεβαίωσε την έκπληξη και το θαυμασμό μου για τους προπέρσιους **3 γάμους**.

Φέτος έγιναν τέσσερα (έναντι τριών που είχαμε πέρσι) τα ντοκιμαντέρ που είχαν ως θέμα τους (και υλικό τους) μνήμες, πρόσωπα, ιστορίες και αποτιμήσεις από τον αδελφοκτόνο Εμφύλιο. Αναφέρθηκα ήδη πιο πάνω στις σχετικές δύο ταινίες του Σταύρου Ψυλλιάκη και του Φώτου Λαμπρινού. Απερίφραστα έγραψα ότι κέρδισαν την εκτίμησή μου για το αφαντίστο αίσθημα ιστορικής ευθύνης με το οποίο σκηνοθέτησαν τις ταινίες τους. Χρήσιμο το έργο τους και άξιος ο κόπος τους. Δεν αισθάνομαι καθόλου άνετα που δεν μπορώ να πω το ίδιο και για τις άλλες δύο. Η πρώτη ανήκει στη διακεκριμένη ντοκιμαντερίστρια Αλίντα Δημητρίου και την ταινία της **Η ζωή στους βράχους**, η οποία αποτελούσε θεματική επανάληψη και επέκταση της περσινής, **Πουλιά στο βάλτο**. Ούτε τώρα μπόρεσε (ή δεν θέλησε) να αποφορτιστεί η ίδια και να αποφορτίσει και την ταινία της από την ιδεολογική μονομέρεια. Ύστερα από 60 ολόκληρα χρόνια, σε τι χρησιμεύει αυτή η οπωσδήποτε μονότονη και φλύαρη εξιστόρηση παθών και παθημάτων στην οποία επιδίδονται (και στις δύο ταινίες της) οι αστικοποιημένες πλέον, σεβάσιμες κυρίες; Το μίσος δεν συγκροτεί πολιτική. Ούτε η κινηματογραφική του (έστω και μόνο με λόγο) αναπαράσταση (πιο σωστά, αναζωπύρωση) είναι πολιτικός κινηματογράφος. Η δεύτερη είναι το ντοκιμαντέρ του Κώστα Ντανιάνη **Βικτωρία Θεοδώρου: Τα κύματα που με διδάξαν το ανυπότακτο**. Εκτιμώ βαθύτατα την ποιήτρια Βικτωρία Θεοδώρου και την ποίησή της. Ό,τι αφορούσε τον μακρύ βίο της και το ποιητικό της έργο, το κατανοώ· το ίδιο και ό,τι αφορούσε την πολιτική της περιπέτεια. Όχι όμως αυτή η μονόπαντη όσο και σχοινοτενής αναφορά σ' αυτήν. Νομίζω ότι ατύχησαν σ' αυτό τόσο ο σκηνοθέτης όσο και η ποιήτρια. «Παν μέτρον άριστον.»

Και, για να τελειώσει αυτή η Ιερεμιάδα: ένα καθιερωμένο και καλλιτεχνικά αξιόπιστο φεστιβάλ μπορεί να απονέμει βραβεία που να αποτελούν τιμητική αναγνώριση της καλλιτεχνικής αξίας του έργου και του δημιουργού στον οποίο απονεμήθηκαν, και να είναι ευθέως ανάλογα με το κύρος που απολαμβάνει διεθνώς η διοργάνωση. Όταν συμβεί, όμως, τα βραβεία να τα συνοδεύουν και χρηματικά συμπληρώματα, τότε οι «κανόνες του παιχνιδιού» νοθεύονται. Ασφαλώς οι δημιουργοί (και μάλιστα, στην Ελλάδα) έχουν ανάγκη οικονομικής στήριξης, αλλά με τρόπους και από πηγές που να το πράττουν από καθήκον και αρμοδιότητα. Υπάρχει, βέβαια, και διαφημιστική χορηγία· π.χ., από εταιρείες αλκοολούχων ποτών και των παρομοίων. Τους νικητές δεν τους ανακηρύσσουν οι χορηγοί, αλλά τα αποκαλούμενα «Βραβεία του κοινού» διαδικασία ευθέως αμφισβητούμενης αντικειμενικότητας και αξιοπιστίας. Για δεύτερη χρονιά φέτος, το ρόλο αυτόν του χορηγού τον είχε ο... Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, που μοίρασε 56.000(!) ευρώ (εκ των οποίων, τα 50.000 σε δύο ελληνικά ντοκιμαντέρ σ αφώς άνισης αξίας σε σύγκριση με τα δύο ξένα), στερώντας, προφανώς, τα χρήματα αυτά από το αυστηρά καθορισμένο αγαθοποιό έργο του συγκεκριμένου χορηγού. Και, εν πάση περιπτώσει, αφού σώνει και καλά ήθελε ο Ε.Ε.Σ. να τα δώσει αυτά τα χρήματα, γιατί δεν τα έστειλε, π.χ., στη Ρουάντα (χώρα η οποία ενέπνευσε και στην οποία γυρίστηκε το βραβευθέν ντοκιμαντέρ **Άνη της Ρουάντας**) για υγειονομική υποστήριξη του εξαθλιωμένου απ' τη γενοκτονία Ισάου, αντί για ποδηλατοδιαμαρτυρομένους και εθνοκνηπευομένους; Τότε, ναι. Αυτό θα ήταν στους σκοπούς του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού. Αφήστε, λοιπόν, τη διακονία του ελληνικού κινηματογράφου στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, την ΕΡΤ, το Eurimages, το ΥΠ.ΠΟ. και όχι στην «κερκόπορτα» των κενών «Βραβείων Κοινού» και άλλων τινών...

Υπάρχει ένα διαφορετικό σινεμά και είναι εθνοδίο

NEW STAR
ΕΛΛΗΝΙΚΗ, ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ, ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΗ

«Ο Μπελογιάννης μάς έμαθε άλλη μια φορά πώς να ζούμε και πώς να πεθάνουμε. Μ' ένα γαρύφαλλο ξεκλείδωσε όλη την αθηνασία. Μ' ένα χαμόγελο έλαρψε τον κόσμο για να μη νυχτώσει...»
Γιάννης Ρίτσος

σε επινεκδοση
μια σπουδαία ταινία,
έναν όμνο για τη δημοκρατική ιδεολογία

ο Άνθρωπος με το Γαρύφαλλο

Σενάριο-Σκηνοθεσία: **ΝΙΚΟΣ ΤΖΙΜΑΣ**

για τον λαϊκό αγωνιστή **ΝΙΚΟ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ** που υπερησιώστηκε και με τη ζωή του τη λαϊκή συμφέροντα, τη δημοκρατία, την ειρήνη, την εθνική ανεξαρτησία
Μουσική Σύμβαση: **ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ**

Παίζουν: **ΦΩΙΒΟΣ ΓΚΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΛΕΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗΣ, ΠΕΤΡΟΣ ΦΥΣΣΟΥΝ, ΔΙΤΕΛΟΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΖΑΝ, ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΖΑΚΟΣ, ΜΑΝΟΣ ΚΑΤΡΑΚΗΣ, ΔΙΜΙΤΡΙΑ ΥΨΗΛΑΝΤΗ, ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ, ΑΝΕΣΤΗΣ ΒΛΑΧΟΣ, ΜΙΡΚΑ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΚΩΣΤΑΣ ΑΡΖΟΓΛΟΥ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΤΡΑΝΗΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ, ΒΑΣΙΣ ΑΝΔΡΟΝΙΔΗΣ, ΜΙΡΚΑ ΚΑΛΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ, ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΛΟΒΟΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΣΑΡΗΣ, ΑΘΗΝΑΘΡΟΣ ΠΡΟΥΣΣΑΛΗΣ, ΦΩΙΒΟΣ ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ κ.κ.**

ΣΤΟΥΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥΣ ΑΠΟ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ

Διανομή: **ARTPLEX ATTICA S.A.E.**
Αριστέιδου 13, Κολλ. Πεδ. 176 71 | τηλ. 2109512981 | fax 210 956245 | email: newstarline@gmail.com | site: www.artplexattica.gr

Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης **Βγαίνω στο φως...**

«Πώς μπαίνει ο ελληνικός κινηματογράφος στο μουσείο;» Η απάντηση δόθηκε το Σάββατο 9 Μαΐου όταν το νέο Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (μετά από τρεις μετακομίσεις και αντίστοιχους εγκαινιασμούς), υποδέχθηκε τους καλεσμένους τους και άνοιξε τις πύλες του για το κοινό. Το Μουσείο είναι αφιερωμένο στον ελληνικό κινηματογράφο από την εποχή των Αδελφών Μανιάκη μέχρι σήμερα και, όπως επισήμανε, ο Βασίλης Κεχαγιάς, Διευθυντής του Μουσείου, «η συλλογή του Μουσείου είναι "στιγμές θέασης" και όχι αντικείμενα. Πειραματίζεται πάνω στους τρόπους με τους οποίους θα οδηγήσει τους επισκέπτες στη μαγεία του ελληνικού κινηματογράφου, ξεκινώντας από τις πρώτες αμύχανες προσπάθειες των αρχών του 20ού αιώνα και φτάνοντας μέχρι τις ταινίες που παίζονται σήμερα στις αίθουσες. Χαμηλώνει τα φώτα και ξετυλίγεται μπροστά στον επισκέπτη σαν το φιλμ μιας ταινίας».

Στα εκθέματα του Μουσείου μπορεί κανείς να δει την καμπαρντίνα που φορούσε ο Μπρούνο Γκαντς στην ταινία του Θόδωρου Αγγελόπουλου **Μία αιωνιότητα και μία μέρα**, ένα νυφικό από τις **Νύφες** του Παντελή Βουλήγαρη, ένα φόρεμα της Αλίκης Βουγιουκλάκη από το **Δόλωμα** του Αλέκου Σακελλάρου, αλλά και αντικείμενα των Τζένης Καρέζη, Μελίνας Μερκούρη, Αλέκου Αλεξανδράκη, Θανάση Βέγγου κ.ά., αφίσες του Πώργου Βακιρτζή από την ενότητα «Εφήμερη Τέχνη», αλλά και αποσπάσματα από έναν μακρύ κατάλογο ελληνικών ταινιών.

Αποκλειστική προτεραιότητα των υπευθύνων ήταν η ψηφιακή τεχνολογία, τόσο για την παρουσίαση των εκθεμάτων όσο και για την υποστήριξη και την προώθηση της έρευνας και της εκπαίδευσης, κυρίως για τους νέους και τα παιδιά. Διαθέτει ειδικούς χώρους εκπαίδευσης, όπως ο χώρος όπου οι μαθητές έχουν όλα όσα χρειάζονται για να δημιουργήσουν τη δική τους ταινία. Για το λόγο αυτόν υπάρχει ειδική αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, Βιβλιοθήκη και αναγνωστήριο, και δύο αίθουσες προβολής με την επωνυμία «Τάκης Κανελλόπουλος» και «Χρήστος Βακαλόπουλος».

Το έργο της υλοποίησης του Μουσείου χρηματοδοτήθηκε από το Γ΄ Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης και το Υπουργείο Πολιτισμού.

www.maxairovgalts.wordpress.com

από τον Λευτέρη Αδαμίδη

Σε όσους γνωρίζουν λίγο τον απολαυστικά αθυρόστομο και τσαμπουκά Πιάννη Οικονομίδη, δε θα πάει σίγουρα στο μυαλό τους ότι ανήκει στους σκηνοθέτες που θα έβαζαν την τεχνολογία στις προτεραιότητές τους. Μέγα σφάλμα, για έναν δημιουργό που από την πρώτη του ταινία, το κλασικό πλέον **Σπιρτόκουτο**, έκανε σταθερά το δικό του «αντάρτικο» μέσα στο Διαδίκτυο, έναν κατεξοχήν ελεύθερο χώρο έκφρασης. Τότε, βέβαια, υπήρχε απλώς η δυνατότητα να στηθεί ένα εξαιρετικό site· λίγο αργότερα, όμως, στην εποχή του web 2, η **Ψυχή στο στόμα** έβγαине στον αέρα με το δικό της blog, προσκαλώντας τους χρήστες να βγάλουν και τα δικά τους απωθημένα. Με την τρίτη, πολυαναμενόμενη ταινία του, τον **Μαχαιροβγάλτη**, ο Οικονομίδης πάει τα πράγματα ένα βήμα πιο πέρα, δημιουργώντας ένα φοβερό blog-προπομπό, έναν ολοζώντανο οδηγό στη διαδικασία γέννησης, με πολλή βάσανα όπως πάντα και περισσή υπομονή, μιας ακόμα επίθεσης (λεκτικής και αφηγηματικής) στη μακαριότητα της ελληνικής κοινωνίας. «Ό,τι σε περιμένει στο χώρο, θα σε βρει μέσα στο χρόνο» λέει το απόσπασμα του Τζέιμς Τζόις που κοσμεί την επικεφαλίδα του blog μια φράση που, για τον σκηνοθέτη, συμπυκνώνει το θέμα της ταινίας, την πτώση ενός ανθρώπου που έχει βάψει τα χέρια του με αίμα. Η περιπετειώδης ιστορία, ένα making of που συνεχίζεται σαν work in progress, αρχίζει να ξετυλίγεται από τον Οκτώβριο του 2008 με μικρά βίντεο τα οποία παρουσιάζουν την ομάδα που συγκεντρώθηκε γύρω από την ταινία, και κάποια αποσπάσματα από το σενάριο. Λίγο αργότερα, αρχίζουν να προστίθενται οι πρώτες φωτογραφίες από τα locations που έχουν επιλεγεί (μια άγνωστη στους «τουρίστες» Αθήνα, σε απόσταση αναπνοής από τη χωματερή των Άνω Λιοσίων, το κατά Οικονομίδη «Λος Άντζελες») και το πρωταγωνιστικό καστ, με σταθερή αξία τον Βαγγέλη Μουρίκη, νέα ονόματα όπως η Νικοηλίτσα Ντριζίη και, βέβαια, τον Ερρίκο Λίτση, αυτή τη φορά σ' έναν μικρό ρόλο-έκπληξη που, όπως λέει ο ίδιος, θα έχει να κάνει και με το κινηματογραφικό παρελθόν του Οικονομίδη. Με τον ερχομό του 2009 ξεκινούν τα γυρίσματα, τα πρώτα βίντεο από τα παρασκήνια τους και, μαζί, οι πρώτες ασπρόμαυρες εικόνες της ταινίας. Ένα ημερολόγιο αρχίζει να κτίζεται σιγά σιγά. Όσο περνάει ο καιρός, ανεβαίνουν τα πρώτα δημοσιεύματα για τον **Μαχαιροβγάλτη** σε εφημερίδες και περιοδικά, μαζί με συνεντεύξεις του Οικονομίδη, και τα βιντεάκια πληθαίνουν. Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, έχουν φτάσει τα 22. Και επειδή οι αριθμοί μιλάνε πολλές φορές καλύτερα από οτιδήποτε άλλο, αυτή η ανεξάρτητη, μοναχική προσπάθεια έχει συγκεντρώσει πάνω από 14.000 χτυπήματα, έχει φτιάξει ήδη εκ του μηδενός τον δικό της κόσμο που την ακολουθεί πιστά, και δεν παραλείπει να σχολιάζει. Πέρα, πάντως, από το πρωθητικό (αν μπορούμε να το πούμε έτσι) κομμάτι της ιστορίας, εδώ έχει την ευκαιρία να δει κανείς και τον τρόπο δουλειάς ενός αντισυμβατικού σκηνοθέτη ή, ακόμα καλύτερα, μιας καλοδεμένης παρέας που κάνει κινηματογράφο με την ψυχή στο στόμα και το ευχαριστιέται..

Hellenic Film Commission Office (www.hfco.gr)

Όσοι ασχολούνται έστω και λίγο επαγγελματικά με τον κινηματογράφο κυρίως με την παραγωγή σίγουρα τα τελευταία χρόνια θα ακούνε συχνά προτάσεις όπως: «Έλα για γυρίσματα στην Πράγα» ή: «Το γύρισα στο Μάρκο», ή θα διαβάζουν πανάκριβες και ολοσέλιδες καταχωρίσεις για «κάστρα στη Ρουμανία» ή καινούργια, υπερσύγχρονα στούντιο στο γειτονικό μας Βελιγράδι. Και ίσως αναρωτιούνται τι ακριβώς ανάλογες προσπάθειες και καμπάνιες γίνονται εδώ στην Ελλάδα. Για να το πούμε απλά, πώς προσπαθούμε να προσελκύσουμε ξένες παραγωγές, οι οποίες φέρνουν χρήμα, θέσεις εργασίας, τεχνονγνωσία και βέβαια δημοσιότητα, στην Ελλάδα; Η συζήτηση είναι στα αλήθεια μεγάλη και διεξάγεται εδώ και πολλά χρόνια. Φτάνει να θυμηθούμε τη χαμένη ευκαιρία με τον **Μέγα Αλέξανδρο** του Όλιβερ Στόουν που χτύπησε πόρτες και, μη βρίσκοντας ανταπόκριση, αναζήτησε ρεπλικές της Ελλάδας σε γειτονικές χώρες. Ευτυχώς, εδώ και πάνω από ένα χρόνο, το θέμα έχει προχωρήσει πλέον και σε πρακτικό επίπεδο. Ο λόγος, για τη δημιουργία από το ΕΚΚ του Hellenic Film Commission, ενός οργανισμού που σκοπεύει ακριβώς στο να βάλει τη χώρα στον σκληρό ανταγωνιστικό χάρτη της παγκόσμιας παραγωγής. Κάτι, λοιπόν, φαίνεται να κινείται, όπως μαρτυρούν, π.χ., τα σχετικά πρόσφατα γυρίσματα της νέας ταινίας του Φαίδωνα Παπαμιχαήλ, **Arcadia Lost**, με πρωταγωνιστή τον σπουδαίο Νικ Νόλτε, στην ορεινή Αρκαδία φυσικά, ή οι ελπιδοφόρες προσπάθειες εξαγγελίες για προσέλκυση ιστορικών παραγωγών που διαδραματίζονται ιστορικά στη χώρα μας, όπως, ούτε λίγο ούτε πολύ, η «Μάχη του Μαραθώνα». Πέρα από οποιαδήποτε (πολιτική) συζήτηση για το πώς ακριβώς θα επιτευχθεί αυτό, σίγουρα ένα καλό βήμα είναι η παρουσία του εγχειρήματος στο Διαδίκτυο με μια καλοφτιαγμένη και λειτουργική σελίδα, η οποία έχει σχεδιαστεί στα πρότυπα ανάλογων πρωτοβουλιών που συναντάμε κατά κόρον στο εξωτερικό. Η επίσημη, γραμμένη και στα αγγλικά ιστοσελίδα χωρίζεται σε 7 απλά κεφάλαια που περιλαμβάνουν από μια σύντομη περιγραφή στόχων και τις απαραίτητες διευθύνσεις επικοινωνίας μέχρι (το πιο σημαντικό μάλλον) τις προσφερόμενες υπηρεσίες (εξαντλητικές λίστες με εταιρείες παραγωγής, στούντιο, οπτικοακουστικά ινστιτούτα, σωματεία κ.λπ.), τα οικονομικά κίνητρα για να γυρίσει κάποιος στην Ελλάδα (επιστροφή φόρων κ.λπ.) και πλήθος πληροφοριών για την ίδια τη χώρα (από το κλίμα μέχρι τις... επίσημες αργίες). Εξίσου απαραίτητη, όσο και αν βλέπω ήδη κάποιους να χαμογελούν, η αναλυτική παράθεση των διαθέσιμων τοποθεσιών που διαθέτει η χώρα και που καλύπτουν λίγο-πολύ κάθε ανάγκη: από παραλίες και γραφικά κυκλαδίτικα νησιά μέχρι μεσαιωνικά κάστρα και ηπειρώτικα γεφύρια. Τέλος, για κινηματογραφοφιλικούς και εγκυκλοπαιδικούς λόγους, αξίζει να ρίξετε μια ματιά στη λίστα των ξένων παραγωγών που έχουν γυριστεί μέχρι σήμερα στην Ελλάδα. Θα μάθετε, για παράδειγμα, ότι εδώ φιλοξενήθηκαν παραγωγές όπως ο **Πάτον** ή η **Τρικυμία** του Πολ Μαξέρσκι, σε μια σίγουρα ιστορική παράθεση τίτλων που ελπίζουμε ότι με το χρόνο θα εμπλουτιστεί.

Ταινίες online (greece.onlinefilm.org)

Συνέχεια ελληνικών πρωτοβουλιών ψηφιακής διανομής στο Διαδίκτυο με την πρωτοβουλία της ANEMON, η οποία αποτελεί τη συμμετοχή της χώρας στο φιλόδοξο σχέδιο με τον τίτλο ON LINE FILM Network, μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία που ενισχύεται από το Πρόγραμμα MEDIA, δημιουργίας μιας χαμηλού κόστους πλατφόρμας διανομής ταινιών. Οι διαθέσιμοι τίτλοι μπορούν να κατεβούν εύκολα με χρήση bit torrent και έναντι ενός πολύ μικρού αντιτίμου, μέρος του οποίου πηγαίνει στον ίδιο τον δημιουργό μέσα από εντελώς διαφανείς διαδικασίες. Όπως είναι αναμενόμενο, το μέσον είναι ιδανικό για ένα «δύσκολο» είδος όπως το ντοκιμαντέρ, δίνοντας μία ακόμα διέξοδο διανομής. Οι σκηνοθέτες που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν, μπορούν να δουν τους όρους με τους οποίους μπορούν να διαθέσουν τις ταινίες τους, κάνοντας κλικ στο Upload your film. Ο ελληνικός κατάλογος αριθμεί για την ώρα πάνω από 100 τίτλους, ανάμεσα στους οποίους συναντάμε μερικά από τα πιο σημαντικά ντοκιμαντέρ των τελευταίων χρόνων, όπως το εξαιρετικό **Σπίτι του Κάιν** του Χρήστου Καρακέπη (στην συντομευμένη τηλεοπτική εκδοχή του), το **Αθήναι** της Εύας Στεφανή, ή το κλασικό **Άρης Βελουχιώτης: Το δίλημμα** του Φώτου Λαμπρινού. Το περιεχόμενο ανανεώνεται συχνά, οπότε καλό είναι να τσεκάρετε για ακόμα πιο νέους τίτλους.

μου αρέσει το θέμα

Δεί μου αρέσει η TV

μου αρέσει η μουσική

μου αρέσει το Basket

Παρατηρώ τους ανθρώπους

μου αρέσαν τα χεριόβια

μου αρέσει η καθαριότητα και η ζαίξη

λατρεύω τα ποτά

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΑΝΑΚΗΣ

BLICHER

ΕΡΓΟ

πολιτική και κινηματογράφος

Υπάρχει σύγχρονος πολιτικός κινηματογράφος και πώς ορίζουμε σήμερα το πολιτικό; Σε μια εποχή που για κάποιους είναι ταυτόσημη με το α-πολιτικό και τον ατομισμό και στην οποία ο πολίτης έχει υποκατασταθεί από τον καταναλωτή, η γενιά που μεγαλούργησε τη δεκαετία του 1970 συναντά τη λεγόμενη «X-γενιά» και ανοίγουν τη συζήτηση πολιτική και κινηματογράφος.

από τον Θοδωρή Κουτσογιαννόπουλο

Ο πρώτος Έλληνας που γύρισε πολιτική ταινία, με την κλασική έννοια του όρου, ήταν ο Ροβήρος Μανθούλης, το 1966. Το **Πρόσωπο με πρόσωπο** κατέγραφε την άνοδο της νέας τάξης που προσπαθεί να επιβάλει ένα αυταρχικό καθεστώς οικονομικής, στρατιωτικής και πολιτικής ολιγαρχίας. Διέβλεψε την κατάσταση και μύρισε την επικίνδυνη εποχή – αυτό είναι και το ειδικό χάρισμα μιας πολιτικής ταινίας. Ίσως η επταετία δεν του επέτρεψε να συνεχίσει σ' ένα ενδιαφέρον μονοπάτι. Την ίδια περίοδο, ο Θόδωρος Αγγελόπουλος ξεκινούσε τον δικό του κινηματογράφο: ποιητικό, συμβολικό, ιστορικό, προσωπικό και γεννημένο από τη μήτρα της ελληνικότητας, στοχαστικό και, φυσικά, πολιτικό. Ο βραβευμένος σκηνοθέτης είναι ο μόνος που συνεχίζει, περίπου 40 χρόνια μετά, να κινηματογραφεί πολιτικά, έστω κι αν η φορμαλιστική του επανάληψη και η θεματική του αμηχανία δεν του επιτρέπουν να προχωρήσει παραπέρα. Όταν, ωστόσο, τη στιγμή που μιλούσε σε δημοσιογράφους λίγο μετά τη νίκη του στο Φεστιβάλ Καννών με την **Αιωνιότητα και μία μέρα** κι έλεγε πικρά πως το δικό του σινεμά πέθαινε, ίσως εννοούσε πως το κινηματογραφικό είδος που εκπροσωπεί, ο πολιτικός κινηματογράφος με όλα τα παρακλάδια του, είχε ήδη φτάσει στο σημείο μηδέν.

Κι όμως, τα σημεία των καιρών δεν απαγορεύουν στο είδος που χτυπούσε κόκκινο στις δεκαετίες του 1960 και του 1970 να επανέλθει. Η περίοδος που διανύουμε, με τα σκάνδαλα και την οικονομική αστάθεια, μπορεί να καλωσορίσει πολιτικό προβληματισμό. Ένα μείζον θέμα, όπως η σύλληψη των μελών της 17 Νοέμβρη, ενέπνευσε μόνο μια ταινία. Το **μυστικό του Νοέμβρη** του Τάκη Παπαγιαννίδη ήταν μια πολιτική αλληγορία, που βασιζόταν στην ίντριγκα των πραγματικών γεγονότων με αφαιρετικό τρόπο: ασφαλώς, όμως, δεν ήταν μια οριστική ή εξαντλητική εκδοχή του συγκεκριμένου θέματος, όπως παλιότερα το **Z** του Κώστα Γαβρά ή το πολύ νωπό **Σύμπλεγμα Μπάαντερ Μάινχοφ**. Η εύκολη ρήση πως κάθε ταινία είναι πολιτική, ναι μεν ισχύει αν θέλουμε να πιστέψουμε πως κάθε σκηνοθέτης καταθέτει τον προβληματισμό του, αλλά το κυρίως ρεύμα της εγχώριας κινηματογραφίας πλέει εδώ και μερικά χρόνια στο πνεύμα της ανακατασκευής μιας μικρής βιομηχανίας του παραγωγού και της απόλυτης διαφυγής (escapism). Όλες οι άλλες περιπτώσεις είναι ξεχωριστές αισθητικές αναζητήσεις, ειδικές περιπτώσεις, φαντάσματα του παρελθόντος ή αναζήτηση από την αρχή κάποιων ειδών που, λόγω τηλεόρασης και χρηματικής ένδειας, είχαν λείψει από τον ελληνικό κινηματογράφο. Οι εμπορικές κωμωδίες που γυρίζονται με σκοπό να (ξανα)βάλουν τον κόσμο στις αίθουσες, παραπέμπουν στο μοντέλο της άνθισης του μαζικού κινηματογράφου τού Φίνου και του Καραγιάννη, και οι «ριζίπικες» ελληνοκεντρικές, όπως οι **Νύφες**, ο **Ελ Γκρέκο** και η

Πολίτικη κουζίνα διαθέτουν ματιά που δεν εμπεριέχει, παρά μόνο συμπτωματικά, πολιτική κατάθεση. Ενώ ο αργεντινός, ο χιλιανός, ο βραζιλιανός κινηματογράφος επισκέπτονται σημαντικές περιόδους και γεγονότα της πρόσφατης πολιτικής ιστορίας κάθε χώρας, ο ελληνικός επιφυλάσσει μια νοσταλγική εκδρομή στα παλιά, γλείφοντας την επταετία, για παράδειγμα, σαν να 'ταν παγωτό (**Η Χορωδία του Χαρίτωνα, Uranya**). Αν θέλουμε να βρούμε ποιιο θίγουν το σύγχρονο ερώτημα για το ποια είναι η Ελλάδα του 21ου αιώνα, θα πρέπει να ψάξουμε πολύ. Ο Κωνσταντίνος Γιάνναρης και ο Γιάννης Οικονομίδης δουλεύουν μ' ένα αμάλγαμα χαρακτήρων που κινούνται στις παρυφές της πόλης, αλλά ορίζουν την ψυχή της, ενώ ο Νίκος Περάκης, κυρίως με τη **Φούσκα** και το **Ψυχραιμία, παιδιά**, χρησιμοποιεί την κωμωδία για να σαπίσει και να καυτηριάσει, πικρά και άραχνα, τα αντανάκλαστικά των Νεοελλήνων και τη βουτιά τους στην αυτο-παρακμή. Διεθνώς, ο πολιτικός κινηματογράφος αναζητεί μια ταυτότητα. Σε προηγμένες κινηματογραφίες, εντάσσεται στον γενικότερο προβληματισμό και παραμένει περιορισμένος, αλλά καλλιτεχνικά υγιής. Δείτε τα αντανάκλαστικά κάποιων Αμερικανών με τους Δίδυμους Πύργους και τον Πόλεμο του Ιράκ, ασχέτως αποτελέσματος. Γενικότερα μιλώντας, ωστόσο, η πολιτική δεν ιντριγκάρει τον μέσο θεατή, δεν τον «ψήνει» να πληρώσει το εισιτήριο, γιατί δεν βρίσκεται στην κουλτούρα του μετά την πτώχευση των ιδεολογιών και τον μηδενιστικό κυνισμό απέναντι σε οτιδήποτε πολιτικό. Έτσι, καμουφλάρεται πίσω από άλλα είδη: το κοινωνικό δράμα, το θρίλερ, την περιπέτεια, ακόμα και την ερωτική ιστορία με φόντο μια αμφίβολη κατάσταση.

Στη χώρα μας, είναι ειρωνικό πως την πιο πολιτική ταινία την υπέγραψε ο Κώστας Γαβράς. Ο **Παράδεισος στη Δύση** περιλαμβάνει την Ελλάδα ως απαρχή των δεινών ενός Οδυσσέα μετανάστη, και για πρώτη φορά τη βλέπει ως ένα τουριστικό θέρετρο με twist, έναν ηλιόλουστο προορισμό χαλάρωσης και αδιαφορίας που λειτουργεί σαν το πρώτο λιμάνι μιας μεγάλης περιπέτειας.

1966
ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ

θάνος αναστόπουλος

Κάθε ταινία είναι μια πολιτική πράξη. Κάθε ταινία, έντιμη ή ανειλικρινής, φανερώνει τις βαθύτερες πεποιθήσεις αυτού που την κάνει, ακόμα κι αν πρόκειται για παραγγελία. Κάθε ταινία φωνάζει ή ψελλίζει τα «πιστεύω» μας. Φωτίζει τις επιλογές μας. Συνομιλεί με τον διπλανό μας, με την πραγματικότητα μέσα μας και γύρω μας. Κι αν ακόμα τα αποφεύγει όλα αυτά, αν αποσιωπά ενοχικά, αν επιχειρεί να παραπλανήσει, να διαφύγει, να διασκεδάσει, κι αυτό κάτι σημαίνει. Δεν έχει νόημα να κλείνουμε τα μάτια μπροστά στον τρόπο της πραγματικότητας.

Τι είναι, όμως, πολιτικός κινηματογράφος; Είναι αυτός που κάνει την τομή ή την ακτινογραφία μιας συγκεκριμένης εποχής και μιας κοινωνίας μ' έναν τρόπο που προκαλεί ρήξη. Που δεν σε εφσουχάζει. Που σε αναστατώνει. Που σε ερεθίζει. Που σε κινητοποιεί. Που διαλύει τα στερεότυπα. Που αμφισβητεί τις βαθύτερες βεβαιότητές μας. Που αντιστέκεται σε κάθε μορφής κρατικό ή εξουσιαστικό έλεγχο. Που έχει τα μάτια του ανοικτά στην κοινωνία και τ' αφτιά στο διάλογο. Ανοικτός στο διαφορετικό. Ενώπιος στο κυρίαρχο. Έτοιμος να βοηθήσει το αδύναμο. Που δεν παγιάνεται. Που αναζητά. Που θέτει ερωτήματα. Που δεν υιοθετεί απαντήσεις. Που κριτικάρει και κρίνεται. Που προσπαθεί να έρθει σε διάλογο με την κοινωνία. Η κοινωνία δεν είναι μια αφηρημένη έννοια του μέσου όρου, αλλά η διαρκώς ανανεούμενη ενότητα των οικογενειών και των μειονοτήτων. Που λέει ανοικτά τη γνώμη του. Που δε φοβάται να συγκρουστεί. Που δε φοβάται να συμφωνήσει. Που δεν γκρινιάζει. Που δεν δημαγωγεί. Που ανανεώνεται συνέχεια. Που εξαντλεί την εξουσία και εξαντλείται. Που δεν παύει να διεκδικεί τα αυτονόητα δικαιώματα, αλλά και κάτι παραπάνω. Που είναι γενναϊόδωρος...

Αυτός είναι και ο ρόλος κάθε γνήσιου καλλιτέχνη, σε κάθε εποχή, κάτω από οποιαδήποτε συνθήκη. Να ξέρει πότε να σωπάσει και πότε να μιλήσει. Να μην άγεται και φέρεται από εξωτερικές συνθήκες ή επίκαιρες πιέσεις. Να μην εφσουχάζει. Να σκέφτεται όχι αποκλειστικά με το προσωπικό του συμφέρον, αλλά σύμφωνα μ' ένα όραμα για τον πολιτισμό και την κοινωνία, και να μην ντρέπεται να το στηρίξει με τη γλώσσα που γνωρίζει καλύτερα. Μ' άλλα λόγια, είναι ο ρόλος κάθε ελεύθερου πολίτη που δε θα σταματήσει να πιστεύει, να σκέφτεται, να κρίνει, να διεκδικεί και να οραματίζεται.

Ο μόνος τρόπος να ανθίσει η πολιτική δημιουργία, είναι είτε από πίστη, όραμα και οργανωμένο σχέδιο όλων των εμπλεκόμενων φορέων, είτε από την αίσθηση απόγνωσης, απελπισίας και κατεπείγοντος μεμονωμένων δημιουργών. Και παρ' όλο που, στην τέχνη, η δεύτερη λύση πάντα έβγαζε αξιοσημείωτα έργα, ας μην εφσουχάσουμε σ' αυτή την πιθανότητα, ούτε να χρησιμοποιήσουμε τυχόν έργα που θα ξεπηδήσουν ή ξεπήδησαν στο παρελθόν σαν άλλοθι για την ποιότητα του συνόλου της εγχώριας παραγωγής, ούτε για να δικαιώσουν ανολοκλήρωτους σχεδιασμούς και πρακτικές του παρελθόντος.

1974
ΔΙ ΑΣΗΜΑΝΤΟΝ ΑΣΦΡΜΗΝ

σωτήρης γχορίτσας

αντί του ταλαιπωρημένου όρου «πολιτικός κινηματογράφος», προτιμώ το «πολιτική και κινηματογράφος». Είναι πιο ακριβής, μιας και όλες σχεδόν οι επιλογές σε κάθε ταινία είναι στην ουσία τους πολιτικές: από τις πιο προφανείς, όπως το θέμα της και το ποιος θα παίξει, μέχρι πιο φαινομενικά «ουδέτερες», όπως η θέση της κάμερας και ο φακός της, και το αν έχει μουσική ή όχι. Ακόμα, όμως, και το πώς διανέμεται η ταινία (π.χ. στο κύκλωμα του Filmcenter ή στα πολυσινεμά), ο τρόπος διαφήμισής της, σε ποιο κανάλι ή περιοδικό δίνεις ή όχι συνέντευξη, είναι στην ουσία τους πολιτικά δилήμματα. Όλα αυτά μαζί, που φτιάχνουν τον κινηματογραφικό σου μικρόκοσμο, υποδηλώνουν πώς αντιλαμβάνεσαι τον κόσμο γύρω σου και ποια στάση κρατάς εσύ απέναντί του. Δυσκολεύομαι να πιστέψω ότι υπάρχουν τόσο αφελείς σκηνοθέτες που πιστεύουν ότι αυτά δεν τους αφορούν και ότι αυτοί απλώς «κάνουν τέχνη».

Στον ελληνικό κινηματογράφο, ανέκαθεν αρθρώνεται βαθιά πολιτικός και ιδεολογικός λόγος: στα δε σίριαλ, ακόμα περισσότερο, άσχετα αν αυτό αποσιωπάται. Μάλιστα, στις lifestyle ταινίες, που όλο και πληθαίνουν, το διακρίνεις σε όλα τα στάδια της παραγωγής. Το πιο φανερό είναι στην επιλογή των ηθοποιών: όταν, π.χ., ο παραγωγός, ο σκηνοθέτης, αλλά και ο διανομέας, αντί για έναν καλό, αλλά ίσως άγνωστο, ηθοποιό, επιλέγουν star της τηλεόρασης, ακόμα και μοντέλα! Δεν είναι βέβαια «καλλιτεχνική» η επιλογή τους, ούτε άλλωστε προσπαθούν να το κρύψουν. Προσβλέπουν στο αντίστοιχο κοινό και την τσέπη του, και κάθε τόσο το καταφέρνουν. Στην Ελλάδα, έχουμε κι ένα άλλο ενδιαφέρον «φρούτο»: αυτούς δηλαδή που, φαινομενικά αντίπαλοι με τους παραπάνω, θεωρούν ότι αρκεί το πολιτικό θέμα («η Αριστερά», «ο Μετανάστης», «ο Ποιπής», «ο Γκέι», «ο Μικροαστός») για να θεωρηθεί πολιτική η ταινία. Λες και αρκεί το «πολιτικό» θέμα, ανεξάρτητα από σενάριο, σκηνοθεσία, χρηματοδότηση, διαφήμιση και διανομή της ταινίας. Απολαμβάνουμε έτσι και «προοδευτικές» ταινίες όπου μιλούν για κακουχίες αλλά με «όμορφη φωτογραφία», «μοντέρνα και γρήγορη σκηνοθεσία», «σύγχρονο κοφτό ρυθμό», λες και πρόκειται για βιντεοκλιπ, ή τις γνωστές «ποιοτικές» ταινίες, βυθισμένες στο ναρκισσισμό, την πόζα και την πλήξη. Κάποιες, μάλιστα, έχουν εξασφαλισμένη και την υποστήριξη αντίστοιχων «προοδευτικών» που θα τις εξυμνήσουν και θα τις βραβεύσουν. Γιατί όχι, όμως; Στη χώρα τού «είσαι ό,τι δηλώσεις», ολόκληρα πολιτικά κόμματα τιλοφορούνται δημοκρατικά, προοδευτικά, επαναστατικά, ενώ κολυμπάνε από την ανικανότητα και τη διαφθορά μέχρι το απόλυτο σκοτάδι. Οπότε, τέτοιες δικές μας παρεξηγήσεις περί κινηματογράφου

και πολιτικής τις θεωρώ απλώς πταίσματα. Ό,τι και να κάνουμε, πάντως, η πολιτική θα υπάρχει, θέλουμε-δεν θέλουμε, στη δουλειά μας, και κάθε μας κινηματογραφική επιλογή θα δηλώνει το λόγο για τον οποίο βρίσκεται ο καθένας μας στον κινηματογράφο.

νίκος παναγιωτόπουλος

Κατά τη γνώμη μου, η πολιτική είναι μια στάση απέναντι στην ύπαρξη. Επομένως, κάθε αυθεντικό έργο τέχνης είναι μια πολιτική πράξη.

αντουανέττα αγγελίδη

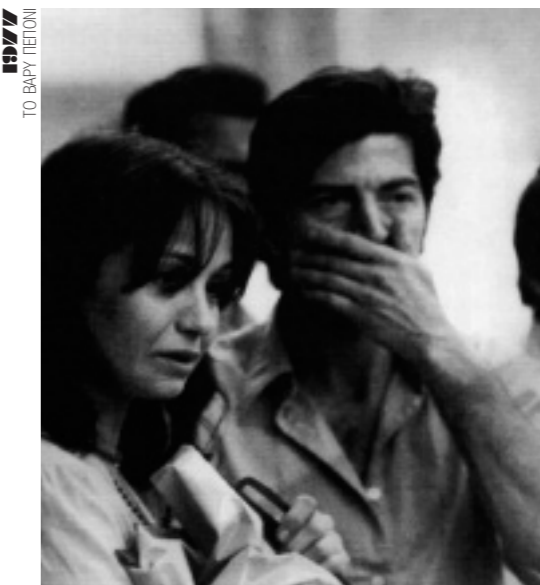
μια ταινία ορίζεται συμβατικά ως «πολιτική» με βάση τη θεματολογία της. Όμως, η περίπλοκη σχέση μορφής και περιεχομένου, που μελετάται ήδη απ' τις αρχές του 20ού αιώνα (θυμηθείτε το αίτημα για ριζοσπαστική μορφή ως προϋπόθεση του ριζοσπαστικού μηνύματος), μας διδάσκει ότι πολιτική θέση εκφράζεται και από τη μορφή και τη δομή ενός έργου: γιατί η δομή και το σύνολο της μορφής μπορεί να ενισχύει, να υποσκάπτει ή να ακυρώνει το ρητό περιεχόμενο. Ακόμα, όμως, και αποκλειστικά στο πεδίο της θεματολογίας, ο ορισμός του «πολιτικού» έχει διευρυνθεί. Ξεκινώντας από το σύνθημα «το ατομικό είναι πολιτικό» του Μάη του '68, είναι πλέον αποδεκτή η πολιτική σημασία θεμάτων που διαφεύγουν της «μεγάλης» ρητορείας.

Μια άλλη παράμετρος του συμβατικού ορισμού τού «πολιτικού κινηματογράφου» τον συνδέει με τη ρητή πολιτική πρόθεση του δημιουργού του. Σήμερα, όμως, αναγνωρίζουμε, εξαιτίας των σημειωτικών και ψυχαναλυτικών ερευνών, ότι το σύστημα-φίλμ (σύμπλεγμα μορφής-περιεχομένου) λειτουργεί όχι μόνον πέρα από τις δεδηλωμένες προθέσεις, αλλά και πέρα απ' τις ενσυνείδητες προθέσεις του δημιουργού του. Κάθε έργο, ρητά ή άρηρτα, με ή χωρίς τη δεδηλωμένη πρόθεση του δημιουργού του, φέρει και διαδίδει ιδεολογία. Θεωρώ ότι ένα απ' τα πολιτικά ζητούμενα της κινηματογραφικής ποιητικής είναι η λογική εκείνη που σπάει τα κοινωνικά και τα αισθητικά στερεότυπα (ελληνικά και παγκόσμια), καθώς και τα στερεότυπα της αντίληψης.

Ένα τέταρτο, πολύ σημαντικό ζήτημα, συνδεδεμένο με τα προηγούμενα, είναι η θέση που παραχωρούμε στον θεατή: πόσο δηλαδή τον χειραγωγούμε ή του δίνουμε τη δυνατότητα να χειραφετηθεί μέσα από ένα ανοιχτό έργο. Θεωρώ ότι στόχος είναι η ενεργοποίηση του θεατή μέσα από μια συνεχή εναλλαγή αισθητικής συγκίνησης και συλλογισμού.

Παίρνοντας υπόψη τις τέσσερις παραπάνω παραμέτρους, διαπιστώνουμε ότι διευρύνεται η έννοια «πολιτικός κινηματογράφος». Το πολιτικό στοιχείο ενυπάρχει σε όλες τις ταινίες, είτε ρητά είτε υπόρηρτα, και σε διάφορους βαθμούς.

Συνεπώς, οι φαρσκαλωμένες που οδηγούν στην αφασία του πολιτικού ιδεολογήματος «άρτος και θεάματα», ενισχύοντας τον ευνοϊκισμό του θεατή, αποτελούν *χειραγωγικά* πολιτικό κινηματογράφο. Ενώ, αντίθετα, ταινίες όπως η *Διόρθωση* του Αναστόπουλου ή η *Ιστορία 52* του Αλεξίου είναι ενδείξεις ότι ένας *χειραφεικά* πολιτικός κινηματογράφος βρίσκεται προ των πυλών.

1977
ΤΟ ΒΑΡΥ ΠΕΠΟΝΙ

1984
ΛΟΥΦΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ
ΕΝΥΠΑΡΧΕΙ ΣΕ ΟΛΕΣ
ΤΙΣ ΤΑΙΝΙΕΣ, ΕΙΤΕ ΡΗΤΑ ΕΙΤΕ
ΥΠΟΡΡΗΤΑ, ΚΑΙ ΣΕ ΔΙΑ-
ΦΟΡΟΥΣ ΒΑΘΜΟΥΣ

HDG
HAPPY DAY

σύλλας τζουμέρκας

Το **Λουλούδι της σάρκας** του Πολ Βερχόφεν, ο Ρούτγκερ Χάουερ, νεαρός γλύπτης που έχει αναλάβει να φτιάξει ένα έργο για τον περίβολο ενός δημόσιου νοσοκομείου, πηγαίνει στα εγκαίνια του έργου του μαζί με τη φιλενάδα του, Μονίκ Φαν Ντεν Φεν. Είναι αρχές της δεκαετίας του 1970, και η κοπέλα φοράει ένα φόρεμα με τόσο βαθύ ντεκολτέ, ώστε το στήθος της έχει μισοβγει έξω. Λίγο πριν βγει η βασίλισσα από το αυτοκίνητο, ο διευθυντής του νοσοκομείου προσέχει το θέμα στήθος, τρέχει πανικόβλητος και διατάζει την μπάντα να σταθεί ακριβώς μπροστά από το ζευγάρι, και τους τρεις μπράβους να τους κρατήσουν ακίνητους. Η βασίλισσα κατεβαίνει από το αμάξι, κι αφού ένα υστερικό κορίτσι της δώσει μια ανθοδέσμη, κάνει τα αποκαλυπτήρια του έργου ενώ η μπάντα παίζει δυνατά, κρύβοντας το ζευγάρι που οι μπράβοι τούς κρατούν δεμένους πισθάγκωνα και φιμωμένους. Η βασίλισσα τελειώνει τη δουλειά της και φεύγει χωρίς να έχει πάρει χαμπάρι τίποτα. Η ταινία είναι ένα love story, το οποίο, κάθε πέντε λεπτά και με τον πιο αναρχικό τρόπο, προσφέρει την απόλαυση τέτοιων σκηνών, κοροϊδεύοντας τους πάντες: αριστερούς, δεξιούς, εθνικιστές, οικογενειάρχες, αναρχικούς, μετανάστες, φοιτητές, καλλιτέχνες, νέους, γέροντες, μεσήλικες, παντρεμένους, ανύπαντρους, παπάδες, εργάτες, μικροαστούς, πλούσιους. Για μένα, αυτό είναι το πολιτικό: το μισανθρωπικό, το παθιασμένο, το αστείο, το σκληρό, το κυνικό, το ασυμβίβαστο, το ιστορικά πρωτότυπο, το ειρωνικό, το ελεύθερο συμβατικής πολιτικής' γιατί εκατό φορές πιο διεισδυτικοί στην αληθινή, αντιφατική πραγματικότητα —και, ακριβώς γι' αυτό, πιο πολιτικοί— είναι ο Ίστυοντ, ο Τρίερ, ο Πολάνσκι, ο Φόρμαν, ο Παζολίνι, ο Κεν Ράσελ, ο Μάικ Λι, που δεν έχουν γυρίσει ούτε μία πολιτικός ορθή πολιτική ταινία τύπου Κεν Λόουτς.

Στην Ελλάδα δεν γυρίζονται αυτές οι ταινίες, γιατί έχουμε, σε όλη την κοινωνική ζωή, σε όλες τις πολιτικές παρατάξεις, μια πανίσχυρη κουλτούρα ψεύδους, που επιτάσσει μία από τις παραπάνω κατηγορίες πλιθίων να τη γλείφεις. Όπου κουλτούρα ψεύδους, βλέπε πώς μας έχουν μάθει να ζούμε το καφενείο, η πρέφα, τα πάσης φύσεως σόγια και πανηγύρια, τα σχολικά και πανεπιστημιακά τρεντ, οι απανταχού κομματάρχες-υπεύθυνοι-ιστρούκτορες-εξεγερσάρχες, οι στρατιές Ελλήνων που ξέρουν καλά πως δεν πρέπει να μιλήσουν αν δεν είναι σίγουροι ότι αυτό που θα πουν θα είναι τόσο βαρετά politically correct που οι πέντε ή δέκα πίσω τους ή μπροστά τους θα τους χειροκροτήσουν αρκετά, ώστε μεθαύριο να βάλουν κι αυτοί κάτι στην τσέπη. Και το πρόβλημα δεν είναι μόνο στον κινηματογράφο, κάνει μπαμ και στη λογοτεχνία. Πρέπει να τα βάλεις χοντρά με την κοινότητα σου για να γράφεις σαν τη Λέσινγκ, τον Μπέρναρντ, τον Σίνγκερ, και εδώ, κανείς μάλλον δεν έχει όρεξη για τέτοιες περιπέτειες.

αλέξανδρος βούλγαρης

η νέα γενιά σκηνοθετών, ευτυχώς δεν προσπαθεί να προωθήσει τις ιδέες κανενός κόμματος και καμιάς ιδεολογίας μέσα από το έργο της. Πολλοί θεωρούν ότι αυτή η στάση είναι αρνητική προς την κοινωνία, και ψάχνουν διαρκώς τον πολιτικό μας λόγο, ρωτώντας πού είναι οι νέοι καλλιτέχνες και τι θέση παίρνουν στο καθετί που συμβαίνει. Οι ταινίες των νέων σκηνοθετών είναι πολιτικές, χωρίς να τους ενδιαφέρει να ασπαστούν καμία φιλοφρόνηση από κανένα οργανωμένο «έγκλημα». Δυστυχώς ή ευτυχώς, σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες δεν υπάρχει πια καμία οργανωμένη πολιτική θέση που να σέβεται έστω τη βασική μας νοημοσύνη, οπότε, πολύ ορθά κατ' εμέ, οι συνάδελφοί μου διαλέγουν να κάνουν αυτό το οποίο η τέχνη είναι φτιαγμένη να κάνει: να είναι η προέκταση ενός ανθρώπου και να μη φτιάχνεται μέσα από συνελεύσεις.

Στις σύγχρονες κινηματογραφικές ματιές βλέπω την ανάγκη των σκηνοθετών να φτιάξουν το δικό τους σύμπαν, να κοινοποιήσουν τις εμμονές τους και να δημιουργήσουν κατάλυμα για τους ενδιαφερομένους, όπως έδωσαν και σ' εμάς δημιουργοί όπως ο Κρόνενμπεργκ, ο Κιούμπρικ, ο Πολάνσκι, ο Χέρτσογκ' ένα δωμάτιο μέσα στο μυαλό τους για να κατοικήσουμε και να βρούμε νόημα. Η δική μου ευχή είναι να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση και να μην ξαναβγεί ποτέ ταινία-προπαγάνδα οποιασδήποτε οργανωμένης πολιτικής ιδέας. Ποτέ μου δεν πίστεψα σε κάποια ιδέα ή σε κάποια θρησκεία, νιώθοντας πάντα τις αλυσίδες να κλείνουν στα άκρα μου κάθε φορά που έφταναν κοντά. Αυτό που με βοήθησε σε όλη μου τη ζωή ήταν η ελεύθερη τέχνη, και γι' αυτό θα προσπαθώ και θα παλεύω — ενάντια σε μόδες, κόμματα, οργανώσεις, εκκλησίες και οποιουδήποτε τύπου επιτροπές.

μάνος ζαχαρίας

Το αν αρθρώνει πολιτικό λόγο ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος εξαρτάται από το πως αντιλαμβάνεται κανείς τη λέξη «πολιτικός» - από τη λέξη «πολιτική» ή από τη λέξη «πολίτης»! Επειδή η σκηνοθεσία στον κινηματογράφο είναι κατάθεση μιάς «αντίληψης» για τον κόσμο, θεωρώ πως η παρέμβαση αυτή του πολίτη δημιουργού ενέχει στοιχεία «πολιτικής» άσχετα αν η θεματολογία του ασχολείται με την πολιτική, το οικογενειακό δράμα, τον φανταστικό κινηματογράφο, το πολιτικό ή μη πολιτικό και ότι άλλο. Πολύ περισσότερο που η παρέμβαση γίνεται με ένα μέσο εξαιρετικής επικοινωνιακής δύναμης και παγκόσμιας εμβέλειας, όπως είναι ο κινηματογράφος.

Έτσι η ερώτηση τί είναι πολιτικός κινηματογράφος σήμερα χάνει το νόημά της' είναι σαν να με ρωτάτε αν χρειάζεται σήμερα ο κινηματογράφος!

Ποιητικός πολιτικός κινηματογράφος

του Γιάννη Μπακογιαννόπουλου

Τώρα που η δυσφορία, η αναταραχή, ακόμα και η εξέγερση, απλώνονται όλο και περισσότερο στον παγκοσμιοποιημένο πλανήτη μας, τώρα που οι εξαθλιωμένοι μετανάστες κατακλύζουν τις πλούσιες δυτικές χώρες και αδυνατούμε να κατανοήσουμε την ανταρσία της νεολαίας, το πολιτικό εισβάλλει πάλι από παντού και στον κινηματογράφο, ενώ οι πλεοπτικοί καταρράκτες έχουν αναλάβει το ρόλο της αποχαύνωσης. Ο κεντρικός κορμός παραγωγής, που πάντα οσμίζεται το πνεύμα των καιρών, προσφέρει ιδεολογικά τολμηρότερες ταινίες, θρίλερ και περιπέτειες εναντίον της CIA, των πολυεθνικών εταιριών, των ΗΠΑ, της διαφθοράς του συστήματος, με την ίδια φορτισμένη συγκινησιακή γλώσσα των άλλων παραγωγών του. Δεν βλάπτει - απλώς, λειτουργεί ταυτολογικά, επιβεβαιώνει τα «κεκτημένα»' τελικά, καθουσαχάζει. Ακριβώς το ίδιο επιτυγχάνουν και οι επαινούμενες - βραβευόμενες ταινίες των σοβαρών σκηνοθετών που προβάλλουν ευθύγραμμα και μονοσήμαντα politically correct περιεχόμενα. Πιο οξείες απόπειρες από μικρές χώρες ή από τον Τρίτο Κόσμο δεν διανέμονται επαρκώς, παραμένουν ημιγνώστες, ακόμα και στους ειδικούς. Άλλωστε, οι «ειδικοί» στα ΜΜΕ αναπαράγουν άμεσα ή έμμεσα την κλίμακα αξιών του συστήματος, επιείνοντας τον φαύλο κύκλο.

Όμως η ροή των κινηματογραφικών εικόνων παραμένει η πιο δυναμική τέχνη, και τον 21ο αιώνα. Εμπεριέχει συγχρόνως το φως και το μυστήριο, το πραγματικό και το όνειρο, το αναγνωρίσιμο και το «άλλο». Είναι γελοίο να την περιορίζουμε στους παυλοφικούς αυτοματισμούς των νεύρων μας: υπερένταση - χαλάρωση, τρόμος - πλάκα, και, γενικά, χαβαλέ. (Τα video games έχουν ήδη εισβάλει κατακτητικά και στη μεγάλη οθόνη). Ο κινηματογράφος δεν μπορεί να είναι α-πολιτικός, όπως και ο οποιοσδήποτε άνθρωπος που ζει μέσα σε συγκεκριμένη «πόλη» και σε συγκεκριμένες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Συνεχώς ασχολούμαστε με την πολιτική, και όποιος δηλώνει το αντίθετο, συνήθως είναι καλοβουλευμένος συντηρητικός. Η ταινία, λοιπόν, είναι άμεσα ή έμμεσα φορτισμένη με ιδεολογία. Αλλά αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, πως, εάν δηλώνει την πολιτική στράτευση του, είναι και ενεργός κινηματογράφος. Γίνεται ενεργός και δημιουργικός μόνο εάν ο πολιτικός ή, σωστότερα, ανατρεπτικός παράγοντας ενυπάρχει στον πυρήνα του, στην συνείδησή του, στην ποιητική του σύλληψη και μορφή. Ο θεατής, όπως και ο καλλιτέχνης, περιμένει κατά βάθος ένα καλύτερο μέλλον, μια κοινωνία ανθρώπων ελεύθερων, που δεν θα αγωνιούν πια για την ευτυχία τους. Χιμαιρικό όνειρο; Όμως αυτή τη συμφωνία του ανθρώπου με τον εαυτό του την αισθάνεται κιόλας κανείς όταν, κοντά στους όμοιούς του, βυθίζεται στην απόλαυση ενός σημαντικού κινηματογραφικού έργου. Στις στιγμές αυτές της «κοινωνίας» μέσα από την τέχνη καταλαβαίνει κανείς πως το καλλιτέχνημα δεν είναι μιμπελό, αλλά αναπαράσταση της μοίρας του Ανθρώπου.

Τον κινηματογράφο τον διαμορφώνουν οι συνθήκες μιας χώρας (πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές) και ο πολιτισμός της. Αναγκαστικά, το δράμα (ιστορία) που αφηγείται μια ταινία, τίθεται σχεδόν πάντα μέσα σ' αυτό το πλαίσιο. Ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος υπήρξε για μια περίοδο άμεσα και έντονα πολιτικός, και αυτή ήταν κυρίως η περίοδος της χούντας και η μεταπολιτευτική περίοδος. Από τη φύση του, όμως, ο κινηματογράφος, η πιο λαϊκή των τεχνών, αρθρώνει μέσα απ' το ρεαλισμό, που είναι η βάση του, σχεδόν αναγκαστικά και πολιτικό λόγο.

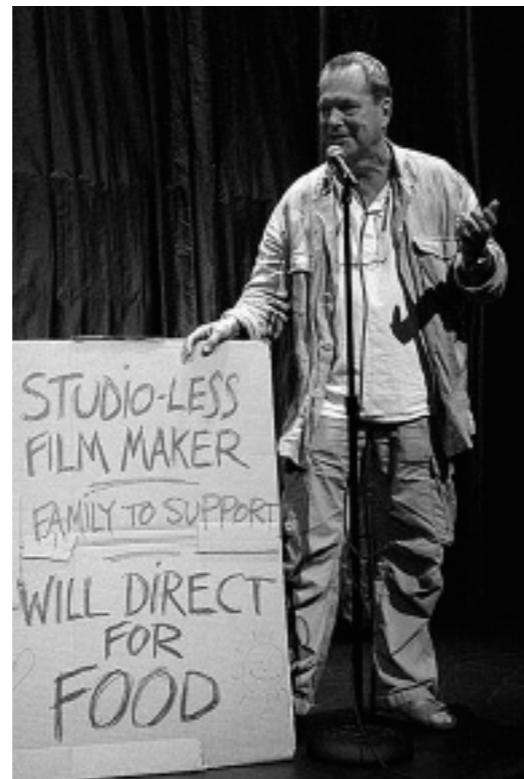
Ο πολιτικός κινηματογράφος μπορεί να είναι καταγγελτικός ή στρατευμένος. Η τέχνη, όμως, απαιτεί συνθέσεις, προκλήσεις και καταστάλαγμα εμπειριών. Αν θα διάλεγα έναν κινηματογράφο σήμερα ενεργό, κολλάζοντα, δημιουργικό και, την ίδια στιγμή, βαθύτατα πολιτικό, θα αναφερόμουν στον ιρανικό κινηματογράφο του Κιαροστάμι, του Μαχμάλμπάφ, του Ματζιντί και τόσων άλλων.

αλέξης αλεξίου

Όταν γίνεται λόγος για «πολιτικό» κινηματογράφο αναφερόμαστε σχεδόν αποκλειστικά στην «αναπαράσταση», στο θέμα μια ταινίας, ξεχνώντας ότι και η ίδια η παραγωγική διαδικασία, οι συνθήκες δημιουργίας, μπορούν επίσης να ανάγουν μια ταινία σε πολιτική πράξη. Έτσι, όταν μιλάμε για πολιτικό περιεχόμενο, το μυαλό μας πάει αβίαστα κυρίως σε ταινίες «κοινωνικού ρεαλισμού», ξεχνώντας π.χ., ότι πολιτικός ήταν κάποτε και ο κινηματογράφος δημιουργών όπως ο Κόρμαν, ο Ρομέρο, ο Χόπερ ή ο Ουότερς, που παρήγαγαν τις ταινίες τους στο περιθώριο του αμερικανικού συστήματος· ή ότι, συχνά, ακόμα και ο καθαρός κινηματογράφος «είδους» μπορεί να έχει πολιτική ουσία. Αρκεί να σκεφτεί κανείς ταινίες όπως το **Blade Runner** ή το **Brazil**. Ο κινηματογράφος του φανταστικού, εξ' άλλου, είχε πάντα ως όπλο τη δύναμη της μεταφοράς (σε σχέση με την περιοριστική κυριολεξία του ρεαλισμού) για να σχολιάζει έμμεσα, ή και, συχνά, άμεσα το κοινωνικό γίνεσθαι.

Όσο για την Ελλάδα, το να προσπαθεί οποιοσδήποτε να κάνει μια ταινία σε μια χώρα όπου το συνολικό ποσό που επενδύεται από την πολιτεία για ολόκληρη την ετήσια κινηματογραφική παραγωγή (15 με 20 ταινίες) δεν ξεπερνάει το κόστος μιας μέσης ευρωπαϊκής ταινίας ή ακόμα και μιας πολιτικής low budget (όπως τις αποκαλούν οι ίδιοι) ταινίας των αδερφών Νταρντέν, αποτελεί αφ' εαυτού πράξη πολιτική. Σε ένα σύστημα γενικευμένης κοινωνικής απάθειας και αφασίας, όπου οι πολιτικοί είναι συνώνυμα της μίζας, των σκανδάλων και της αγραμματοσύνης, όπου η παιδεία και ο πολιτισμός θεωρούνται πολυτέλεια, το να ενώονται 50 άνθρωποι για κάποιους μήνες με στόχο όχι το κέρδος, αλλά την υλοποίηση μιας ιδέας (αυτό είναι μια ταινία), αποτελεί εξ' ορισμού, στα δικά μου τουλάχιστον μάτια, πράξη πολιτική. Σε μια εποχή που οι στοχευόμενες συλλογικές κοινωνικές διεκδικήσεις μοιάζουν δυστυχώς να εξαφανίζονται, κάθε ειλικρινές σε προθέσεις εγχείρημα να αρθρωθεί κινηματογραφικός λόγος, ανεξαρτήτως επιτυχούς ή όχι αποτελέσματος, συνιστά μορφή συλλογικής έκφρασης και τοποθέτησης απέναντι στα πράγματα, και άρα, εκφορά πολιτικού λόγου. Και αυτό από μόνο του θα είναι πάντα μια αρχή.

η σκηνοθεσία στον κινηματογράφο είναι κατάθεση μιάς «αντίληψης» για τον κόσμο

Ο ΤΕΡΕ ΓΚΛΙΑΜ... ΣΧΟΛΙΑΖΕΙ ΤΑ ΓΝΟΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Ενώ υπάρχουν ιστορικές πληγές, αλλά και σύγχρονα καυτά κοινωνικά θέματα, όπως η μετανάστευση, η ανεργία, ο ρατσισμός, η διαφθορά, τα σκάνδαλα στην πολιτική και στα ΜΜΕ κ.λπ., ένα σημαντικό μέρος σκηνοθετών έχει αποτραβηχτεί από την κοινωνική και την πολιτική πραγματικότητα, προτιμώντας την ενασχόλησή του με πιο προσωπικές ταινίες. Το κενό καλύπτεται με σεξοκωμωδίες και άλλου είδους «αρπαχτές». Η συνταγή είναι γνωστή: πιασάρικο θέμα με τηλεοπτικές περσόνες, ταινίες εύπεπτες που κολακεύουν το συντηρητισμό και το μικροαστισμό του μέσου έλληνα θεατή. Οι αναζητητές «αρπαχτών» με αποκλειστικό στόχο το εύκολο κέρδος δεν έχουν χρόνο για πολιτικά μηνύματα, ευαίσθητα κοινωνικά θέματα και αισθητική αναζήτηση. Ελπίζω πως είναι πληγή που θα θεραπευτεί, όπως έγινε και στη Γερμανία πριν από δύο δεκαετίες: το κοινό μπούχτισε και γύρισε την πλάτη του στις αρπαχτές και στις φαρσοκωμωδίες. Έτσι, σκηνοθέτες και παραγωγοί αναγκάστηκαν να επανεφεύρουν τον εθνικό τους κινηματογράφο, με σημαντικά πολιτικά και κοινωνικά θέματα. Κατάφεραν ν' αγκαλιάσουν το κοινό, αλλά και, ταυτόχρονα, να έχουν και εισπρακτική επιτυχία. Κάθε ταινία, ανεξάρτητα από το είδος της και τη θεματολογία της, εκπέμπει κοινωνικό μήνυμα και έχει ευθύνη απέναντι στον θεατή. Ακόμα και οι «αρπαχτές» αρθρώνουν «πολιτικό λόγο», συνήθως όμοιο με εκείνο των τηλεοπτικών σκουπιδιών. Όπως και τα σκουπίδια της τηλεόρασης, χειρίζονται με ανάλαφρο και υπνωτιστικό τρόπο τον θεατή. Τα τελευταία χρόνια, γίνονται προσπάθειες για έναν πολιτικό, κοινωνικά ευαίσθητο κινηματογράφο, από μια μικρή, αλλά πχηρή, μειονότητα ελλήνων σκηνοθετών. Ελπιδοφόρο γεγονός είναι ότι οι σύγχρονες ελληνικές ταινίες που θίγουν πολιτικά και μείζονα κοινωνικά θέματα, εξάγουν και προβάλλουν δυναμικά τον ελληνικό κινηματογράφο διεθνώς, ενώ οι «αρπαχτές» ξεχνιούνται σύντομα στα ράφια των σουπερ μάρκετ της εσωτερικής κατανάλωσης.

Πολιτικός κινηματογράφος θεωρώ ότι είναι ο κινηματογράφος που ασχολείται με πολιτικά, ιστορικά ή σύγχρονα κοινωνικά θέματα, προβλήματα και δίνει πολιτική διάσταση. Άλλες φορές απλώς εκθέτει, άλλες φορές κριτικάρει, προβληματίζει και συνειδητοποιεί, άλλες φορές καταγγέλλει. Αυτό εξαρτάται από την πρόθεση κάθε σκηνοθέτη και τα μέσα που αυτός χρησιμοποιεί. Σήμερα, ο πολιτικός κινηματογράφος βρίσκεται σε δύσκολη θέση σε σχέση με άλλα είδη. Μερικές φορές έχω την αίσθηση ότι είναι είδος υπό εξαφάνιση... Στην Αμερική, επειδή δεν συμφέρει την εμπορική πολιτική του Χόλιγουντ, τα μεγάλα κινηματογραφικά στούντιο δεν χρηματοδοτούν τέτοιου είδους ταινίες. Ταινίες όπως το **Syriana** ή τα ντοκιμαντέρ του Μάικλ Μουρ χρηματοδοτούνται με ιδιωτική πρωτοβουλία και από ανεξάρτητα μικρά στούντιο. Φυσικά, ευθύνη έχει και το κοινό που προτιμά να ψυχαγωγείται και να ξεχνάει, από το να προβληματιστεί και ν' αντιμετωπίσει τη σκληρή πραγματικότητα που του δείχνει ο πολιτικός κινηματογράφος. Στην Ευρώπη —κατ' επέκταση και στην Ελλάδα— υπάρχει ακόμα γόνιμο έδαφος για τον πολιτικό κινηματογράφο. Είμαι επίσης σίγουρη ότι υπάρχει κοινό για πολιτικές ταινίες, αλλά πρέπει να υποστηριχθούν και από την κινηματογραφική πολιτική της εκάστοτε κυβέρνησης. Κι εδώ είναι το επόμενο πρόβλημα. Οι διαφορετικές κυβερνήσεις εξυπηρετούν διαφορετικά πολιτικά συμφέροντα, κι αυτό δυσκολεύει το δρόμο του πολιτικού κινηματογράφου.

νίκος γραμματικός

Όταν ακούω τις λέξεις «πολιτικός κινηματογράφος», μου έρχονται στο μυαλό ταινίες όπως ο **Οκτώβρης**, η **Γενική απεργία** ή οι ταινίες του Γαβρά, στις οποίες ο πυρήνας τους είναι η πολιτική. Θα αναφέρω, επίσης, ένα βιβλίο, την *Πολιτική των δημιουργών*, το οποίο μιλά για τη nouvelle vague, η οποία, με τον τρόπο με τον οποίο οργανώθηκε, είχε πολιτικό στόχο και έδρασε πολιτικά σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Έβαλε τον σκηνοθέτη στο κέντρο της καλλιτεχνικής δημιουργίας κι άρχισαν τα γυρίσματα σε φυσικούς χώρους. Ακόμα και το Δόγμα που έκαναν ο Τρίερ με τον Βίντερμπεργκ, ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούσε, θα λέγαμε ότι λειτουργούσε πολιτικά, παρότι οι πρώτες τους ταινίες, **Το στοιχείο του εγκλήματος** του Τρίερ και η **Οικογενειακή γιορτή** του Βίντερμπεργκ, δεν έχουν ως θέμα την πολιτική. Πιστεύω ότι θα μείνει αναπάντητο το ερώτημα τι είναι πολιτικός κινηματογράφος, γιατί, αν θεωρούμε ότι πολιτικός κινηματογράφος είναι ένας κινηματογράφος που είναι σε επαφή με την πραγματικότητα, τότε όλες οι ταινίες είναι πολιτικές, ακόμα και οι ταινίες επιστημονικής φαντασίας ή τα φιλμ νουάρ. Ποια είναι τα όρια, όμως;

Δυστυχώς, ο ελληνικός κινηματογράφος έχει ασχοληθεί ελάχιστα με το θέμα πολιτική. Δεν έχει γίνει καμία ταινία για την ΚΥΠ ή για την 17 Νοέμβρη, δεν έχουμε ούτε μία βιογραφία του Γεωργίου Παπανδρέου ή του Ελευθερίου Βενιζέλου. Αυτό που έχουμε ανάγκη, είναι ένας κινηματογράφος που να συνδιαλέγεται με την πραγματικότητα. Θα αναφέρω ως παράδειγμα την ταινία του Γιάννη **Από την άκρη της πόλης, την Ευδοκία, τον Δράκο, την Αναπαράσταση** ακόμα και τον **Λευτέρη Δημακόπουλο**: δεν είναι μια ταινία που αναφέρεται άμεσα στην πολιτική, αλλά πραγματεύεται την απώλεια της πολιτικής συνείδησης μιας γενιάς.

ΚΕΡΙΟΝ

εύα
στεφανή

Πρέπει πρώτα να εξετάσουμε αν υπάρχει λόγος να μιλάμε για ελληνικό κινηματογράφο, αλλά και αν αυτός ο κινηματογράφος αρθρώνει οποιονδήποτε λόγο, όχι μόνο πολιτικό. Αντί να μιλάμε για εθνική κινηματογραφία, είναι προτιμότερο να αναφερόμαστε σε δημιουργούς. Όταν οι σκηνοθέτες αυτοί κάνουν καλές ταινίες, τότε αρθρώνουν ένα λόγο που είναι και πολιτικός και προσωπικός και οικουμενικός. Είναι αυτονόητο ότι ένας δημιουργός μπορεί να αρθρώνει πολιτικό λόγο χωρίς να κάνει μια ταινία με θέμα αμιγώς πολιτικό. Οι πολιτικά στρατευμένες ταινίες στερούνται πολυπλοκότητας, σε επίπεδο τόσο κινηματογραφικής γλώσσας όσο και πολιτικής σκέψης. Αντιθέτως, υπάρχουν παραδείγματα ταινιών που, αν και δεν έχουν σαφείς πολιτικές αναφορές, φανερώνουν μια πολιτική στάση για παράδειγμα, οι πρώτες ταινίες των σουρεαλιστών, που κλειάζουν με κάθε τρόπο τις αξίες της αστικής τάξης. Κατά τη γνώμη μου, κάθε ταινία που αφυπνίζει, είναι πολιτική ταινία. Ακόμα και όταν έχει ως θέμα μια απλή ερωτική ιστορία. Τώρα το γιατί αφυπνίζει και ποιον αφυπνίζει, είναι ένα άλλο μεγάλο θέμα. Απευθυνθείτε σε ειδικούς!

κωνσταντίνα
βούλγαρη

Το τι είναι πολιτικός κινηματογράφος και τι όχι, είναι δύσκολο να το ορίσεις, καθώς ο καθένας αντιλαμβάνεται την πολιτική διαφορετικά. Για μένα, ο πολιτικός κινηματογράφος δεν έχει να κάνει μόνο με το θέμα μιας ταινίας, αλλά, κυρίως, με την πρόθεση του δημιουργού της και πιο συγκεκριμένα, αν ο δημιουργός μιας ταινίας την κάνει για να παράγει πολιτική και όχι μόνο τέχνη, ψυχαγωγία. Πολλές φορές βλέπουμε σκηνοθέτες που κάνουν μια ταινία για ένα κοινωνικό θέμα, αλλά η «ματιά» τους είναι είτε καλλιτεχνική είτε συναισθηματική. Με ευγενικές προθέσεις κάποιος ακούει μια ιστορία, διαβάζει κάτι στις εφημερίδες και συγκινείται, άλλες φορές νιώθει ένοχος, και θέλει να κάνει μια ταινία για αυτό. Αυτό δεν είναι απαραίτητα πολιτικός κινηματογράφος. Στις δεκαετίες 1960 και 1970, σε μια εποχή που ο κόσμος πίστευε σε ιδεολογικά σχήματα, που ανακατευόταν σε συλλογικές δράσεις, όπου ο ρόλος της τέχνης ήταν πιο ενεργός στην πολιτική σκηνή και οι ίδιοι οι δημιουργοί έβλεπαν τον εαυτό τους ως μέρος του συνόλου μιας κοινωνίας, ως πολιτικά όντα, παρήγαγαν έργα (**Μπόβου και Κλάιντ, Το δίκτυο, Μάχη της Αλγερίας, Σκυλίαία μέρα**) για να τονίσουν, να καταγγείλουν ή να θέσουν ερωτήματα σε καίρια ζητήματα του καιρού. Ακόμα και σε ταινίες που δεν ήταν το θέμα τους «πολιτικό» (**Πέντε εύκολα**

ΚΕΡΙΟΝ

πολιτικός κινη-
ματογράφος
είναι αυτός που
ο δημιουργός
του παίρνει θέση
ως πολίτης
απέναντι στην
εποχή του

κομμάτια, Badlands, Χάρολντ και Μοντ), η προσέγγιση του σκηνοθέτη, το περιβάλλον της ιστορίας, η ατμόσφαιρα, ο λόγος για τον οποίο είχε γίνει η ταινία ήταν —όσο μπορεί να πω εγώ— για να απευθυνθεί σε μια κοινωνία και να βοηθήσει (όσο μπορεί να βοηθήσει μια ταινία) στην εξέλιξη των πραγμάτων. Στη σημερινή εποχή, ο ρόλος της τέχνης και η «θέση» των καλλιτεχνών στην κοινωνία έχουν αλλάξει εντελώς. Τα μεγάλα ιδεολογικά σχήματα έχουν καταρρεύσει, κυριαρχούν ο ανταγωνισμός και ο ατομικισμός, η προσέγγιση των καλλιτεχνών παγκοσμίως αλλά και των κριτικών-θεωρητικών, είναι μια μεταμοντέρνα θεώρηση του απόλυτου υποκειμενισμού και της εσωστρέφειας. Οι καλλιτέχνες θεωρούνται ελίτ της κοινωνίας, κάνουν τέχνη «από τα πάνω», και τις περισσότερες φορές ακόμα, κι όταν προσεγγίζουν ένα κοινωνικό-πολιτικό θέμα, το προσεγγίζουν αποστασιοποιημένα, βάζοντας τους εαυτούς τους απ' έξω από το θέμα, έξω από την κοινωνία (**Μη αναστρέψιμος, Χορεύοντας στο σκοτάδι**). Για μένα, πολιτικός κινηματογράφος είναι ο κινηματογράφος τον οποίο κάνει κάποιος που θεωρεί τον εαυτό του μέρος μιας κοινωνίας, που ενδιαφέρεται για αυτήν και βάζει την τέχνη του στην «υπηρεσία» της που, πρώτα ως πολιτικό ον και μετά ως καλλιτέχνης, θέλει να επικοινωνήσει με τους ανθρώπους και, μαζί τους, να αλλάξει την κατάσταση στην οποία ζουν. Δεν έχει σημασία αν το θέμα έχει να κάνει με ένα πολιτικό ζήτημα ή όχι. Σήμερα, μια ερωτική ιστορία του Κεν Λόουτς είναι πολύ πιο πολιτική από πολλές μεγαλοπαραγωγές του Χόλιγουντ με τους ηθοποιούς-σταρ να παίζουν τον υπάλληλο που μπνύει την πολυεθνική και τελικά κερδίζει, ή τον δημοσιογράφο που βγάζει το σκάνδαλο του Γερουσιαστή στην επικαιρότητα, ή από ευρωπαϊκές ταινίες, όπου η κινηματογραφική φόρμα (κάμερα στο χέρι, φυσικός φωτισμός) περνάει σαν πολιτική άποψη, ενώ πολλές φορές δεν είναι παρά ένα στιλ. Όταν μια ταινία γυρίζεται σαν προϊόν ψυχαγωγίας ή καλλιτεχνικής έκφρασης, όταν οι δημιουργοί της δεν έχουν πολιτική συνείδηση και ευαισθησία, τότε όποιο και να είναι το θέμα της, για μένα δεν είναι πολιτικός κινηματογράφος. Όταν μια ταινία γυρίζεται για να δώσει φωνή σε ένα θέμα, να συσπειρώσει κόσμο πάνω σε ένα πρόβλημα, τότε θα το κάνει, όποια κι αν είναι η «ιστορία» της. Σκηνοθέτες που στην Ελλάδα θεωρώ ότι κάνουν πολιτικό κινηματογράφο σήμερα, είναι ο Κωνσταντίνος Γιάνναρης και ο Νίκος Γραμματικός, οι οποίοι με διαφορετική γραφή ο καθένας, επιλέγουν θέματα που θίγουν τις αξίες και τους θεσμούς της ελληνικής κοινωνίας με μια ματιά «αγωνιστική» και μια συνέπεια που αρμόζει στον κινηματογράφο τον οποίο προτείνουν. Αυτό που πιστεύω και ελπίζω όντως να συμβεί, είναι, με την αστάθεια και την ένταση στην παγκόσμια πολιτική σκηνή, με τις μεγάλες αλλαγές και ρίξεις που ενδεχομένως θα βιώσουμε στο μέλλον, οι καλλιτέχνες-κινηματογραφιστές να επαναπροσδιορίσουν το ρόλο τους στην κοινωνία και να συμμετέχουν με ταινίες, αλλά και άλλου είδους διαδικασίες, μαζί με τον κόσμο, στη διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου διαβίωσης που, απ' ό,τι φαίνεται μας, είναι απαραίτητο.

ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ σκηνοθετών είναι πολιτικές, χωρίς να τους ενδιαφέρει να ασπαστούν καμία φιλοφρόνηση από κανένα οργανωμένο «έγκλημα»

νίκος περάκης

αν υιοθετήσουμε το αξίωμα ότι και η πιο αφελής, α-πολιτική ταινία είναι άκρως πολιτική –αυτό τουλάχιστον ισχυρίζονταν οι θεωρητικοί της γενιάς μου–, τότε κι ο σύγχρονος κινηματογράφος μας αρθρώνει λόγο' για να μην πω κιάλας ότι σχεδόν φλυαρεί. Το θέμα είναι ποιος τον καταλαβαίνει κι αν όσοι τον καταλαβαίνουν (π.χ. μερικοί διανοούμενοι κριτικοί) θέλουν –στον λίγο χώρο που τους δίνουν οι εκδότες– να προβληματίσουν τους κινηματογράφοφιλους αναγνώστες τους με τις πολιτικές εμμονές των δημιουργών. Μεταπολιτευτικά, υπήρξαν σημειολόγοι που ήταν σε θέση να εξαντλήσουν ολόκληρο τεύχος του «Σύγχρονου Κινηματογράφου» για να αποκωδικοποιήσουν το **Αμάρτσα για το παιδί μου**. Εγώ ομολογώ ότι το προσπάθησα, αλλά απέτυχα: το 1984, γυρίζοντας τη **Λούφα**, θεωρήθηκα συνεχιστής των κωμωδιών του 1960' το 1987, οι τότε προοδευτικοί κατάλαβαν το **Βίος και Πολιτεία** σαν φαρσοκωμωδία και, 20 χρόνια αργότερα, τις **Σειρήνες στο Αιγαίο** σαν σεξοκομεντί. Θα μου πείτε ότι ήταν και οι τρεις δύσκολες κι εσωστρεφείς ταινίες...

Πολιτικός κινηματογράφος σήμερα μπορεί να μην είναι κινηματογράφος, αλλά τηλεοπτικές εκπομπές σαν το «Αλ Τσαντίρι Νιουζ», που σπυρίζει την τρέχουσα πολιτική, υπερκαλύπτουν τις ανάγκες του μισού πληθυσμού και όχι μόνο ψυχαγωγούν ολόκληρη την οικογένεια, αλλά και απενοχοποιούν την πολιτική απάθεια και κολακεύουν το δείκτη ευφύιας του μέσου τηλεθεατή, επιβεβαιώνοντάς του όλα τα στερεότυπα που συντηρεί το αγαπημένο του μέσον. Και η εκπομπή θα τον στείλει φυσικά να δει μια κομεντί των χορηγών του προγράμματος κι όχι το **Ανάμεσα στους τούχους**.

τάκης παπαγιαννίδης

Ο πολιτικός λόγος προϋποθέτει την ύπαρξη ενεργοποιημένου αποδέκτη. Με δεδομένο ότι σε κάθε καλλιτεχνική δημιουργία ενυπάρχει δεδηλωμένη στάση απέναντι σε ιδιωτικά ή κοινωνικά τεκταινόμενα, απαιτείται η αποδοχή ή η απόρριψή της από έναν τουλάχιστον ή περισσότερους αποδέκτες. Η σχέση αυτή υλοποιείται όταν υπάρχει συνοχή σε ένα –μικρό ή μεγάλο– τμήμα της κοινωνίας. Στον χρονικό ορίζοντα στον οποίο διαμορφώθηκε ο νέος ελληνικός κινηματογράφος, η κοινωνική συνοχή εκφραζόταν ως μειοψηφία και ενίοτε ως πλειοψηφία με συγκεκριμένα αιτήματα: εκδημοκρατισμός της ελληνικής κοινωνίας πριν απ' τη δικτατορία, απαίτηση αλλαγής των κοινωνικών δομών στη διάρκεια της δικτατορίας, δημιουργία και εδραίωση δημοκρατικών θεσμών στη μεταπολίτευση. Τα αιτήματα αυτά εκφράζονταν δυναμικά στην ελληνική κοινωνία από οργανωμένες ομάδες και κινήματα (φοιτητικές, συνδικαλιστικές, πολιτικές οργανώσεις κ.λπ.), οι οποίες εκδήλωναν έντονο ενδιαφέρον και για την καλλιτεχνική έκφραση των αιτημάτων αυτών, στηρίζοντας ταινίες που επαναποθετούσαν τις ιδεολογικές παραμέτρους κρίσιμων στιγμών της ελληνικής ιστορίας και αισθητικές ανατροπές στον προηγούμενο και από πολλούς απορριπτό ελληνικό κινηματογράφο. Ταινίες όπως: **Αναπαράσταση, Κιέριον, Μέρες του '36, Δι' ασήμαντον αφορμήν, Μάης, Αγώνας, Ο θίασος, Χάπυ νταίν,**

1998
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΡΗ ΤΗΣ ΠΛΩΝΗΣ

Εξόριστος στην κεντρική λεωφόρο, Η ηλικία της θάλασσας, Παράσταση για έναν ρόλο, Το βαρύ πεπόνι, 1922 και τόσες άλλες εμπειρείαν αυτές τις καινούργιες αντιλήψεις για την ελληνική ιστορία ή τη σύγχρονη πραγματικότητα, διεκδικώντας –και συχνά κατακτώντας– την αποδοχή μεγάλου μέρους του κινηματογραφικού κοινού.

Σήμερα έχει διαρραγεί ο κοινωνικός ιστός. Οι καινούργιες αντιλήψεις περί κοινωνικής προβολής και καταξίωσης εκφράζονται μέσα απ' την ατομικότητα. Πολλές ταινίες που επιχειρούν να προσεγγίσουν και να ερμηνεύσουν τα κοινωνικά φαινόμενα με την κριτική και τις αντιλήψεις του παρελθόντος, δε βρίσκουν αποδέκτες σε συγκροτημένα κοινωνικά σχήματα. Ο πολιτικός λόγος των ταινιών αυτών δε γίνεται πλήρως κατανοητός, εκκωρώντας άμεσα το πεδίο στον ελεγχόμενο κινηματογράφο πλατιάς κατανάλωσης και μέγιστης κατανοητότητας. Το περιεχόμενο μιας ταινίας όπως, π.χ., **Η σκόνη του χρόνου**, είναι δυσπρόσιτο πλέον για αρκετές γενιές θεατών που διαμορφώθηκαν σ' ένα κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο κυριαρχεί ο μεταλλαγμένος πολιτικός λόγος. Με αυτά ως δεδομένα, σήμερα μπορεί να θεωρηθεί ως πολιτική κάθε πράξη καλλιτεχνικής δημιουργίας που επιχειρεί να διατυπώσει λόγο αντίθεσης-αντιπαράθεσης στις δομές που γεννούν και συντηρούν την ιδεολογία της απομόνωσης, του ατομισμού, των ψευδαισθήσεων, της αποκοπής των πολλών απ' το κοινωνικό γίνεσθαι. Πολιτική πράξη επίσης μπορεί να λογιστεί και κάθε απόπειρα ανατροπής των κυρίαρχων αισθητικών αντιλήψεων.

μαίρη χατζημιχάλη - παπαλιού

Πολιτικός είναι ο κινηματογράφος που θέλει να παρεμβαίνει στο κοινωνικό γίνεσθαι, που αγωνίζεται για να καταργηθούν οι αισιόπτες, για μια κοινωνία χωρίς καταπίεση, όπου θα υπάρχει σεβασμός στον άνθρωπο και στη φύση. Από μίαν άλλη σκοπιά, πολιτικός είναι ο κινηματογράφος που αντιστέκεται στα κυρίαρχα πολιτιστικά πρότυπα, που αρθρώνει λόγο διαφορετικό. Ένας τέτοιος κινηματογράφος είναι μάρτυρας μιας πραγματικότητας την οποία, ταυτόχρονα, ανακαλύπτει. Πολιτικός είναι ο κινηματογράφος που ποντάρει στο όνειρο, ο κινηματογράφος που μετασχηματίζει, εμπλουτίζει, εξυψώνει, που δεν είναι υποταγμένος στη δύναμη της εξουσίας η οποία θέλει όλα να τα κατέχει. Πολιτικός είναι ο κινηματογράφος που απαιτεί. Υπ' αυτήν την έννοια, δεν θα έλεγα πως ο ελληνικός κινηματογράφος αρθρώνει πολιτικό λόγο, παρά μόνο αποσπασματικά. Και βέβαια υπάρχουν ταινίες με πολιτικό-κοινωνικό προβληματισμό (το θέμα των μεταναστών επανέρχεται συχνότερα), αλλά ο αντίκτυπός τους στην κοινωνία είναι μικρός, δεν αποτελούν μέρος του κοινωνικού αναβρασμού και, πολύ περισσότερο, δεν μπορούν να κινητοποιήσουν κόσμο προς μια κατεύθυνση. Όμως ίσως αυτό έχει να κάνει με την εποχή που διανύουμε.

1975
24 ΙΟΥΝΗ '74

ελισάβετ χρονοπούλου

Μπορεί ν' αρθρώνει πολιτικό λόγο η τέχνη μιας εποχής, όταν δεν αρθρώνει η κοινωνία; Εδώ και δύο δεκαετίες, δε συζητάμε πια για πολιτική. Μετά την κατάρρευση των ιδεολογιών έχουμε βυθιστεί σε πολιτική αδράνεια. Στεκόμαστε μουνδιασμένοι μπροστά στο αδιέξοδο του καπιταλισμού που μας φαίνεται μονόδρομος. Κάθε πολιτική συζήτηση έχει πάψει, κι η αντίδρασή μας έχει περιοριστεί στα επιμέρους κοινωνικά προβλήματα. Προσπαθούμε να επηρεάσουμε τις συνέπειες, αλλά όχι και τη ρίζα του προβλήματος. Υπερασπιζόμαστε —και πολύ σωστά κάνουμε— ίσα δικαιώματα και προσωπικές ελευθερίες (των μεταναστών, των ομοφυλοφίλων, των αλλοθρήσκων κ.ά.) σε μια κοινωνία που θεωρούμε δεδομένη από άποψη πολιτικής κατεύθυνσης. Για την ίδια την πολιτική κατεύθυνση ούτε λόγος. Ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος αντικαθρεφτίζει αυτή την εικόνα, συμβαδίζοντας και με τον ευρωπαϊκό. Ταινίες που ασχολούνται με το μεταναστευτικό, τις μειονότητες, τα σοβαρά κοινωνικά ζητήματα, έχουμε πολλές. Σύμφωνα με την κρατούσα αντίληψη που υποστηρίζει ότι το κοινωνικό είναι και πολιτικό, ότι τα επιμέρους διαμορφώνουν το σύνολο κι ότι «όλα είναι πολιτική», τότε ναι: αρθρώνεται πολιτικός λόγος απ' τον ελληνικό κινηματογράφο. Προσωπικά, νιώθω την ανάγκη να διαχωρίσω τον πολιτικό λόγο απ' τον κοινωνικό προβληματισμό που αρθρώνει ο ελληνικός (και ο ευρωπαϊκός) κινηματογράφος. Έχουμε πολλές καλές, απολαυστικές, καμιά φορά σπουδαίες ταινίες κοινωνικού προβληματισμού, αλλά δε θα τις ονόμαζα πολιτικές. Κι ούτε νομίζω ότι έχουν πρόθεση να είναι πολιτικές.

Μπορώ να δώσω ένα παράδειγμα του διαχωρισμού αυτού, συγκρίνοντας δύο φετινές ταινίες (που μου άρεσαν πολύ και εξίσου): το **Ανάμεσα στους τοίχους** του Λοράν Καντέ και **Το κύμα** του Ντένις Γκάνσελ. Κι οι δύο διαδραματίζονται σε γυμνάσια. Η μεν πρώτη ερευνά τα προβλήματα ένταξης και ευκαιριών των δευτέρας γενιάς μεταναστών· η δεύτερη, το αν θα μπορούσε σήμερα ν' αναβιώσει ο ναζισμός. Το **Κύμα** αρθρώνει πολιτικό λόγο κατά τη γνώμη μου. Το **Ανάμεσα στους τοίχους** αρθρώνει κοινωνικό λόγο. Ο λόγος για τον οποίο πιστεύω ότι ο διαχωρισμός μεταξύ πολιτικής ταινίας και ταινίας κοινωνικού προβληματισμού είναι αναγκαίος σήμερα, είναι ακριβώς επειδή η —απολύτως αναγκαία, κατά τα άλλα— συζήτηση για κοινωνικά ζητήματα λειτουργεί και σαν πανάκεια ή άλλοθι και μας καθυποτάζει κατά κάποιον τρόπο, απομακρύνοντάς μας περισσότερο απ' την πολιτική συζήτηση που είναι επίσης αναγκαία και επείγουσα, αλλά δεν την κάνουμε.

πάνος χ. κούτρας

Πολιτικός κινηματογράφος σήμερα είναι αυτό που νομίζω ότι ήταν πάντα: ένας κινηματογράφος που βρίσκεται σε άμεση επικοινωνία με το κοινωνικό σύνολο και τα προβλήματά του, παίρνοντας σαφή ιδεολογική θέση απέναντί τους. Αυτό που ίσως αλλάζει λίγο τα πράγματα στην εποχή μας, είναι πως, στον παγκοσμιοποιημένο πλανήτη, ένα έργο τέχνης μπορεί να αφορά πολλές κοινωνίες, κι ένας δημιουργός να ασχολείται με θέματα πέρα της κλειστής μέχρι πρότερων καιρών κοινωνίας του. Κάθε έργο τέχνης, όμως, φέρει από τη φύση του μια πολιτική ταυτότητα και υπόκειται σε πολιτική «ανάγνωση». Η πρόθεση του δημιουργού είναι σίγουρα σημαντική, αλλά συνήθως τα έργα ξεπερνούν τις προθέσεις των δημιουργών. Πολλές φορές, ο συνειδητός πολιτικός λόγος μιας ταινίας μπορεί να είναι πιο αδύναμος από αυτόν μιας άλλης που σε πρώτο επίπεδο μπορεί να φαίνεται σαν ταινία είδους (θρίλερ, κομεντί κ.λπ.), αλλά η πολιτική της θέση να είναι πολύ πιο σημαντική και βαρύνουσα, πάντα σε σχέση με την εποχή και το περιβάλλον στα οποία δημιουργήθηκε.

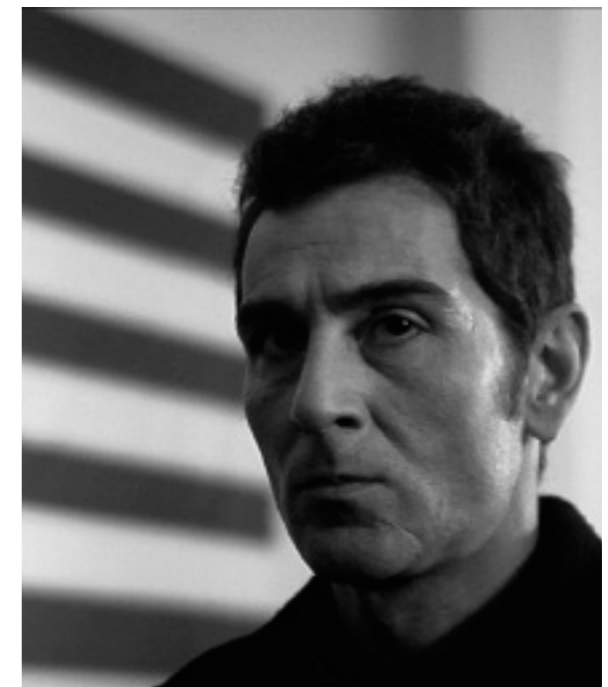
Αυτό που μου φαίνεται σημαντικό, είναι η κατανόηση πως κάθε έργο είναι πολιτικό, ειδικά στην Ελλάδα, σήμερα, όπου έχει υπάρξει (για πολλούς λόγους) ένας διαχωρισμός της κουλτούρας (πολιτικού) και της διασκέδασης (μη πολιτικού). Αν υποθέσουμε πως αυτό δημιουργήθηκε ως απόρροια μιας ιστορικής αναγκαιότητας (Εμφύλιος-Δικτατορία κ.λπ.), η διατήρησή του πια φαίνεται να είναι μια τεράστια ανοησία με βαριές επιπτώσεις. Βέβαια, είναι αλήθεια πως υπάρχει μια νέα γενιά σκηνοθετών, η οποία προσπαθεί να κάνει έναν κινηματογράφο που να ξεφεύγει απ' αυτόν το διαχωρισμό, και προχωράει σε πιο βαθιά και πολύπλοκα σχήματα. Ωστόσο, το κυριότερο μέρος της ελληνικής παραγωγής υπακούει ακόμα σ' αυτόν το διαχωρισμό που, φυσικά, εξακολουθεί να υπάρχει και στην συνείδηση των θεατών. Σε μια χώρα που παράγει υπερπληθώρα φτηνών, ρηκών, κακόγουστων τηλεοπτικών προϊόντων, ένας παραγωγός ή ένας δημιουργός, όταν αποφασίζουν να μεταφέρουν την τηλεοπτική αυτή ποιότητα και θεματολογία (η οποία, δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια είναι συνήθως και αντιδραστική) σε άλλα μέσα όπως ο κινηματογράφος, αυτό δεν μπορεί να είναι παρά μια πολιτική πράξη. Έτσι, λοιπόν, μέσα σ' αυτό το έργο μπορεί να μην αρθρώνεται ένας συνειδητός πολιτικός λόγος (πολύ συχνά υπάρχουν και τέτοιες φιλοδοξίες), αλλά η ίδια η ταινία αποτελεί πολιτική πράξη και, φυσικά, στη συγκεκριμένη περίπτωση, για το χειρότερο.

γιώργος τσεμπερόπουλος

Η εποχή είναι ιδιαίτερα πολιτικοποιημένη και ενδιαφέρουσα. Έχουν καταρρεύσει οι ιδεολογίες και η πίστη σε οποιοδήποτε σύστημα, έχουν ξεπεραστεί ακόμα και τα κίνητρα του παρελθόντος. Είμαστε σε μια νέα αρχή, το μισό βήμα έχει γίνει, το ένα πόδι στον αέρα και δεν ξέρουμε πού θα πατήσει. Τι κατεύθυνση θα πάρουν τα πράγματα;

2006
9 ΟΚΤΩΒΡΗ '06
Η ΒΟΝΙΣ ΟΙΣ ΗΚΑΝ Η

2007
ΔΙΟΡΘΩΣΗ

ο πολιτικός λόγος
προϋποθέτει την
ύπαρξη ενεργοποιη-
μένου αποδέκτη

Ευκατάστατοι και φτωχοί, αριστεροί και δεξιοί, άνδρες και γυναίκες, δουλευταράδες και τεμπέληδες, αντιμέτωποι με τον εαυτό μας πρέπει να εφεύρουμε νέες λύσεις. Ατομικά. Γιατί, συλλογικά, το μόνο που μπορεί να συμβεί, είναι η ανεξέλεγκτη έκρηξη. Ο κινηματογράφος, πάντα ακολουθεί την εποχή του· στην Ελλάδα, όμως, με καθυστέρηση πολλών χρόνων. Νομίζω ότι τώρα τα πράγματα θα πάνε πιο γρήγορα κι ότι θα δούμε περισσότερες πολιτικές ταινίες, με την έννοια της κοινωνικής ταινίας με τον άνθρωπο μπροστά σε ουσιαστικά διλήμματα· ότι ο κινηματογράφος θα προχωρήσει βαθύτερα, πέρα απ' την απλή καταγγελία. (Πολλοί κατακρίνουν το ρεύμα της εμπορικής φτηνοκωμωδίας· εγώ θεωρώ ότι είναι καλό να διαμορφωθεί ξανά μια «βιομηχανία», αρκεί να έχει την τάση να βελτιώνεται κινηματογραφικά, να λέει καλύτερες ιστορίες, να κάνει καλύτερες ταινίες. Η οικονομική άνθιση των αιθουσαρχών/διανομέων, μόνο καλό μπορεί να κάνει.)

γιάννης σακαριδής

Σε καιρό που οι μεγαλύτερες εταιρείες διανομής χρηματοδοτούν περισσότερες παλιομοδίτικες (sitcom) τηλεκωμωδίες —με λυπηρό άλλοθι την ψευδαίσθηση ότι «αυτά θέλει να βλέπει ο κόσμος», λησμονώντας ακόμα και την υπέροχη πηγαία ικανότητα που έχουμε ως λαός για κοινωνική και πολιτική κριτική, και που είναι προφανής από τον Αριστοφάνη μέχρι το πιο απόμακρο καφενείο της Ελλάδας σήμερα—, και εν μέσω πολιτικής και οικονομικής κρίσης, ο πολιτικός κινηματογράφος γίνεται πιο αναγκαίος.

Ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος έγινε παγκόσμια γνωστός μέσα από τον πολιτικό λόγο που άρθρωσε. Από τις ταινίες του Αγγελόπουλου, του Βούλγαρη και του Μαραγκού στις δεκαετίες του 1970 και του 1980, μέχρι τη «νέα αρχή» του σύγχρονου ελληνικού κινηματογράφου, η οποία σφραγίστηκε από την ταινία-σταθμό του Κωνσταντίνου Γιάνναρη **Από την άκρη της πόλης** (1998), οι έλληνες δημιουργοί δίνουν το πολιτικό τους στίγμα για τον Εμφύλιο, το παρακράτος, τα εργατικά δικαιώματα, τους μετανάστες, την ομοφυλοφιλία, την κοινωνική ανισότητα, τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, την καθημερινή βία του Κράτους και της Αστυνομίας κ.λπ.

Κριτικοί και ακαδημαϊκοί έχουν γράψει χιλιάδες σελίδες για το τι είναι και τι δεν είναι πολιτικός κινηματογράφος. Στις περισσότερες κινηματογραφικές σχολές, ο πολιτικός λόγος μπαίνει ή έμμεσα ή άμεσα στη σκέψη του νέου δημιουργού.

Υπάρχουν ακαδημαϊκοί που θα 'βλεπαν, με την ευρεία έννοια, μια οποιαδήποτε φετινή ελληνική σεξοκωμωδία ως πολιτική ταινία, από τη στιγμή που οροθετεί τα στερεότυπα της σχέσης γυναίκας-άνδρα, δίνει μια συγκεκριμένη άποψη για την ελληνική κοινωνία κ.ά. Το χιούμορ, τα πρότυπα και ο τρόπος ζωής που προτείνουν αυτές οι ταινίες, είναι μια πολιτική πράξη, και στην ουσία κρίνονται ως τέτοια ασυνείδητα ή υποσυνείδητα από τον θεατή.

Από την άλλη, φέτος είδαμε τη **Στρέλλα** του Πάνου Χ. Κούτρα στο Βερολίνο να προκαλεί με την ωριμότητα, το βάθος, αλλά και το χιούμορ της, απέναντι σ' ένα θέμα-ταμπού. Γοήτευσε τους περισσότερους κριτικούς, νέ-

ους δημιουργούς και θεατές, αλλά έφερε και σε αμηχανία άλλους, καθώς συζητήθηκε για ατέλειωτες ώρες από θαυμαστές και μη. Πολλοί μιλούν τον τελευταίο καιρό για αναγέννηση του ελληνικού κινηματογράφου. Συμφωνώ. Και προσθέτω ότι θα δούμε εξαιρετικές ταινίες από νέους δημιουργούς, αλλά και από παλαιότερους. Σήμερα, οι έλληνες δημιουργοί κρατούν μεγάλη απόσταση από τον επιδερμικό «πολιτικό» λόγο της πλεόρασης, αλλά και απ' ό,τι κάποιιο θεωρούν «εμπορικό» σινεμά. Υπάρχει έντονο προαίσθημα, όμως, ότι η αναγέννηση αυτή, σύμφωνα με τα σημερινά δεδομένα, θα γίνει περισσότερο ορατή και κατανοητή σε φεστιβάλ του εξωτερικού και της Θεσσαλονίκης, παρά στις ελληνικές αίθουσες.

τώνης λυκουρέσης

Θεωρώ ότι ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος αρθρώνει σταθερά πολιτικό λόγο. Έχει ίσως κλείσει ο ιστορικός χρόνος των μεγάλων πολιτικών γεγονότων του παρελθόντος, των ταξικών και των ιδεολογικών συγκρούσεων της κοινωνίας μας. Μαζί έκλεισε και η καταγραφή τους μέσα από τον κύκλο ενός αναγνωρίσιμου πολιτικού-ιστορικού κινηματογράφου. Όμως, τα πρόσωπα που αγωνίζονται πάντα κάτω απ' τις αντίθετες συνθήκες ενός κοινωνικού χώρου και η όποια παράλληλη συμπεριφορά-αντίδρασή τους στην καθημερινή αγωνία επιβιώσής τους, είτε σε αστικό περιβάλλον είτε σε βιομηχανικές ζώνες, σε επαρχιακούς κόμβους ή στην ύπαιθρο χώρα, στο προαύλιο ενός εργοστασίου, ενός σχολείου, μιας φυλακής, όλες αυτές οι αφηγήσεις αρθρώνουν ένα ουσιαστικό, σύγχρονο πολιτικό σχόλιο. Κι αυτό το σχόλιο πλουτίζει τη σεναριακή ανάπτυξη των ταινιών του σύγχρονου κινηματογράφου μας με λόγο κείμενο και συχνά πυκνό, για τη σκληρή εικόνα ενός κοινωνικού καθεστώτος ολόγυρά μας που συμπιέζει και περιθωριοποιεί τον προβληματιζόμενο θεατή, θύτη και θύμα αυτής ακριβώς της κοινωνίας.

Πολιτικός κινηματογράφος δεν θεωρώ ότι είναι πλέον ο κινηματογράφος που αφορά αποκλειστικά ταξικούς αγώνες, την εναγώνια δυναμική των εργαζομένων ή την απάνθρωπη ανάπτυξη των κεφαλαιοκρατικών μηχανισμών· ούτε η ηρωική περιγραφή των συγκρούσεων ανάμεσα στους φονταμενταλιστές μιας ιδεολογίας και στις τακτικές δυνάμεις καταστολής της εκάστοτε εξουσίας. Δεν είναι πολιτικός κινηματογράφος μόνο η τυφλή βία, η απόλυτη θυσία, η σιωπή των ηττημένων, ο διθύραμβος των νικητών. Είναι η καταγραφή και η ανάδειξη μιας καθημερινής στάσης ζωής, η αγωνία όλων μας για την αξιοπρέπεια του ατόμου, ο σεβασμός του περιβάλλοντος ως διαρκής συμπεριφορά μας, η εκτίμηση και η πολλαπλή στήριξη του συνανθρώπου, ικανού ή αδύναμου, συμπολίτη μας ή ξένου δεν έχει σημασία· άρα, πολιτικός κινηματογράφος —για μένα— σημαίνει το οπτικοακουστικό αφήγημα του δημιουργού προς τον θεατή του, με άμεσο ή έμμεσο στόχο την αντίσταση του τελευταίου στο απρόσωπο και το κατευθυνόμενο, στο μαζικό και το βουβό· τη συνειδητή του ενεργοποίηση στις αλλαγές της ζωής που όλο και πιο συχνά επέρχονται ερήμην του. Κάθε ταινία που καταθέτει το γιατί και το πώς στα παραπάνω ανοιχτά μέτωπα της σύγχρονης διαβίωσής μας, είναι πολιτική, όποια πρόσωπα και αν αφηγείται, γείτονες της διπλανής μας πόρτας ή ήρωες χαμένους σε απόμακρες οροσειρές και στις εσχατιές των ωκεανών...

κάθε ταινία που αφυπνίζει,
είναι πολιτική ταινία
ακόμα και όταν
έχει ως θέμα μια απλή
ερωτική ιστορία

1970
ΑΝΑΤΙΡΑΣΤΑΣΗ

1975
Ο ΝΕΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

Θα πρέπει να διευκρινίσω ότι σ' όλα αυτά τα ερωτήματα που έχουν γενικούς προσδιορισμούς, οι απαντήσεις είναι εντελώς προσωπικές και υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις. Επιπλέον, δεν έχω εποπτεία για το σύνολο της κινηματογραφικής παραγωγής, ούτε αν με τον όρο «πολιτικός κινηματογράφος» εννοούμε ταινίες πάνω στην πολιτική (π.χ. μια πολιτική βιογραφία) ή ταινίες που βοηθούν στην παραγωγή πολιτικών και ιδεολογικών ζητημάτων, που είναι και οι πιο ενδιαφέρουσες. Σ' αυτή τη δεύτερη κατηγορία κατατάσσονται και ορισμένες από τις δικές μου ταινίες, ιδίως το **Δι' ασήμαντον αφορμήν** (1974) και το **Εργοστάσιο** (1981), που βρίσκονται πάντοτε στην επικαιρότητα. Το πρώτο, μάλιστα, παραγωγής Γιώργου Παπαλιού, αποσύρθηκε από τη διανομή, και οι κόπιες δόθηκαν σε φοιτητικούς συλλόγους που οργάνωναν προβολές σ' όλη την ελληνική επαρχία τα πρώτα μεταχουντικά χρόνια. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των καπνοπαραγωγών του Συκουρίου Λάρισας που, μετά την προβολή της ταινίας, ήρθαν στην Αθήνα και μου ζήτησαν το αντίγραφο του καταστατικού για να κάνουν ένα συνεταιρισμό όπως οι καπνοπαραγωγοί της ταινίας. Ο κινηματογράφος, όπως ξέρουμε, από την πρώτη στιγμή της ύπαρξής του έστρεψε το φακό στον κοινωνικό περίγυρο – είτε συνειδητά είτε συμπωματικά. Κι όπως εξελισσόταν ως η μαζικότερη των τεχνών, συνέχισε να το κάνει κατ' εξακολούθηση. Το ζήτημα είναι πώς προσδιορίζεται αυτή η κοινωνική πραγματικότητα, αν είναι μία ή περισσότερες και, επιπλέον, αν η πραγματικότητα είναι αυτή που αισθανόμαστε, ή εκτείνεται στη σφαίρα του ιδεατού και του ονείρου. Οι περισσότερες απ' τις ταινίες που χαρακτηρίζονται γενικά κοινωνικές, κατά την εκτίμησή μου, είναι πολιτικές – και μάλιστα, με ταξικό περιεχόμενο. Κι όμως, δεν ονομάζονται έτσι. Και οι πολεμικές ταινίες θα μπορούσε να θεωρηθούν πολιτικές, εφόσον βοηθούν στην ενίσχυση της όποιας εθνικής ιδεολογίας ή στη διεύρυνση των ζωών επιρροής. Στην Ελλάδα με τις ιδιαίτερες πολιτικές συνθήκες καθ' όλη τη διάρκεια του πρώτου μισού του εικοστού αιώνα, η σύνδεση της τέχνης με την πολιτική θεωρείται έγκλημα καθοσιώσεως' πόσο μάλλον του κινηματογράφου. Κι όμως, πολλές ελληνικές ταινίες της περιόδου είναι καθαρά πολιτικές ταινίες, είτε γιατί ωραιοποιούν το σύστημα, είτε γιατί ασκούν κριτική, χωρίς ωστόσο να αναφέρονται ως πολιτικές.

Τι συμβαίνει, λοιπόν, ώστε από τα τέλη της δεκαετίας του 1960 ο όρος «πολιτικός κινηματογράφος» προσδιορίζει δικαίως ή αδικώς έναν μεγάλο αριθμό ταινιών; Πιστεύω πως το marketing έχει ανάγκη από μια νέα κατηγορία ταινιών και εισάγει τον όρο – διόλου τυχαία, βέβαια. Είναι η εποχή όπου εκδηλώνονται παγκόσμια διάφορα κινήματα που έχουν σχέση με την ειρήνη, τον έρωτα, την παιδεία, την αυτοδιάθεση των λαών. Είναι η εποχή των αντιαμερικανικών διαδηλώσεων για την επέμβαση στο Βιετνάμ, είναι η εποχή της εξέγερσης του Μάη του '68 κ.λπ. Φυσικά, η Ελλάδα την εποχή εκείνη ασφυκτικά κάτω απ' τη στρατιωτική χούντα, και ο όρος καθυστερεί λίγο να φανεί στις κινηματογραφικές διαφημίσεις. Κυριαρχεί για ένα μεγάλο διάστημα μετά τη μεταπολίτευση, στη συνέχεια ξεθωριάζει, και μόνο σποραδικά εμφανίζεται: καμιά φορά, και σαν μομφή. Εξέλιπαν τα αίτια; Νομίζω, όχι. Και τα αίτια υπήρχαν και ταινίες πολιτικές γυριζόνταν. Το εμπόριο, όμως, δεν ευνοούσε την ορολογία, ιδίως μετά την πτώση του κομμουνισμού στις ευρωπαϊκές χώρες. Δεν υπήρχε λόγος να ταραχθούν οι εφησυχασμένοι μικροαστοί θεατές.

Το 2004, όταν δεν χρηματοδοτήθηκε από το Eurimages η τελευταία μου ταινία, **Η σκόνη που πέφτει**, ο τότε εκπρόσωπός μας στο Πρόγραμμα,

1980
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΟ ΓΑΡΥΦΑΛΟ

κάθε έργο
τέχνης, φέρει
από τη φύση του
μια πολιτική
ταυτότητα
και υπόκεινται
σε πολιτική
“ανάγνωση”

1978
1972

Κώστας Βρεττάκος, μου είπε: «Δυστυχώς, η Ευρώπη δεν συμπαθεί τους εμφύλιους. Έκοψαν κι ένα σενάριο του Σολάννας για τον ισπανικό εμφύλιο». Κι ακόμα, στη «Διάσκεψη για τον κινηματογράφο στη διευρυμένη Ευρώπη» που έγινε το Μάιο του 2003 στη Θεσσαλονίκη, όταν ρωτήθηκε η υπεύθυνη επίτροπος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βιβιάνα Ρέντιγκ, ποια είναι η «ευρωπαϊκή ταυτότητα» και το «ευρωπαϊκό» τοπίο που πρέπει να έχει πλέον ο ευρωπαϊκός κινηματογράφος σύμφωνα με τα τοκουμέντα της εισήγησης, μας απάντησε με το παράδειγμα μιας ταινίας που της άρεσε: «Μια ομάδα φοιτητών από τη Μάλτα μέσω του προγράμματος “Εράσμους” πηγαίνει στην Αγγλία για μεταπτυχιακές σπουδές. Εκεί γνωρίζονται με άγγλους φοιτητές και φοιτήτριες, ερωτεύονται, παντρεύονται και δημιουργούν διευρωπαϊκές πολιτιστικές οικογένειες». Δηλαδή, ευρωπαϊκή πουτίγκα νεότερης γενιάς. Το θέμα, λοιπόν, δεν είναι αν αρθρώνει πολιτικό λόγο ο κινηματογράφος σήμερα, αλλά αν του επιτρέπεται να αρθρώνει.

Τι είναι πολιτικός κινηματογράφος; Αυτό που ήταν πάντα. Το άτομο ή ομάδες ατόμων απέναντι σε οργανωμένα συμφέροντα και κοινωνικά αδιέξοδα. Η αμφισβήτηση και ο σκεπτικισμός σε ετοιμοπαράδοτες αλήθειες. Η αλλοτρίωση, ο συμβιβασμός, η περιθωριοποίηση κι ο ευνουχισμός δεν έπαψαν να υπάρχουν. Οι εντάσεις και οι κοινωνικές οξύνσεις μεγαλώνουν, όπως και οι ανησυχίες. Η βία διαχειρίζεται κι εκμεταλλεύεται τη βία περισσότερο από κάθε άλλη φορά. Η παγκοσμιοποίηση βρίσκεται σε οριακό σημείο. Ο καπιταλισμός παραπαίει και αναζητεί χείρα βοηθείας στο μαρξισμό. Το κλίμα για την πολιτική ταινία υπάρχει – και μάλιστα, δε χρειάζονται αναλύσεις. Το νιώθουμε όλοι στο πετσί μας, όπως το κλίμα των τροπικών χωρών. Στον δημιουργό μένει ν' αποφασίσει γιατί κάνει κινηματογράφο και τι θέλει να φωτίσει. Και αν το marketing τον ονομάσει πολιτικό, κοινωνικό, ανατρεπτικό ή απλώς δραματικό κινηματογράφο, δεν έχει καμία σημασία. Το περιεχόμενο εκτιμάται, η ευαισθησία των κινηματογραφιστών και μια ζωντανή, ενεργά μετέχουσα τέχνη.

Λευτέρης
χαρωνίτης

Είναι γνωστό πως στη χώρα μας, σήμερα, δεν παράγεται πολιτικός λόγος. Ίσως είναι ένα γενικότερο ευρωπαϊκό φαινόμενο παραγωγής συγκεκριμένων γεγονότων. Η πολιτική έχει εξοριστεί, έχει πάψει να είναι συστατικό της καθημερινής ζωής, για την πλειονότητα των πολιτών. Εργαζόμενοι και άνεργοι αποπροσανατολισμένοι, κατά κανόνα, καταναλώνουν ένα τεράστιο δυναμικό ενέργειας «για να πετύχουν» μέσα στο υπάρχον αξιακό σύστημα που είναι μολυσμένο από τη διαφθορά, το ρουσφέτι και την απάτη, ή για να βρουν λύσεις στα καθημερινά ζωτικά τους προβλήματα που έχει σωρεύσει η κοινωνία της αγοράς. Μέσα σ' αυτή την κοινωνία, ένα-δύο εκατομμύρια αλλοδαποί, οικονομικοί μετανάστες, αναζητούν ζωτικό χώρο, ένα μερίδιο στη ζωή, και ξεσπώνουν εναντίον τους τους περισσότερους υποταγμένους ντόπιους, που είναι κι αυτοί καταχρεωμένοι στις Τράπεζες, οικονομικοί πρόσφυγες στη

χώρα τους. Η ουσιαστική έλλειψη διαλόγου ή προοπτικής διαλόγου έχει κάνει την κατάσταση υπόκωφα εκρηκτική. Μοναδική ελπίδα, ένα μεγάλο κομμάτι της νεολαίας, κυρίως σπουδάζουσας, η οποία, βλέποντας μπροστά της, πολύ κοντινό, το αδιέξοδο, αντιδρά, έστω σπασμωδικά και συγκυριακά. Οι πολιτικοί φορείς της κοινωνικής οργάνωσης και αντίστασης έχουν περιχαρακωθεί στα μετερίζια τους και κρατούν άμυνα. Και οι κινηματογραφιστές, κομμάτι αυτής της κοινωνίας, φορτωμένοι με όλα τα προβλήματα που έχει ο μέσος πολίτης, προσπαθούν να «επιβιώσουν», δυστυχώς όχι κόντρα στο ρεύμα. Βρισκόμαστε ένα βήμα από την πλήρη υποταγή και του ελληνικού κινηματογράφου στους «κανόνες της αγοράς». Πολλοί κινηματογραφιστές δεν ενεργούν ως καλλιτέχνες. Τείνει να ξεχαστεί σχεδόν ότι η αξία της κινηματογραφικής τέχνης προσμετράται και με την ηθική ατμόσφαιρα που φέρει ένα κινηματογραφικό έργο, αποτέλεσμα της σύγκρουσης του καλλιτέχνη με τον «κόσμο των γεγονότων» που ζούμε.

Αν πολιτική εννοούμαι το αξιακό, ιδεολογικό σύστημα και τον τρόπο με τον οποίο οι πολιτικοί διαχειριστές της εξουσίας οργανώνουν τη ζωή μας, τη ζωή της κοινωνίας στην οποία ζούμε, τότε όλα τα ανθρώπινα προβλήματα που προκύπτουν, είναι και πολιτικά γιατί η διάσταση ανάμεσα στις πραγματικές ανθρώπινες ανάγκες και στις λύσεις που επιβάλλουν οι πολιτικές των διαχειριστών, λογικά επιφέρει κοινωνικές-ιδεολογικές, αξιακές συγκρούσεις. Αν ο κινηματογράφος έχει καταξιωθεί ως τέχνη, το οφείλει ασφαλώς στους εμπνευσμένους δημιουργούς που διαμόρφωσαν τη νέα γλώσσα την οποία μας κληροδότησε ο εικοστός αιώνας, αλλά και γιατί μέσα απ' αυτή τη γλώσσα ανάδειξαν με αυθεντικό τρόπο όλα τα βαθύτατα, πραγματικά προβλήματα του ανθρώπου στη σύγκρουσή του με το μοντέλο της κοινωνικής οργάνωσης που του επέβαλλαν οι πολιτικοί και οικονομικοί διαχειριστές. Οι μικρές καθημερινές ανθρώπινες τραγωδίες που προέρχονται από την κοινωνική ανισότητα, την ανέχεια, την ακρίβεια της ζωής, την ανεργία, τη βία της εξουσίας, τον περιορισμό της ελευθερίας, την αποξένωση, τις επιλεκτικές μορφές δικαιοσύνης, την εκμετάλλευση της ανθρώπινης εργασίας, οι ληστρικοί πόλεμοι κ.ά., ήταν πάντα προσφιλή θέματα για τους κινηματογραφικούς δημιουργούς. Όλα αυτά τα κοινωνικά-πολιτικά προβλήματα παραμένουν στην πλειονότητά τους ζητούμενα για τους δημιουργούς του ελληνικού κινηματογράφου. Ασφαλώς ένα κινηματογραφικό έργο τέχνης δεν άλλαξε ποτέ ένα κοινωνικό σύστημα. Όμως ένα έργο τέχνης δουλεύει στο νου και στα αισθήματα του θεατή, τον συγκεντρώνει, τον ενεργοποιεί, του αναζωπυρώνει ίσως μια χαμένη ελπίδα για αλλαγή, τον παρηγορεί – κι αυτά δεν είναι λίγα.

πολιτικός είναι ο κινηματογράφος που απαιτεί

φώτος λαμπρινός

η διεύθυνση των κανόνων αρμονικής συμβίωσης μιάς κοινότητας ανθρώπων με γνώμονα το δίκαιο και την αρετή, είναι το κυρίαρχο περιεχόμενο της πολιτικής. Ο κινηματογράφος ως τέχνη, αλλά και ως βιομηχανία, συγχέεται με την πολιτική λόγω του κοινωνικού του χαρακτήρα γιατί αναδεικνύει (καλούς ή κακούς) τρόπους συμβίωσης, ενώ, ταυτόχρονα, (ανα)παράγει κώδικες συμπεριφοράς και σκέψης, αντίστοιχους ή διαφορετικούς από αυτούς που ισχύουν στην κοινωνία. Αυτή η αμφίδρομη αναπαραγωγή κωδικών ατομικής ή συλλογικής συμπεριφοράς συνδέει στενά, σε κοινωνικό κυρίως, αλλά κατά περίπτωση και σε πολιτικό επίπεδο, τον κινηματογράφο με την κοινωνία. Μ'αυτή την έννοια ο κινηματογράφος έχει σχέση με την πολιτική.

Ωστόσο, η ιστορία του κινηματογράφου εδράζεται στην έρευνα και μελέτη τόσο του κοινωνικού του ρόλου (σχέση με την κοινωνία) όσο, και, κυρίως, σε σχέση με την ανανέωση της κινηματογραφικής γλώσσας. Το τελευταίο στοιχείο τον ορίζει ως τέχνη. Ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος γεννήθηκε στη διάρκεια της Χούντας, όχι γιατί παρήγαγε πολιτικές ταινίες, αλλά γιατί προσπάθησε να αντισταθεί στο καθεστώς, αλλάζοντας τη δική του γλώσσα. Η ανατροπή των καθιερωμένων κωδικών κινηματογραφικής γραφής συνιστούσε εκείνη την περίοδο ακραία «πολιτική» πράξη, γιατί άλλαζε ταυτόχρονα και τον τρόπο σκέψης. Μ'αυτή την έννοια, «πολιτικός κινηματογράφος» δεν υπάρχει. Υπάρχει μόνο «κινηματογραφική γραφή», και μόνον, μέσω αυτής αποκαθίσταται η σχέση με την πολιτική και με την κοινωνία.

μαργαρίτα μαντά

Ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος αρθρώνει πολιτικό λόγο. Θεωρώ ότι η ίδια η πράξη του να κάνει κανείς στην Ελλάδα σήμερα αυτό που ονομάζουμε «κινηματογράφο του δημιουργού», μέσα στις συνθήκες της πολιτειακής αδιαφορίας για τον Πολιτισμό γενικότερα και τον Κινηματογράφο ειδικότερα, είναι από μόνο του πολιτική πράξη που αρθρώνει πολιτικό λόγο – κι αυτό, με την έννοια ότι η πολιτική στάση και πράξη δεν αφορά τα στενά πλαίσια μιας τοποθέτησης απέναντι σε θέματα αμιγώς «πολιτικά», από ιστορική ή πολιτειακή άποψη, αλλά τη θεμελιώδη αντιθετική σχέση ανάμεσα στο «ιδιωτεύω» και το «δρώ ως πολίτης» απέναντι σε ό,τι καθορίζει και επηρεάζει την προσωπική και την κοινωνική υπόσταση του ατόμου. Με βάση αυτή την αρχή, υπάρχουν και γίνονται σήμερα στην Ελλά-

δα ταινίες που είναι «πολιτικές», λόγω του τρόπου και της φόρμας με τα οποία χειρίζονται τη θεματική τους που μπορεί να μην έχει μία κατ' αρχήν πολιτική χροιά, αλλά περιέχει πολιτική τοποθέτηση. Θα παραθέσω δειγματικά κάποιες από τις ταινίες της τελευταίας δεκαετίας-δωδεκαετίας που μου 'ρχονται στο μυαλό και που θεωρώ ότι αρθρώνουν πολιτικό λόγο καθρεφτίζοντας την πολιτική θέση των δημιουργών τους κι αφήνοντας ανοιχτό ένα ευρύ πεδίο διάλογου για τις θεματικές που χειρίζονται: **Από την άκρη της πόλης**, **Όμηρος** και **Δεκαπενταύγουστος** του Κωνσταντίνου Γιάνναρη, **Σώσε με** του Στράτου Τζίτζη, **Πες στη μορφίνη ακόμα την ψάχνω** του Γιάννη Φάγκρα, **Polaroid** του Άγγελου Φραντζή, **Beautiful People** και **Delivery** του Νίκου Παναγιωτόπουλου, **Ροζ** του Αλέξανδρου Βούλγαρη, **Μία αιωνιότητα και μία μέρα** του Θόδωρου Αγγελόπουλου, **Βαλκανιζατέρ** και **Μπραζιλέρο** του Σωτήρη Γκορίτσα, **Ψυχή στο στόμα** του Γιάννη Οικονομίδη, **Eduart** της Αγγελικής Αντωνίου, **διόρθωση** του Θάνου Αναστόπουλου, **Στρέλλα** του Πάνου Χ. Κούτρα.

Δεν έχω ακριβή απάντηση σ' αυτή την ερώτηση. Ίσως η απαρχή της θα έπρεπε να βρίσκεται στο ερώτημα: «Τι είναι πολιτική σήμερα;» ή στο ερώτημα: «Υπάρχει πολιτική σήμερα;». Τώρα, τι είναι πολιτικός κινηματογράφος σήμερα; Κι επειδή η έννοια «πολιτική» προϋποθέτει την ύπαρξη του ατόμου που τη γεννάει, του «πολίτη», θα έθετα το ερώτημα αν υπάρχει σήμερα η έννοια του «πολίτη», σε αντίστιξη με την έννοια του «ιδιώτη». Δε μ' αρέσουν οι κατηγοριοποιήσεις των ταινιών, των έργων τέχνης γενικά. Όπως δεν μ' αρέσουν και οι βραβεύσεις τους και οι τοποθετήσεις τους σε λίστες του τύπου: «οι δέκα καλύτερες ταινίες», «τα δέκα καλύτερα βιβλία» κ.λπ. Θεωρώ ότι, α ρισοί, ένα έργο τέχνης (άρα και μία κινηματογραφική ταινία) είναι πράξη και τοποθέτηση πολιτική – κι αυτό, από την άποψη ότι η τέχνη μπορεί να επηρεάσει και να διαμορφώσει πεποιθήσεις που προσβλέπουν στην έννοια της οικουμενικότητας του ατόμου, αξίας και έννοιας που, σήμερα, παγκόσμια, βρίσκεται, επί της ουσίας, υπό διωγμόν. Θα 'λεγα, λοιπόν, ότι, για μένα, πολιτικός κινηματογράφος είναι αυτός που ο δημιουργός του παίρνει θέση ως πολίτης απέναντι στην εποχή του' που ορίζει το δικό του στίγμα απέναντί της και δηλώνει τη στάση του είτε μέσα από σαφείς θέσεις είτε μέσα από ερωτήματα' μέσα, δηλαδή, από μια κατ' ήθος στάση που ορίζει τη θέση του ως πολίτη. Αν κάτι τέτοιο συμβαίνει, το «προσωπικό» που καταθέτει κάθε κινηματογραφιστής στην ταινία του, είναι και «συλλογικό»: άρα, πολιτικό.

αλίνα δημητρίου

Υια να αποφανθούμε αν αρθρώνει λόγο ο σύγχρονος πολιτικός κινηματογράφος πρέπει πρώτα να ορίσουμε τι είναι πολιτικός κινηματογράφος. Με την πλατιά έννοια, κάθε ταινία περικλείει πολιτική διάσταση. Με την ειδική έννοια θεωρώ ότι πολιτικός κινηματογράφος είναι εκείνος ο οποίος αποκαλύπτει την ασυμμετρία της κοινωνίας και τις αντιθέσεις της συνδεδεμένες με τον κοινωνικό μετασχηματισμό. Προς το παρόν, ενδείξεις πολιτικού κινηματογράφου στη χώρα μας σήμερα, υπάρχουν μόνο από το ντοκιμαντέρ και από τις ταινίες φιλμνόν **διόρθωση** του Θάνου Αναστόπουλου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

γιάννης σμαραγδής

Μία από τις εισαγόμενες μόδες που ταλαιπώρησαν τον ελληνικό κινηματογράφο, αλλά και την ελληνική κοινωνία, ήταν και ο λεγόμενος «πολιτικός κινηματογράφος», που κυριάρχησε για μία δεκαετία. Στην ακμή του, τη δεκαετία 1970-1980, έδωσε μερικές σημαντικές ταινίες που εντάχθηκαν θετικά στη συνείδηση του ελληνικού κοινού και, συγχρόνως, βρήκαν δρόμους προς το εξωτερικό. Μετά, ο πολιτικός κινηματογράφος «μαράζωσε», αδυνατώντας να καλύψει τις βαθύτερες ανάγκες τόσο του ελληνικού όσο και, κυρίως, του διεθνούς κοινού. (Μέρος αυτής της παρακμής ήταν και δύο δικές μου ταινίες.) Παρ' όλα αυτά, ορισμένοι εξ αυτών των σκηνοθετών επιμένουν, αλλά χωρίς να συγκινούν πια τους σημερινούς θεατές – το αντίθετο, μάλιστα. Το σημερινό κινηματογραφικό κοινό ακολουθεί τις αναζητήσεις των εν ενεργεία ελλήνων σκηνοθετών σε άλλου είδους ταινίες που, κατά το μάλλον ή ήττον, διεκδικούν είτε την απλή ψυχαγωγία, όπως οι κωμωδίες με εντόπιο χαρακτήρα, είτε (κυρίως) ταινίες που μαλακώνουν την ψυχή ή την παρηγορούν, αλλά και, συγχρόνως, διεγείρουν την κυτταρική μνήμη ή ανακαλούν ευεργετικά το συλλογικό υποσυνείδητο. Τι είναι πολιτικός κινηματογράφος σήμερα; Ένα ποικύμιο αδειανό, χωρίς Ελένη!

δημήτρης κολιοδήμος

Αν ερωτάτε κατά πόσον ο σημερινός ελληνικός κινηματογράφος πραγματεύεται «πολιτικά θέματα», η απάντηση είναι «όχι» για τον κινηματογράφο της μυθοπλασίας και «ναι» για το ντοκιμαντέρ' με την πρόσθετη παρατήρηση ότι: α) στη μεν μυθοπλασία υπάρχουν ορισμένες (λιγότερες από τα δάχτυλα ενός αρτιμελούς χεριού) εξαιρέσεις, β) στο δε ντοκιμαντέρ ο εκφερόμενος λόγος είναι λιγότερο «αγωνιστικός»/«μαχητικός»/«καταγγελτικός» και περισσότερο «εξισοροπητικός»/«συνδυαστικός»/«αντικειμενικός» (να εκφραστούν όλες οι απόψεις, να μιλήσουν όλες οι πλευρές, να βρεθεί η αλήθεια). Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η πρόσφατη **Μακρόνησος**, σε αντιδιαστολή με την παλαιότερη **Νέος Παρθενώνας**. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η απάντηση είναι: ναι, σαφώς και αρθρώνει πολιτικό λόγο ο σύγχρονος ελληνικός κινηματογράφος' μόνο που, στις περισσότερες περιπτώσεις, ο «λόγος» αυτός είναι εκείνος της κυρίαρχης (αστικής) ιδεολογίας. Και στις ελάχιστες εκείνες που δείχνει ν' αποκλίνει απ' αυτόν, είναι ένας φιλικός λόγος «ήπιος», «μετρημένος», που «δεν εγκυλιεί» απλώς, «εξετάζει».

Στα μέσα και στα τέλη της δεκαετίας του 1970, συνηθίζαμε να διαχωρίζουμε τον «κινηματογράφο με πολιτικό θέμα» από εκείνον «που ήταν φτιαγμένος πολιτικά», και ονομάζαμε «πολιτικό κινηματογράφο» τον δεύτερο. Εξ ου και περίοπτη θέση σ' έναν κατάλογο «πολιτικών ταινιών» είχαν ταινίες σαν αυτές του Ζαν-Λικ Γκοντάρ της «κινέζικης περιόδου» του (για παράδειγμα), ενώ ταινίες όπως το **Z** του Κώστα Γαβρά (για να αναφέρω μια ταινία που επανακυκλοφόρησε πρόσφατα στη χώρα μας) αντιμετωπίζονταν με καχυποψία (στην καλύτερη περίπτωση) ή με περιφρόνηση (στη χειρότερη).

Σήμερα, τρεις δεκαετίες αργότερα, δε νομίζω ότι τέτοιοι διαχωρισμοί έχουν πια «κύρος». Και οι αλλαγές που έχουν συντελεστεί διεθνώς σε πολιτικό-ιδεολογικό επίπεδο, τους έχουν ωθήσει στο περιθώριο. Αυτό, όμως, επ' ουδενί σημαίνει ότι οι ταινίες (κινηματογραφικές ή τηλεοπτικές) έπαψαν να είναι φορείς ενός πολιτικού «μηνύματος» (με την έννοια της μετάδοσης μιας συγκεκριμένης ιδεολογίας). Εξακολουθούν να μεταδίδουν, να προωθούν και να στηρίζουν την κυρίαρχη ιδεολογία, ανεξαρτήτως τού αν έχουν ή δεν έχουν «πολιτικό θέμα». Για να μην πω ότι ταινίες που σε πρώτη ματιά μοιάζουν πολύ πολύ «αθώες» και «α-πολιτικές», είναι, στην πραγματικότητα, το ακριβώς αντίθετο!

ΑΠΤΟΧΟΝΙ

ανέστης χαραλαμπίδης

Δε βλέπω το λόγο να μακρηγορήσω για το αυτονόητο: πολιτικός κινηματογράφος σήμερα στην Ελλάδα δεν υπάρχει. Μπορεί, βέβαια, να υπάρχουν μεμονωμένες περιπτώσεις, όπως για παράδειγμα ο Ανέστης Χαραλαμπίδης, εγώ δηλαδή, ή και κάποιος άλλος που την ταινία του δεν είχα την τύχη να δω, αλλά η γενική κατάντια... συγγνώμη... κατάσταση του ελληνικού κινηματογράφου είναι αυτή του α-πολιτικού. Και θα 'θελα να συνεχίσω όπως άρχισα, διατυπώνοντας δηλαδή λακωνικά συμπεράσματα χωρίς πολλές θεωρίες, λέγοντας τα αυτονόητα που έγιναν μυστικά... Δεν υπάρχει, λοιπόν, πολιτικός κινηματογράφος στην Ελλάδα, διότι ο Έλληνας κινηματογραφιστής δεν τολμά. Οι όποιες βράσεις συμβαίνουν μέσα του, καταλήγουν συνήθως σε κάτι ανάλατο: μια βαρετή περιπέτεια ή ένα άστοχο τέλος. Ο πολιτικός κινηματογράφος της Ελλάδας είναι ανάπηρος. Γι' αυτό και, αντί για πραγματικά προβλήματα, παρουσιάζει υποκατάστατα προβλημάτων. Όπως το δεκανίκι δεν είναι ποτέ το ίδιο το πόδι, αλλά είναι ό,τι καλύτερο διαθέτουμε για να το αντικαταστήσουμε, έτσι και ο σύγχρονος ελληνικός (παγκόσμιος... να τα λέμε όλα, έτσι;) κινηματογράφος, μιας και δεν διαθέτει πολιτική άποψη, διαθέτει το δεκανίκι της πολιτικής: την αμπελοφιλοσοφία. Αν γινόταν σήμερα **Ο κλέφτης των ποδηλάτων**, αντί για το τέλος που γνωρίζουμε, θα τελείωνε με τον μπαμπά να πιάνει δουλειά σε εργοστάσιο βαμβακιού ή να γίνεται πόρνη ή τραγουδιστής σε καμπαρέ — έτσι, για να μυρίσει το πράγμα λίγο σύγχρονο γούστο. «Τίποτα δεν αλλάζει, τίποτα δε θ' αλλάξει»: αυτό φαίνεται να είναι το μήνυμα του σύγχρονου ελληνικού κινηματογράφου. Ίσως έχει ως αναφορά τη «μεγάλη» σχολή των DOGMA που πούλησαν με το κιλό πολιτική αδιαφορία, αντίδραση και μικροαστισμό. Ίσως ο ελληνικός κινηματογράφος έχοντας και αυτούς ως πρότυπα και προστάτες, πέρασε σε αυτό που λένε σήμερα όσοι έχουν ανανεώσει το λεξιλόγιό τους, «προστατευτισμός». Ο ελληνικός κινηματογράφος αρνείται να παλέψει για την ανεξαρτησία του. Μ' άλλα λόγια, συνθηκολόγησε. Τι θα περίμενε κανείς από τον πολιτικό κινηματογράφο, εάν υπήρχε; Κατ' αρχάς, θα ήθελα να δω τα προβλήματα και τους προβληματισμούς που απασχολούν τον καθένα. Η αντιδραστική τάση που παρατηρώ στις περισσότερες νέες ελληνικές ταινίες, το να προσπαθούν οι σκηνοθέτες να κάνουν την ιστορία τους να φαίνεται σαν μια κοινωνική, κοινή για όλους εμπειρία, είναι, εκτός από αφελές, άκρως ανούσιο και ανασφαλές... Ο σκηνοθέτης πρέπει να μιλάει, πρώτα και καλύτερα, εξ ονόματος της δικής του εμπειρίας. Έτσι και μόνο έτσι καταθέτει μια πολιτική (sic!) πραγματικότητα. Ποιο το όφελος όταν ο κινηματογραφιστής προσπαθεί να κάνει μια εκτενή γενίκευση των προβλημάτων με τα οποία καταπιάνεται, πριν καν μιλήσει γι' αυτά που συνέβησαν στον ίδιο; Δεύτερον, οι ταινίες μας πρέπει να καταλήγουν πάντα σε μια καινούργια, ποιοτικά νέα σχέση πραγμάτων. Κινηματογράφος που δεν συγκλονίζει με τις αλλαγές οι οποίες διαδραματίζονται με τις συνειδήσεις των ηρώων του, δεν είναι πολιτικός. Είναι show reel του σκηνοθέτη, στο οποίο προβάλλονται οι επαγγελματικές του αρετές. «Ξέρω να κάνω σινεμά» θαρρείς και λένε σήμερα αρκετές ταινίες πραγματικά ταλαντούχων, αλλά άτολμων, δημιουργών. Και, τρίτον: ο πολιτικός κινηματογράφος πρέπει να προτείνει έναν καινούργιο κόσμο. Ευχαριστούμε πολύ όσους προσπάθησαν να εξευτελίσουν τον υπάρχοντα. Σίγουρα το αξίζει. Δυστυχώς, όμως, για όλους εσάς, ο εξευτελισμός από σας σύγχρονος κόσμος παραμένει και είναι ό,τι καλύτερο μπορείτε να φανταστείτε... Δεν είναι ντροπή;

Rodos ecofilms

international films & visual arts festival

23-28'09
JUNE IOYNIΟΥ

www.ecofilms.gr
<http://rodosecofilms.blogspot.com>

19-22
06.09

Emotion Pictures

3

www.ameamedia.gr/festival

Μουσείο
Μπενάκη

Πειραιώς 138
& Ανδρονίκου

διεθνές φεστιβάλ
ντοκιμαντέρ
+ αναπηρία

international festival
documentary
+ disability

ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΓΗ / WITH THE BENEVOLENT CONTRIBUTION OF

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΡΟΤΕΚΤΟΡΙΑΤΟΥ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΑΡΧΟΣ

TV5MONDE

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΚΕΝΤΡΟ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΗΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ / WITH THE KIND SUPPORT OF

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Canada

BRITISH COUNCIL | 75 YEARS OF
DIPLOMACY

AEGEAN

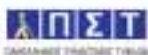

αθηνόγραμμα
athinorama.gr

ZINEMA

ΘΑΛΗΣ+ΦΙΛΟΙ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

